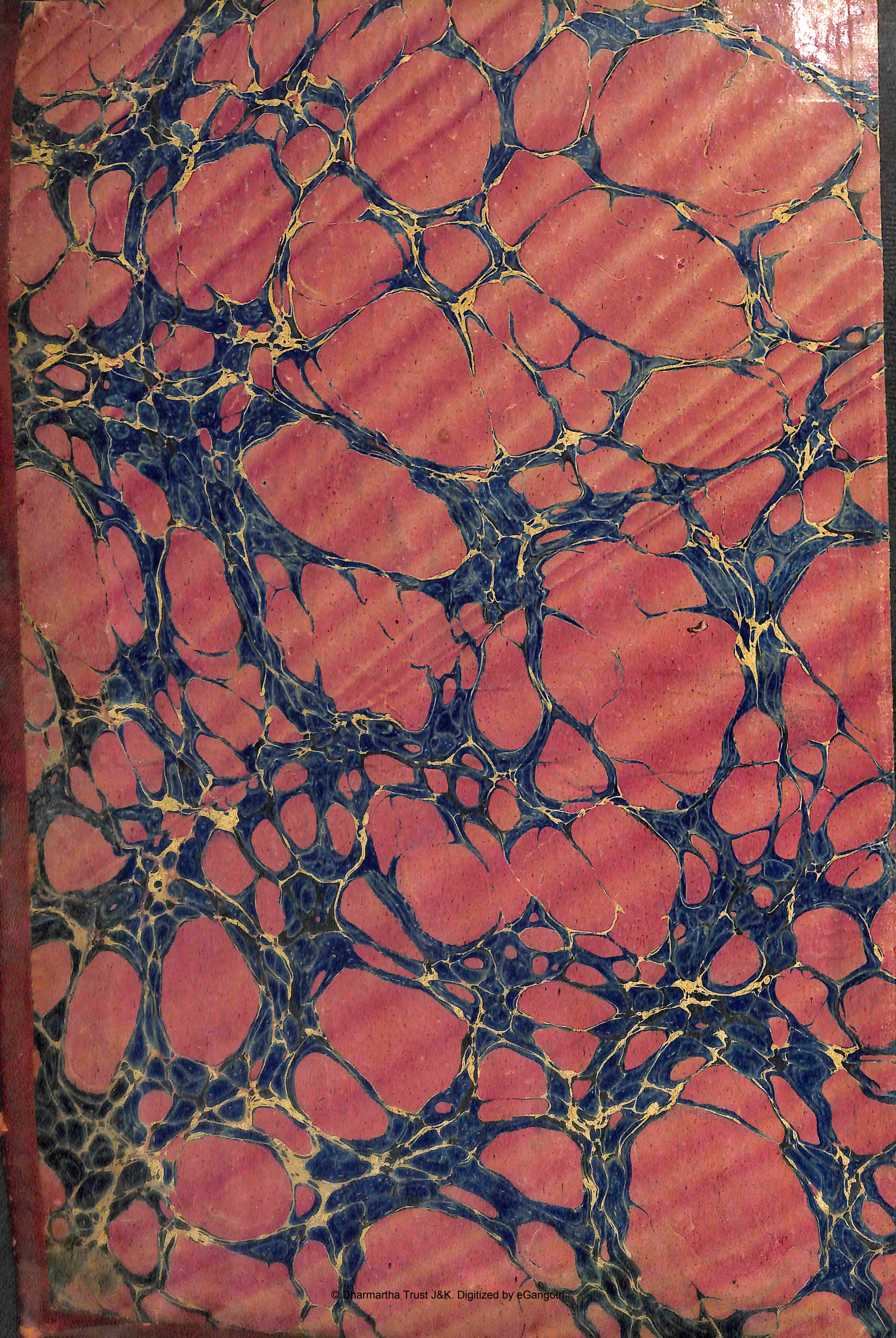
नं. ५ भुवनेश्वरी तंत्र

5914
89

#79 is after #85

भु.
र. र.
१

ॐ श्रीगणेशाय नमः अथ भुवनेश्वरीरहस्यं लि
ख्यते ॐ बिन्दुरूपं परंरूपं हृत्पद्मशून्यस्वरूपं हृत्पं हृत्पं।
योगिभिः सर्वस्य जीयाच्छोभं सेव्यमानं त्वमहल्ल
ल्लवासकोन्सन्नसश्चित्रचित्रं श्रीशैलराजशिख
रे नानाद्रुमलताकुले वसन्तलक्ष्मीनिलये समासी
नमुमापतिं एकदा देवमीशानं शशिशेखरमीश्वरं
उमाश्रितार्धवपुषं देवदानवसेवितं ध्यानस्तिमिता।
त्रिनयं जटाजूटलताकृणं भस्मांगरागधवलं नाराय
णनमस्कृतं ब्रह्मादिदेवप्रणतं गन्धर्वजननंदितं य
क्षगणसनागेन्द्रदैत्येन्द्रकुलपूजितं भैरवं भैरवाकारं गि
रीशं परमेश्वरं अध्यायप्रणताभूत्वा पर्यपृच्छत पार्वती
श्रीपार्वत्युवाच भगवन्सर्वलोकेश सर्वलोकनमस्कृ
त गुणातीत गुणाध्यक्ष भूतेश्वर महेश्वर सृजस्यवसि
नित्यं त्वं सरहस्यमिदं जगत् चराचरं महेशानस्त्वं तस
र्वभवन्मयात् महेश श्रोतुमिच्छामि भुवनेश्वरीरहस्य
कं वदशीघ्रं दयाम्भोधे यद्यहं प्रेयसी तव श्रीभैरव उ
वाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि रहस्यमिदमद्भुतं भुवने
श्वर्याश्च सर्वस्वसारभूतं मम प्रिये लक्षवारसहस्राणि
वारिताऽसि पुनः पुनः स्त्रीस्वभावान्महादेवि पुनस्त्वं।
परिपृच्छसि अहं भक्त्या तव स्नेहाद्वक्ष्यामि परमाद्भुतं

भुवनेशीरहस्याख्यं तंत्रराजं महेश्वरि सर्वागमैकमुत्कृ
ष्टं सर्वसारमयं ध्रुवं सर्वमंत्रमयं दिव्यं सर्वैश्वर्यफलप्र
दं एकाक्षरीयं देवेशि भुवनेशी महेश्वरि हृल्लेखेव जग
गतिप्राणशक्तिरियं परा हृल्लेखा कथ्यते तस्मान्मयात्र वि
स्तरै भवान् अनया रहिताः सर्वे निर्जीवा मंत्रराशयः अ
नया सर्वमंत्राणां प्रियमुद्दीपिनी मता शृणु भावहितो भू
त्वा नामैकाक्षररूपिणीं कथयामि महादेवी भुवनेशीम
हेश्वरि मायाबीजं नाममध्ये नमो मंत्रं च लेखवेद तत् एकाक्ष
रीयं विदिता भुवने भुवनेश्वरीं अनया सदृशी विद्या नास्ति
नास्ति न साधने नात्र चिंता विशुद्धिर्वा नारिमित्रादिदूषणं
न वा प्रयासबाहुल्यं समया समयादिकं देवैर्दैवतविषये
सिद्धैः खेचरसिद्धये पन्नगैराक्षसैर्मर्त्यैर्मुनिभिश्च मुमुक्षुभिः
कामिभिर्धर्मभिक्षार्थलिप्सुभिः सेविता परा न वित्तव्यय।
बाहुल्यं कायक्लेशकरं तथा यत्नाच्चिंतयेन्मंत्री सर्वकामा
र्थसिद्धिदां तस्य हस्ते सदैवास्ति सर्वसिद्धिर्न संशयः गद्यप
द्यमयी वाणी सभायां तस्य जायते तस्य दर्शनमात्रेण वादि
नो निष्कृतादराः राजानोऽपि हि सादरं भजंते किं परे जनाः
अग्नेः शैत्यं जलस्तंभं गतिस्तंभं विवस्वतः दिवारात्रिव्यत्ययं
च वशीकर्तुं क्षमो भवेत् सर्वस्यैव जनस्येह वल्लभः कीर्ति
वर्धनः ये तेव भजंते देवीं गणानां दुर्लभं नराः चंद्रसूर्यसमा।

भु॰ मोऽभूत्वावसेत्कल्पाश्रुतं देवि नतस्यतुर्लभं किं विद्योवेति
र॰ १॰ भुवनेश्वरी अस्य मंत्रस्य देवि शिवऋषिः शक्तिरुदाहृता छंद
१ श्छंदेवदेवेशि गायत्रं देवतास्मृता भुवनेशी महेशानि स्मरसं
2 ज्ञनिमेविना शिवोबीजं स्मृतं देवि ईकारः शक्तिरुच्यते र
कारकीलकं देवि धर्मकामार्थमुक्तये विनियोगो महादेवि
कीर्तितोऽंगकल्पना षड्दीर्घयुक्तबीजेन प्रकुर्यात्साधको
त्तमः इदं रहस्यं परमं सर्वतंत्ररहस्यकं नाभक्ताय प्रदातव्यं
गोपनीयं स्वयोनिवत् इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये पंचकांतरी।
प्रकाशोनाम प्रथमः पटलः १ श्रीदेव्युवाच भगवन्स।
र्वतत्त्वज्ञ सर्वलोकनमस्कृत तत्त्वंयद्भुवनेश्वर्यास्तत्त्वं तव जग
त्प्रभो श्रीभैरवउवाच वर्णदेहात्मिका विद्या भुवने भुवनेश्व
री तस्याः श्रीभुवनेश्वर्याभेदान्वेऽस्मिवक्ष्ये शृणुष्वावहि।
तोभूत्वायदिश्रुत्वाभवेन्नव ॐरमांगी समस्तान्तं कामराजं
तथापंचवर्णी किंते नामदेव्याः ततो हृदयं देवि मंत्रावसाने
स्मृतो भेदं मंत्रोमयाघोटशार्णः प्रकाशं श्रीं ह्रीं क्लीं भुवनेश्व
रि स्वाहा १ तारं मायावाग्भवं कामराजं शक्तिमध्येनामं पचा
तरीयं प्रेतेदघात्सारमेषस्मृतो मे मंत्रोद्धारो देवि भेदोद्विती
यः प्रकाशं ॐ ह्रीं ऐं क्लीं सौः भुवनेश्वरि स्वाहा २ अस्तवाग्भ
वं रमा मदनांगी शक्तिस्तेन षडर्णा मातृकाः नामवहयम
घ्यो महेश्वरि भेदपंचरादिन स्मृतीयकः प्रकाशं ॐ ऐं श्रीं क्लीं

सौः भुवनेश्वरि स्वाहा ३ तारं ऐं मकलारमां ऐं मदनेश।
क्लिन्नत्वा वाग्भवं तारं हंद्वमध्ये रमां एं हितयं मध्ये मिथं वि
न्यसेत् अंते वाग्भवं मन्मथो शारदथो नीरं च भेदः स्मृतो म
या एं भुवनेश्वरी प्रियतरो दुर्गे च तथो मया प्रकाशं ॐ ह्रीं
श्रीं क्लीं सौः ऐं ॐ ॐ श्रीं श्रीं भुवनेश्वरि ऐं क्लीं सौः स्वाहा इति च
तथो भेदः ४ तारं लक्ष्मी मन्मथः शक्तिबीजं मायाबीजं नाम
मध्ये शिवायाः तारं कूर्चं त्रिष्टकारं वं नेच भेदः प्रोक्तः पंचमो
विद्यमानः प्रकाशं ॐ श्रीं क्लीं सौः ह्रीं भुवनेश्वरि ॐ हूं ठः ठः ठः
स्वाहा इति पंचमभेदः अंबकमायावाग्भवशक्तिमन्मथल
क्ष्मीं नाम च मध्ये ठद्वयं मंत्रे पार्वति भेदष्षष्ठो गोप्यो निगदितः।
पद्यः प्रकाशं ॐ ह्रीं ऐं सौः क्लीं श्रीं भुवनेश्वरि स्वाहा इति षष्ठो
भेदः ६ तारकशक्तिमन्मथलक्ष्मीवाग्भवमायाविगलि
त कूर्चं नाम च मध्ये ठद्वयं मंत्रे भेदः प्रोक्तः सप्तमपद्यः प्रका
शं ॐ सौः क्लीं श्रीं ऐं ह्रीं हूं भुवनेश्वरि स्वाहा इति सप्तमो भेदः
तारं मोलसन्मदनवाग्भवशक्तिमायाकालीत्रयं तरशुगंत्वभि
धां मध्ये काली ठकारत्रितयं तारगं वनं च भेदोष्टमो निगदि
तः तव श्री तिष्ठद्धे प्रकाशं ॐ क्लीं ऐं सौः ह्रीं क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं भु
वनेश्वरि क्लीं ठः ठः ठः फट् स्वाहा इत्यष्टमो भेदः ८ तारं मोमा।
या मन्मथं कूर्चं काली माया लक्ष्मी वासना शक्ति कामाः ता
मां ऐं च कूर्च फट् नीरं मंत्रे प्रोक्तो भेदो नवमो गोपनीयः प्रकाशं

भु. ॐ ह्रीं क्लीं हूं क्रीं ह्रीं श्रीं ऐं सौः क्लीं भुवनेश्वरि ह्रूं फट् स्वाहा इ
स्व. र. तिनवमो भेदः ९ तारमारकमलासकलाविक्लृवेष्टनशारदा
१ त्ममीश्वरी नीरनीरभवमानकमनो भेद एष गदितो दशमस्त
3 प्रकाशः ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं हूं सौः भुवनेश्वरि हूं स्वाहा इति दशमो
भेदः १० प्रकाशः ॐ ह्रीं क्लीं श्रीं ह्रूं क्रीं क्रीं ऐं सौः भुवनेश्वरि क्रीं ह्रूं
फट् स्वाहा इति एकादशो भेदः ११ अत्र वाग्भवशारकमला
ऐंकाममनाम भुवनेश्वरिमसेन् तारक्लृवहरनीरकमं तेभेद
एष गदितः स द्वादशः प्रकाशः ॐ ऐं सौः श्रीं क्लीं भुवनेश्वरि
ॐ ह्रूं फट् स्वाहा इति द्वादशो भेदः १२ ततः प्रणववाग्भवौ।
शारदं नगमायारमाविपन्नलगताशारन्नरयुगं च मध्येभिधां
पुनः प्रणववामनाहरवनेन तव प्रीतये त्रयोदश नमो मया।
निगदितस्तु भेदो नमः प्रकाशः ॐ ऐं सौः क्लीं ह्रीं श्रीं स्त्रौं हूं
हूं भुवनेश्वरि ॐ ऐं फट् स्वाहा इति त्रयोदशो भेदः १३ तारश
रन्मदनवाग्भवकामराजशक्तिवधस्तदरमासकलाचका
ली मध्येभिधां प्रणवक्लृवहरं तथापो भेद एष चतुर्दश तमो।
गदितो भवान्याः प्रकाशः ॐ सौः क्लीं ऐं क्लीं सौः श्रीं ह्रूं श्रीं ह्रीं
क्लीं भुवनेश्वरि ॐ ह्रूं फट् स्वाहा इति चतुर्दशो भेदः १४
इति श्रीभुवनेश्वर्याः सर्वतन्त्रेषु गोपिताः चतुर्दश तमा
भेदाः कथिताः परमेश्वरि एतेषां देवदेवेशि ऋष्यादिक
वेवतत्स्मृतम इदं रहस्यं परमं मन्त्रा नवमयोदिते सर्वस्व

भुवनेश्वर्या गोपनीयं प्रयत्नतः इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये
चतुर्दशाभेदकथनं नाम द्वितीयः पटलः २ श्रीभैरव उवाच
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि भेदानन्यान्महेश्वरि एकादिषोडशार्णा
नां सर्वकामार्थसिद्धिदं प्रयोगसहितान्देवि भुवनेशीश्रि
यां परं रवौ दर्शे दिने मंत्री शास्त्रवः साधको नमः एकादशी
जपेद्विद्यां धर्मकामार्थसिद्धये हकारो वह्निसंयुक्तो वामने
त्रेंदुसंयुतः ततो भिर्यां नमः प्रोक्तं प्रोक्तेयमेकवर्णिका प्र
काशं ह्रीं भुवनेश्वर्यै नमः वर्णाः १ आ प्र आग्नेयाभिमु
खो भूत्वा चंद्रे भद्रा दिने शुभे द्यक्षरी साधको जप्त्वा सर्वान्का
मानवाप्नुयात् लक्ष्मी मायां महादेवि ततो नामवदेत् ततः
नतिरियं महेशानि द्यक्षरी परिकीर्तिता प्रकाशं श्रीं ह्रीं भु
वनेश्वर्यै नमः वर्णाः ७ हि दक्षिणाभिमुखो भूत्वा भौ
मे जयाह्नि साधकः त्र्यक्षरे प्रजपेद्भक्त्या सर्वान्कामानवाप्नु
यात् तारं रमा कामराजो ऽंते नाम समुद्धरेत् प्रांते नतिः स
माख्याता त्र्यक्षरीयं महेश्वरि प्रकाशं ॐ श्रीं क्लीं भुवनेश्वर्यै न
मः वर्णाः ३ भौ ज नैर्ऋत्याभिमुखो भूत्वा चतुर्थ्यां सौ
म्यवासरे चतुर्वर्णात्मिकां विद्यां जपेन्मंत्री स्वशक्तितः प्र
णवं च तथा माया कमला मन्मथस्तथा अंते विख्यं नाम सम
ये विदधाच्च महेश्वरि प्रोक्तोयं भुवनेश्वर्या मंत्रस्तुर्याक्षराभि
धः प्रकाशं ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं भुवनेश्वर्यै नमः वर्णाः ४ बु च

भु०
स्त० र०
४
५

पश्चिमाभिमुखोभूत्वा पंचवर्षा गुरुवासरे पंचाक्षरीं जपेन्मंत्री।
कलावीक्षितदायिनी तारंलक्ष्मीर्वाग्भवनाणां कामोमायाभिधा
तथा ततानविशिखंप्रोक्ता देवीपंचाक्षरीमया प्रकाशं ॐश्री
ऐंक्लीं ह्रीं भुवनेश्वर्यैनमः वर्णाः ५ पं वायव्याभिमुखो।
भूत्वा शुक्रे षष्ठांमासे सौरि षष्ठाक्षरीमहाविद्याप्रजपेत्साध।
कोनमः तारंलक्ष्मीपराकामोवाग्भवंशक्तिरेवच अभिधा
नतिसंयुक्ताप्रोक्ताषष्ठाक्षरीपरा प्रकाशं ॐश्रीह्रींक्लीं ऐंसौः
भुवनेश्वर्यैनमः वर्णाः ६ भु ष उत्तराभिमुखोभूत्वासप्त
मंषाशनिवासरे सप्ताक्षरीमिमांविद्यांप्रजपेत्साधकोनमः
प्रणवंकमलामायाकामोवाग्भवमेवच शक्तिर्मायाभिधा॥
प्रोक्तेनतिःसप्ताक्षरीमता प्रकाशं ॐश्रीह्रींक्लींऐंसौःह्रींभुव
नेश्वर्यैनमः वर्णाः ७ सा स ईशानाभिमुखोभूत्वाष्टमासि
हिरवासरे अष्टाक्षरीमहाविद्यांप्रजपेत्साधकोनमः तारं
लक्ष्मीपराकामोवासताशक्तिरेवच कामोमायाभिधाप्रोक्ते
नतिरष्टाक्षरीमता प्रकाशं ॐश्रीह्रींक्लींक्लींऐंसौः क्लींह्रीं
भुवनेश्वर्यैनमः वर्णाः ८ श्रा श्र प्राङ्मुखस्सपुनर्भूत्वा
नवमांचंद्रवासरे देवीनवाक्षरींजमालभनेसिद्धिमुत्तमं
तारंलक्ष्मीपराकामोवाक्कामोशक्तिरेवच वाक्शक्तिरभि।
धाविंश्चसंप्रोक्तोयंनवाक्षरी प्रकाशं ॐश्रीह्रींक्लींऐंक्लींसौः
भुवनेश्वर्यैनमः वर्णाः ९ वं न दशम्यामग्निकोणस्य

मंगलेसाधकोजपेत् दशान्तरीमहाविद्यांसाक्षाद्ब्रह्मस्वरू
पिणीं प्रणवंसकलालक्ष्मीः कामोवाक्शक्तिकालिके कू
र्चंमायाहृद्यंनामविंशप्रोक्ता दशान्तरी प्रकाशे ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं
ऐं सौः क्लीं हूं ह्रीं भुवनेश्वर्यै नमः वर्णाः १० मं ८ एकाद
शीबुधदिने दक्षिणाभिमुखोनरः एकादशान्तरीविद्यांच
जपेद्भक्तिएवंवै नारंमायारमाकामोवाक्शक्तिः कामवाग्भ
वः शक्तिर्मासकलानामविंशमेकादशान्तरी प्रकाशे ॐ
ह्रीं श्रीं क्लीं ऐं सौः क्लीं ऐं सौः श्रीं ह्रीं भुवनेश्वर्यै नमः वर्णाः ११
३ ५ नैरृत्याभिमुखोभूत्वा द्वादश्यांगुरुवासरे साधकः
प्रजपेद्विद्यां द्वादशान्तररूपिणीं तारंहृद्यंपरायुग्मंलक्ष्मी
युगलमेवच कामयुग्मंवाग्भवौद्वौशक्तिद्वितयमेवच ना
मद्वैतविंशमेतेप्रोक्तोयं द्वादशान्तरी सर्वकामप्रदादेवि स
र्वदुःखनिवारिणी प्रकाशे ॐ ॐ ह्रीं ह्रीं श्रीं श्रीं क्लीं क्लीं ऐं ऐं
सौः सौः भुवनेश्वर्यै नमः वर्णाः १२ हृ द्वा पश्चिमाभिमु
खोभूत्वात्रयोदश्यांकवेर्दिने साधकोदेवतांध्यात्वाजपेत्त्रयो
दशान्तरीं प्रणवंशिववह्नीचद्वितीयस्वरसंयुते विंदुयुक्ते
कालिकाचमायामा`` कूर्चारमाथा कामोरमापरावाणीश
क्तिः कामोभियान्तनः डें.नाविंशमसमाख्यातामयात्रयोदशा
न्तरी प्रकाशे ॐ ह्रीं क्लीं ह्रीं श्रीं ऐं सौः क्लीं श्रीं ह्रीं ऐं सौः क्लीं भु
वनेश्वर्यै नमः वर्णाः १३ ७ ३ उत्तराभिमुखोभूत्वा

भु. साधकः शनिवासरे चतुर्दशात्मिकां विद्यां जपेत्साधकसत्त
स्त. २. मः तारहृद्यं कामबीजं शक्तिं हृद्धं च साधुगं वाग्भवं शक्तिबी
५ जं मायाबीजं तथैव च नासरे. तं च विद्धि च प्रोक्ता चतुर्दशा
त्मिका प्रकाशं ॐ ॐ क्लीं क्लीं सौः सौः श्रीं श्रीं ऐं ऐं सौः सौः ह्रीं
ह्रीं भुवनेश्वर्यै नमः वर्णाः १४ श वं अमावस्यां हरिणीमायां
जपेत्पंचादशाक्षरीं ईशानाभिमुखो भूत्वा रविवारे च साधकः
तारं साप्रणवो लक्ष्मीर्माया वाक्सकला तथा वाणी कामो श
क्तिमाया शक्तिः काली बीजं परा नामके. तेन मो देवि प्रोक्तां पंच
दशाक्षरी प्रकाशं ॐ श्रीं ॐ श्रीं ह्रीं ऐं ह्रीं ऐं ह्रीं ऐं क्लीं सौः क्लीं सौः
क्लीं क्लीं ह्रीं भुवनेश्वर्यै नमः वर्णाः १५ श्रा हं विद्यां योजा
पते भूमाविमां च षोडशात्मिकां तस्यां देवि कलौ देवि सपदं भु
विष्यति प्रणवा सकला लक्ष्मीर्मारो वाग्भवशक्तिके प्रसादः
प्रणवश्चैव प्रसादशक्तिवाग्भवा कामो मासकला तारं माया
नामन्नीतथा महादेवि गुह्यतरा प्रोक्तोयं षोडशाक्षरी प्र
काशं ॐ ह्रीं क्लीं श्रीं क्लीं ऐं सौः ह्सौः ॐ ह्सौः सौः ऐं क्लीं श्रीं ह्रीं
ॐ ह्रीं भुवनेश्वर्यै नमः सर्वैर्दिने विद्यं षोडशाक्षरी पठनीया
गाऊंदेयं शिरो देयं न देया षोडशाक्षरी भुक्तिमुक्तिप्रदा तस्य
षोडशी भुवनेश्वरी इत्येषपटलो देवि गुह्याद्गुह्यतरो मतः प्रभका
यं न दातव्या गोपनीयः स्वयोनिवत् इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये प
कारादि षोडशाक्षरी प्रकटनामविधिर्नाम तृतीयः पटलः ३

श्रीदेव्युवाच देवदेव महेशान दयार्द्रेण मानस श्रीदे
व्या भुवनेश्वर्यास्तत्त्वविद्यां वदीषि मे श्रीभैरव उवाच तत्त्ववि
द्यां शृणु यत्नेन भक्तानां वरानने कलावीक्षितदानृणां न कस्य
कथिता मया एकान्तरीति विख्याता भुवने भुवनेश्वरी एतद्
धैनं वीजेन तत्त्वरूपेण विद्यते परं तत्त्व भक्तानां यत्नात्तत्त्वविद्यात्र
वीम्यहं श्रुत्वा परस्मै नो वाच्या तत्त्वविद्या सुरेश्वरि चेहदिष्य
मि देवेशि न तत्फलमवाप्नुहि चेंद्रशक्तिपरां वीजं नैवेवत
त्त्वरूपिणी मायावीजं समुद्धृत्य सकलागमनिश्चिता तत्त्वसा
साधको दद्यात्तैवैव भुवनेश्वरी मायावीजं समुद्धृत्य तत्त्ववि
द्येयमाहृता प्रकाशं पैं सौः ह्रीं तत्त्वरूपिणी ह्रीं भुवनेश्वरि।
ह्रीं अस्य श्रीभुवनेश्वर्या तत्त्वविद्यमनोस्मृताः भैरवोऽस्य ऋषि।
राख्यातश्छंदोनुष्टुप्प्रकीर्तिताः श्रीतत्त्वरूपिणी देवी भुवने
श्वरी प्रकीर्तिताः देवता चैव ह्रीं वीजं ह्रं शक्तिः समुदीरिता
ह्रः कीलकं महादेवि प्रोक्तं च वीरसाधने विनियोगः स्मृतो
देवि तत्त्वविद्या जपस्य वै ह्रामित्यादिवर्णैर्न्यासं हृदयादिष
डंगकं अथ ध्यानं देवि प्रवक्ष्यामि तत्त्वविद्यां महेश्वरि येनेकेश्व
र शरण्यां साध्नोति देवि नाम भुवनेश्वरि कृपया तत्त्वरूपिणीप
रात्परां शिवेन तत्त्वमूलकमन्त्रलिखितं सदा ऐं सौः प्रकाशं ह्रौं सौः
ह्रीं भुवनेश्वरि ह्रीं तत्त्वरूपिणि ह्रीं अथ ध्यानं प्रवक्ष्यामि ह्रे
वैर्ध्यानं सुरेश्वरैः प्रभाकरैंदुग्निविलोचनांतं मन्त्रांतकं ज्ञा

भु. एवंवीरयानां सिंहासनानामष्टमपत्रसंस्थां श्रीतत्त्वविद्याप
सु. र. रमांभजामि तत्त्वविद्येयमाख्याता मयायंचदशाक्षरी राज्ञ
६ देयंशिरोदेयंनदेयाभुवनेश्वरी अस्याःश्रीतत्त्वविद्यायानो
6 विद्यानचद्दूषकः अन्योदोषोनविद्येयउत्कीलनादिकर्मणा
विनादेविमहेशानिपुरश्चरणकर्मणा पंचदशचलक्षा।
णिसहस्राणितथैवच अस्याःश्रीतत्त्वविद्यायाःपुरश्चरण
मुच्यते नातःपरतराविद्याप्यन्याकापिमहीतले विख्याता
तत्त्वविद्येयंप्रभावमहिताकलौ श्रीदेव्युवाच श्रीनाथभ
वनाधीशभोविद्यायाःकथितेनच धन्यास्मिकृतकृत्यास्मिप्र।
सादात्तवशंकर श्रीभैरवउवाच इत्येषपटलोदेवितत्त्ववि।
द्याप्रकाशकः नदेयाकस्यचिद्देविगोपनीयःप्रयत्नतः
इतिश्रीभुवनेश्वरीरहस्येतत्त्वविद्याप्रकाशकोनामचतु।
र्थोपटलः ४ श्रीदेव्युवाच देवदेवमहादेवयद्यहंप्रे
यसीतव पटलेभुवनेश्वर्याःपूजायामेप्रकाशय श्रीभै
रवउवाच अथातःसंप्रवक्ष्यामिदेविगुह्यतमोत्तमं येन।
विज्ञानमात्रेणसाधकोभैरवोभवेत् एकाक्षरीमहाविद्या
श्रीविद्याभुवनेश्वरी चतुर्दशात्मिकादेवितथाचषोडशा
त्मिका तत्त्वविद्यात्मिकादेवीमहारत्नेश्वरीतिच विद्येयंभु
वनेश्वर्याःप्रभावमहिताकलौ स्वर्गभोगप्रदाचैवराज्यभो
गप्रदातथा सकृदुच्चारिताविद्याब्रह्महत्यांव्यपोहति ।

सर्वसौख्यप्रदा देवि लोके सौभाग्यदायिनी अस्याः करणमात्रे
ण सिद्धयोष्टौ करे स्थिताः दुर्भगा सुभगा नूनं दुःखिता सुखिता भ
वेत् वंध्यापि लभते पुत्रं सर्वशापविवर्जितं निर्धनो धनमाप्नोति
मूको वाचमवाप्नुयात् मूर्खोपि हीनचेतस्कः सविद्यात्वमवाप्नुयात्
यां यां प्रार्थयते सिद्धिं हठात्तां तामवाप्नुयात् देवि सिद्धिर्भवेत्सम्य
ग्जरामरणवर्जिता विधानं च प्रवक्ष्यामि शृणु देवि यथाक्रमं ब्रा
ह्मे मुहूर्ते उत्थाय साधको भक्तिसंयुतः प्रक्षाल्य पाणिपादौ च
स्वासने उपरि संविशेत् स्वशिरःस्थगुरुं शान्तं ध्यायेत्तं नामपूर्वकं
सप्रियं तं मंत्रं जप्त्वा स्तुत्वा स्तोत्रेण चैव तथा नदांतशिरसालक्ष्या
ध्यायेत्कुंडलिनीं ततः तामारोहावरोहेण क्रमेण परिभाव्य च
जप्त्वा स्वमंत्रं च तथा जपं च बहिस्ततः गच्छेन्मूत्रादिकं कृत्वा
दंतधावनमाचरेत् नदीतीरं ततो गत्वा स्नानसंध्यादिकं चरेत्
गृहीत्वा जलकुंभं वै गृहे यायात्समर्चयेत् द्वारपालान्प्रविश्यातः
स्वासनं शोधयेत्सुधीः स्वीकृत्यासनविद्यां कृत्वा भूतापसरणं ततः
शुभानानंदसंयुक्तः प्राणायामविधिं ततः ततः ऋष्यादिकं कृ।
त्वा मातृकान्यासमाचरेत् सारस्वतेन मार्गेण दशधा सर्वसिद्धये
मंत्रन्यासं ततः कुर्याद्देवताभावसिद्धये ललाटे त्वां मूर्ध्नि वदने ग
गनाख्यां हृदयांबुजे रक्तां करालिकां गुह्ये महोच्छुष्मां पदद्वये उ
र्ध्वप्राग्दक्षिणोदीच्यपश्चिमेषु मुखेषु च सद्यादिकस्वबीजा।
न्यासान्यस्याभूतसप्रभाः अंगानि विन्यसेत्पश्चाज्ज्वालातिप्रकाशानि

भु॰ षट्क्रमात्‌ ब्रह्माणं विन्यसेद्भाले गायत्र्या सह संयुतं सावित्र्या स-
प॰ २॰ हितं विष्णुं कपोले दक्षिणे न्यसेत्‌ वागीश्वर्या समायुक्तं वामं वदे-
७ महेश्वरं श्रियायतनपतिं न्यसेद्वामकर्णाग्रके पुनः रत्यास्मरं त्वे
न्यसेत्पुष्ट्या गणपतिं न्यसेत्‌ सव्यकर्णोपरि निधीकर्णाग्रं हंतरल-
योः न्यस्तव्यं वदने मूलं प्रक्षिप्तं तनो न्यसेत्‌ कंठमूले स्तनद्वंद्वे वा-
मांसे हृदयांबुजे सवामे पार्श्वयुगले नाभिदेशे च वैदिशिकः भाले
सपार्श्वं जठरे पार्श्वे सपरके हृदि ब्राह्मणाद्यास्तु नो न्यस्या विधिना
प्रोक्तलक्षणाः मूलेन व्यापकं देहे पीठन्यासं ततश्चरेत्‌ पुनश्च व्या-
पकं देहे न्यस्य देवीं विचिंतयेत्‌ उद्यद्दिनद्युतिमिंदुकिरीटां तुंग-
कुचां नयनत्रययुक्तां। स्मेरमुखीं वरदांकुशपाशाभीतिकरां।
प्रभजे भुवनेशीं। अन्यच्च सिंहारूढविग्रहां त्रिनयनां माणि-
क्यमौलिस्फुरत्‌ नानानायकशेखरां स्मितमुखीमापीनवक्षो-
रुहां पाणिभ्यां मणिपूर्णरत्नचषकं संबिभ्रतीं शाश्वतीं वंदेहं
सरसिजितां हरवपुर्धरकारविंदस्मितं अन्यच्च उद्यद्भास्वत्सह-
रश्मिसदृशीं वंदेहं उमसेर्यन्नतां मायाषष्ठीं पृथिविचूर्णितेन तनांगां
वीणां रवान्याकुलां मायापुस्तकशीलपात्रकमलान्दोर्भिर्वहं-
तीं सदा ध्याये हं भुवनेश्वरीं शवगतां शावीदिदैवस्तुतां अन्यच्च
स्मेराननयनांचलत्कनककुंडलां शेशावीपत्रनेपवटीकराम्बु।
दिनसूर्यकोटिप्रभां शशांकांकितशेखरां शवशरीरसंस्थितां शि-
वांकस्थामिभुवनेश्वरीं विभुस्वरूपां शवसंस्थितं मिनीम अपिच

वीणावादनतत्परां त्रिनयनां त्रैलोकारक्तां परां माध्वीपानप
रायणां शवगतां मंदस्मितां चिन्मयीं मायावीजविभूषितां श
शिकलां चूडावलत्कुंडलां ध्यायेहं भुवनेश्वरीं भगवतीं शैवे
नसंपूजितां इति ध्यात्वा हृदयांभोजे देवीं श्रीभुवनेश्वरीं मा
नसैरुपचारैश्च पूजयित्वा यथाविधि कुर्वीत यजनं देवि सा।
मान्यार्घ्यं ततः चरेत् घटपूजादिकं कृत्वा यंत्रपूजां समाचरेत्
यंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि शृणु देवि फलप्रदं यंत्रं मंत्रं ततः पूजां तु।
मायोपान्तमाक्रान्त त्र्यस्रं षट्कोणसुवृत्तनागपत्रंच षोडशाम्
बुजेच चतुरस्रयुतं यंत्रोद्धारमिदं प्रिये अन्यथान्यप्रकारेण कथ
यामि सुविस्तरं पद्ममष्टदलं बाह्ये पद्मं षोडशभिर्दलैः विलि
खेत्कर्णिकामध्ये षट्कोणमतिसुंदरं ततः संपूजयेत्पीठं न
वशक्तिसमन्वितं जयाख्या विजया पश्चादजिता ह्यपराजिता
नित्या विलासिनी दोग्ध्री त्वघोरा मंगला नव सर्वशक्तिपदं प्रो
च्यमेतं च कमलासनं नमः इत्यासनं पूजनं तत्र ह्रीजादिकं शि
वे बीजाद्यमासनं दत्वा मूर्तिं तेनैव कल्पयेत् तस्यां संपूजयेद्दे
वीमावाह्यावरणैः क्रमात् मध्यमप्राच्यामसौम्यपश्चिमेषु
यथाक्रमं हृल्लेखाद्याः समभ्यर्च्याः पंचभूतसमप्रभाः वर
पाशांकुशाभीतिधारिण्योमितभूषणाः आग्नेयादिष्वस्याने
षु पूजयेदंगदेवताः त्रिके संपूज्य षट्कोणे यजेन्मिथुनदेव
ता इंद्रकोणे लसद्दंडकांकुशारुणाभयां गायत्रीं पूजयेन्मेधी

भु॰ ब्रह्माणमपितादृशं रक्तःकोणेचक्रशंखगदापंकजधारिणीं
स्त॰ १॰ सावित्रींपीतवसनांयजेद्दिक्षुचतादृशं वायुकोणेपरश्वस्त्रमा
८ लाभयवरान्वितां यजेत्सरस्वतींसकांडांरुद्रंतादृशंलक्षणां
8 वह्निकोणेयजेद्दन्तेकंभैरवंकरंडकं कराभ्यांबिभ्रतंपीनंतं
दिलांघननायकं आलिंग्यसव्यहस्तेनवामेनांबुजधारिणीं
घनदांकसमारूढांमहालक्ष्मींप्रपूजयेत् वारुणेमदनंबा
णपाशांकुशशरासनं धारयंतंजपारक्तंपूजयेद्रक्तभूषणं
सव्येनपतिमाश्लिष्यवामेनांबुजधारिणीं पाणिनारमणां
कस्थांरतिंसम्यक्समर्चयेत् ईशानेपूजयेत्सम्यग्विघ्नराजं।
प्रियान्वितं सृणिपाशधरंकांतावगाढकरांगुलिं सा
धीहस्तकपालाढ्याविघ्नराजेदिगंबरं पुष्करेविगलद्रक्तस्र
ग्धरकधारिणं सिंदूरसदृशाकारामहामदविभ्रमं
स्तनरक्तोत्पलामंस्वपाणिनातद्भजेत्स्पृशन् आश्लिष्टकांता
मरुणांपश्चिमेदिगंबरां कर्णिकायांनिधीपूज्यौयकोणे।
स्याथपार्श्वयोः अंगानिकेसरेषुततःपश्चात्पत्रेषुपूजयेत्
अनंगकुसुमापश्चादनंगमदनातुरा अनंगमदनातद्वदनंगा
मदनातुरा भुवनपालागगनवेगाचैवततःपरं शशिरेखा
वगगनरेखाचैवमष्टशक्तयः पाशांकुशवराभीतिधारिण्यो
रुणविग्रहाः ततःषोडशपत्रेषुकरालीविकरालामा सरस्व
तीश्रीदुर्गेबालक्ष्मीश्रुतीस्मृतिर्धृतिः श्रद्धामेधामतिःकांतिः।

रार्याषोडशशक्तयः खड्गखेटकधारिण्यः श्यामा स्मृताश्च।
मातरः पद्माद्वहिः सममर्च्याः शक्त्यपरिचारिकाः प्रथमा
नंगरूपासादनंगमदनानंगा मदनातुराभुवनवेगाभुवन
पालिकास्यात्सर्वमदनानंगवेदनानंगमेखला चषकंताल
वृन्तेवतांबूलंक्षत्रमुज्वलं वामेरवपुकंड्विश्राणाकर
पंकजैः सर्वाभरणसंदीप्तांगरूपशक्तिचयंयजेत् सर्वाभरण
संदीप्तांलोकपालान्वहिर्यजेत् वज्रादीनपितद्वाह्ये देवीमि
त्थंप्रपूजयेत् इत्थंसंपूज्य देवेशीं पुनर्बिंदौ प्रपूजयेत् आस
नाद्येरुपचारैर्नानानैवेद्यसंयुतैः ततोहोमविधिंकुर्याद्वटु
कादींस्तर्पयेत् स्त्र्यादिकंपुनस्कन्याजपंकुर्याद्यथाविधि
पठित्वाकवचंनामसहस्रंस्तोत्रमेवच गुह्येतिमंत्रराजेनफ
लंसमर्पयेत्ततः प्राणायामत्रयंविधिवदितः स्वंततःपठेत्
गुरुस्तोत्रंपुनर्जप्त्वापापत्रयंवंधनमाचरेत् वहिर्गतानासमभ्यर्च्य
संतर्प्य क्षिप्रभैरवं पूजांतेसमागत्यशांतिस्तोत्रंपठेत्ततः
श्रीवीरवंधनस्तोत्रंपठित्वाहृदयांबुजे देवींसंहायविहरे-
द्यथावत्साधकोत्तमः इत्येषपटलोदेविपूजायाः सर्वसाधनः
गुह्याद्गुह्यतमोदेविगोपनीयः स्वयोनिवत् इतिश्रीभुव
नेश्वरीरहस्ये पूजाविधिर्नामपंचमःपटलः ५ श्रीभैरवउ
वाच शृणुदेविप्रवक्ष्यामिपूजापद्धतिमुत्तमं तंत्रंश्रीभुवने
श्वर्यांगद्यपद्यस्वरूपिणी तत्रश्रीमान्साधकोब्राह्ममुहूर्तेषा

पु॰
स्व॰ र॰
९
9

यन्नलाङ्गुल्याय करचरणौ प्रक्षाल्य निजासने सुखोपविश्य
निजशिरसि श्वेतवर्णे अधोमुखे सहस्रदलकमलकर्णिका
न्तर्गतचंद्रमंडलोपरिस्थितं गुरुं अमुकानंदनाथं शुक्लवर्णं शु
क्लालंकारभूषितं ज्ञानानंदमुदितमानसं पश्चादानंदवि
ग्रहं चतुर्भुजं ज्ञानमुद्रापुस्तकवराभयकरं त्रिनयनं प्रसन्न
वदनेक्षणं सर्वदेवदेवं वामांगे वामहस्तस्थितकमलया रक्त
वस्त्राभरणया स्वप्रियया रक्तभुजेनालिंगितं परमशिवस्वरू
पं ध्यात्वा तच्चरणयुगलकमलविगलदमृतधारया स्वात्मा
नं प्लुतं विभाव्य मानसोपचारैराराध्य ऐं ह्रीं श्रीं ह्सख्फ्रें
ह्सक्षमलवरयूं सहखफ्रें सहक्षमलवरयीं स्हौः स्हौः
श्रीमच्छ्री अमुकानंदनाथ श्रीपादुकां श्री अमुकांबा श्रीपा
दुकां च पूजयामि नमः इति दशधा विमृश्य देउवत्याणामेम
नसा कुर्यात् तत्प्रकारो यथा ऐं लं पृथिव्यात्मकं गंधं सम
र्पयामि नमः हं आकाशात्मकं पुष्पं समर्पयामि नमः यं
वाय्वात्मकं धूपं समर्पयामि नमः रं वह्न्यात्मकं दीपं समर्पया
मि नमः वं अमृतात्मकं नैवेद्यं समर्पयामि नमः सं सर्वात्म
कं तांबूलं समर्पयामि नमः मूलेन प्रांजलिं संहज्य ऐं नमामि
सद्गुरुं शांतं प्रसन्नं शिवरूपिणं शिरसा योगपीठस्थं मुक्ति
कामार्थसिद्धये श्रीगुरुं परमानंदं इति अज्ञानतिमिरां
धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्री

गुरुवे नमः ४ गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुरिति ५ नमस्ते ना
थभगवन् शिवाय गुरुरूपिणे इति ६ इति श्रीगुरुं सं प्र
णम्य स्वप्रसन्नं विभाव्य तदा मनसा तदाज्ञां गृहीत्वा
मूलाधारे स्वर्णवर्णे चतुर्दलकमलकर्णिकान्तर्गत
त्रिकोणचक्रशृंगाटकोपरि परां शक्तिं कुंडलिनीं सु
प्तदिनकरसहस्रभास्वरां विद्युत्कोटिसन्निभां सकलब्र
ह्मान्तरं पंचाशद्वर्णविग्रहामष्टात्रिंशत्कलारूपिणीं
सर्वप्राणिजीवां त्रिधामधामानं सर्वाकारमूर्धमखे
स्तार्थं त्रिवलयं विसंतं तन्तनीयसीं समाविभाव्य गुरूप
दिष्टनिजसहजनादेन प्रबोधयित्वा तत्र वं नमः शं
नमः षं नमः सं नमः इति पत्रेषु मध्ये मूलेन च प्राद
क्षिण्येन संपूज्य हंस इति मंत्रेण सर्वत्रोत्थाप्य ततः स्वा
धिष्ठाने लिङ्गमूले विद्रुमवर्णे षड्दलकमले तां नीत्वा
तत्र बं नमः भं नमः मं नमः यं नमः रं नमः लं नमः इ
ति पत्रेषु च मूलेनाभ्यर्च्य ततो मणिपूरे नाभौ नीलव
र्णे दशदलकमले तां नीत्वा तत्र डं नमः ढं नमः णं
नमः तं नमः थं नमः दं नमः धं नमः नं नमः पं नमः
फं नमः इति पत्रेषु मध्ये मूलेन चाभ्यर्च्य ततो वक्षस्य
नाहते पिङ्गलवर्णे द्वादशकमले तां नीत्वा तत्र कं न
मः खं नमः गं नमः घं नमः ङं नमः चं नमः छं नमः

भु॰
ष॰ र॰
९
10

जें नमः झें नमः ञें नमः टें नमः ठें नमः इति पत्रेषु
मध्यमलेन चक्रसमभ्यर्च्य ततो विशुद्धे कण्ठस्थवर्णां
षोडशदलकमले तां नीत्वा तत्र अं नमः आं नमः इं न-
मः ईं नमः उं नमः ऊं नमः ऋं नमः ॠं नमः लृं नमः
ॡं नमः एं नमः ऐं नमः ओं नमः औं नमः अं नमः अः नमः इति
पत्रेषु मध्यमलेन चक्रं संपूज्य ततो भ्रूमध्ये आज्ञाचक्रे वि-
द्युद्गौं द्विदलकमले तां नीत्वा तत्र हं नमः क्षं नमः इ-
ति पत्रयोर्मध्यमलेन चक्रसमभ्यर्च्य तत्र सहस्रदलक-
मलकर्णिकान्तर्गतबिन्दुरूपतेजोमयपरमशिवेन
सहैकतां नीत्वा तेनामृतेन ततः सप्लावितां तां कुण्डलि-
नीं संतर्प्य तत्र नादस्वरूपां तन्मये महानैलयं विभाव्य पु-
नरपि मोहमिति मन्त्रेण तां कुण्डलिनीं आज्ञाचक्रे विद्यु-
द्गौं द्विदलकमले समानीय तत्र हं नमः क्षं नमः इति
पत्रयोर्मध्यनचक्रं संपूज्य ततो विशुद्धे कण्ठस्थवर्णां
षोडशदलकमले तां [illegible]नीय तत्र अं नमः आं नमः इं न-
मः ईं नमः उं नमः ऊं नमः ऋं नमः ॠं नमः लृं नमः ॡं
नमः एं नमः ऐं नमः ओं नमः औं नमः अं नमः अः नमः
इति पत्रेषु मध्यमलेन चक्रं संपूज्य ततो वक्षस्थानाते पिङ्ग-
लवर्णां द्वादशदलकमले तां समानीय तत्र कं नमः खं
नमः गं नमः घं नमः ङं नमः चं नमः छं नमः जं नमः

फं नमः नं नमः हं नमः हं नमः इति पत्रेषु मध्ये मूलेन चा
भ्यर्च्य ततो मणिपूरे गगनाभे नीलवर्णे दशदलकमले
तां समानीय तत्र डं नमः ढं नमः णं नमः तं नमः थं
नमः दं नमः धं नमः नं नमः पं नमः फं नमः इति पत्रे
षु मध्ये मूलेन च संपूज्य ततः स्वाधिष्ठाने लिङ्गमूले ष
ड्दले षड्दलकमले तां समानीय तत्र बं नमः भं नमः
मं नमः यं नमः रं नमः लं नमः इति पत्रेषु मध्ये मूले
न च संपूज्य ततो मूलाधारे स्वर्णवर्णे चतुर्दलकमले
तां समानीय तत्र वं नमः शं नमः षं नमः सं नमः इति
पत्रेष्वभ्यर्च्य मध्ये मूलेन च तां समर्चयेत् इत्यारोहावरो
हक्रमेण पञ्चशक्तिकुण्डलिनीध्यानं प्राणायामं कु
र्यात् तत्र प्रणवं षोडशवारं स्मरन् तत्कराङ्गुष्ठेन द
क्षनासापुटं निरुध्य वामेन पवनं पूरयेत् ततस्तमेव
चतुःषष्टिवारं स्मरन् तन्नासाकनिष्ठिकाभ्यां वामं च
पुटं निरुध्य द्वाभ्यां पवनं तद्धवेत् ततस्तमेव द्वात्रिंश
द्वारं वामं पुटं तत्रैव निरुध्य दक्षेण पवनं रेचयेत् इ
ति प्राणायामं कृत्वा ऋष्यादिस्मरणं विदधीत यथा ॐ
अस्य श्रीभुवनेश्वरीमन्त्रराजस्य श्रीशक्तिः ऋषिः गायत्री
छन्दः श्रीभुवनेश्वरी देवता हं बीजं ईं शक्तिः रं कीलकं
चतुर्विधपुरुषार्थसाधने पाठे विनियोगः इति ऋष्या

भु॰
स्त॰ २॰
॥
11

दिकं कृत्वांजलिः स्वात्मनेयथा श्रीशक्तिऋषयेनमः
शिरसि गायत्रीछंदसेनमः मुखे श्रीभुवनेश्वरीदेवता
यैनमः हृदि हं बीजायनमः गुह्ये ईं शक्तयेनमः पाद
योः ईं कीलकायनमः नाभौ श्रीचतुर्विधपुरुषार्थ
साधने जपे विनियोगः सर्वांगेषु इति ऋष्यादिन्यासः
अथ करन्यासः ह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः ह्रीं तर्जनीभ्यां नमः
ह्रूं मध्यमाभ्यां नमः ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः ह्रौं कनिष्ठि
काभ्यां नमः ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॐ ह्रां हृद
यायनमः ह्रीं शिरसे स्वाहा ह्रूं शिखायै वषट् ह्रैं कवचा
य हुं ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् ह्रः अस्त्राय फट् ध्यानं उद्य
द्दिनद्युतिमिंदुकिरीटां तुंगकुचां नयनत्रययुक्तां स्मेर
मुखीं वरदांकुशपाशाभीतिकरां प्रभजे भुवनेशीम्
इति ध्यात्वा यथाशक्ति जपं विधाय पुनरपि प्राणायामा
दि कृत्वा गुह्याति इति देव्या वामहस्ते तेजोरूपं जपफ
लं समर्प्य निजहृत्कंजे समर्पयेद्यथा प्रकाशमानां प्रथ
मे प्रयाणे प्रतिप्रयाणेप्यस्तमायमानाम् अंतः पदा
व्यामनुसंचरंतीमानंदरूपामबलां प्रपद्ये अहं देवी न
चान्योस्मि ब्रह्मैवाहं न शोकभाक् सच्चिदानंदरूपोहमा
त्मानमिति चिंतयेत् ततः प्रभृतिमायांते मायादिप्रांतरे
ततः यत्करोमि जगद्योनेतदस्तु तव पूजनम् इति मा

मर्थ्य स्वकार्यानुष्ठानाय त्रैलोक्यचैतन्यमये सुरेशि भुव
नेश्वरि त्वत्स्मरणाज्ञयैव प्रातः समुत्थाय तव प्रियार्थं संसा
रयात्रामनुवर्तयिष्ये संसारयात्रामनुवर्तमानं त्वदाज्ञ
या श्रीभुवनेश्वरीशि स्पर्धातिरस्कारकलिप्रमादभया
नि मां माभिभवन्तु मातः जानामि धर्मं न च मे प्रवृत्तिः जाना-
म्यधर्मं न च मे निवृत्तिः त्वया हृषीकेशि हृदिस्थया हं
यथा नियुक्तोऽस्मि तथा चरामि इति देव्याज्ञां प्रार्थ्य अजपा
जपं सहजसिद्धं तत्तद्देवताभ्यः संकल्प्य समर्पयेद्यथा ॐ
अद्य पूर्वेद्युरहोरात्राचरितमुच्छ्वासनिश्वासात्मकं षट्श
ताधिकमेकविंशतिसहस्रसंख्यकमजपाजपं मूलाधा
रस्वाधिष्ठानमणिपूरानाहतविशुद्धाज्ञाब्रह्मरंध्रेषु चतु
र्दलषट्दलदशदलद्वादशदलषोडशदलद्विदलसहस्र
दलेषु स्वर्णविद्रुमनीलपिङ्गलधूम्रविद्युत्कर्पूरवर्णे-
ष्वधिष्ठितेभ्यो यथाभागशः समर्पयामि नमः इति संक
ल्पं कृत्वा समर्पयेद्यथा ॐ ऐं ह्रीं श्रीं मूलाधारचक्रस्थाय
गणपतये अजपाजपानां षट्शतं समर्पयामि नमः ॥
स्वाधिष्ठानचक्रस्थाय ब्रह्मणे अजपाजपानां षट्सहस्रा
णि समर्पयामि नमः ॥ मणिपूरचक्रस्थाय विष्णवे अज-
पाजपानां षट्सहस्रं समर्पयामि नमः ॥ अनाहतच-
क्रस्थाय रुद्राय अजपाजपानां षट्सहस्राणि समर्पया-

भ॰ मिनमः ४ विशुद्धचक्रस्थायजीवात्मनेअजपाजपानामे
स्व॰ र॰ कसहस्रंसमर्पयामिनमः ४ आज्ञाचक्रस्थायपरमात्मने
१२ मेकसहस्रंसमर्पयामिनमः ४ सहस्रदलकमलकर्णि
12 कामध्यस्थायैश्रीगुरुपादुकायअजपाजपानामेकस-
हस्रंसमर्पयामिनमः इत्यजपाजपंसमर्प्यजपामंत्रेणप्रा
णायामंकृत्वा संकल्पंकुर्यात्‌यथा ॐअस्यश्रीअज-
पागायत्रीमंत्रस्य हंसऋषिः अव्यक्तागायत्रीछंदः परम
हंसोदेवता हंबीजं सः शक्तिः सोहंकीलकं ॐकारस्तत्त्व-
म्‌ उदात्तःस्वर नभसेस्थानं हेमोवर्णः ममभोक्षार्थेजपाज
पेविनियोगः इतिकृतांजलिसंकल्पंन्यसेत्‌ ४ हंसात्मनेऋष
येनमः शिरसि ४ अव्यक्तगायत्रीछंदसेनमः मुखे ४ प
रमहंसादेवतायैनमः हृदये ४ हंबीजायनमः नाभौ ४
ॐकारतत्त्वायनमः हृदये ४ उदात्तस्वरःयनमः कंठे
नभसेस्थानायनमः मूर्ध्नि ४ हेमाभवर्णायनमः सर्वा-
र्वांगेषु इतिविन्यस्यममभोक्षार्थेजपेविनियोगः इति
कृतांजलिर्वदेत्‌ इतिऋष्यादिन्यासः अथकरन्यासः ४
हंसात्मस्वरूपात्मनेनमः अंगुष्ठाभ्यांनमः ४ हंसीसोमात्म
नेस्वाहा तर्जनीभ्यांनमः हंसं निरंजनात्मनेस्वाहा मध्यमा
भ्यांनमः हंसैंनिराभासात्मनेस्वाहा अनामिकाभ्यांनमः ४
हंसौः अनंतरःसूक्ष्मात्मदेवीप्रचोदयात्स्वाहा कनिष्ठि

काभ्यां नमः हं सः अव्यक्तबोधात्मने स्वाहा करतलक
रपृष्ठाभ्यां नमः अथ षडंगन्यासः ४ हंसात्मस्वरूपात्मने
स्वाहा हृदयाय नमः एवंक्रमेण षडंगन्यासः ध्यानं
यामस्वरूपात्मने यस्य विप्रा वदंति विवेकेनाभिवंद्यस्वरूपं च वेद्ये
द्विभिः श्रोत्रेयस्यपादोतितिक्षध्यानात्मयोगे सर्वभूता-
नरात्मा इति विराट्स्वरूपं स्वात्मानं ध्यात्वा तदनुसप
पी प्राणवायोर्निर्गमप्रवेशात्मकमजपामंत्रं हंस इ
ति पंचविंशतिवारं जप्त्वा समर्प्य गुरूपदिष्टमार्गेण
नादांतसंधानं सर्वकर्तृरक्षसमस्तोपाधिनाकेना
पि विछिन्नाभेदेन प्रवर्त्तमनोस्मि इति विभाव्य स्वकार्यार्थ
स्नानाय समुद्रमेखले देवि पर्वतस्तनमंडले विष्णु-
पत्निं नमस्तुभ्यं पादस्पर्शं क्षमस्व मे इति भूमिं प्रार्थ्य
जानुस्पर्शेण तत्संपादं निधाय बहिर्गत्वा मलमूत्रो
त्सर्गं च मनेविधाय दंतधावनं कुर्यात् ॐ क्लीं का-
मदेवाय सर्वजनप्रियाय नमः इति दंतधावनं कृत्वा
नद्यादौ कृत्वा तत्र वैदिकं स्नानं विवर्त्य तांत्रिकस्नार
भेन यथा नद्यादौ मूलेन करचरणान्प्रक्षाल्य निश्वस्या
मणिधरि वज्रिणि महाप्रतिसरे रक्ष रक्ष हुं फट् स्वाहा
इति शिखां बद्ध्वा आचमनत्रयं कुर्यात् मूलेनात्मानं
शोधयामि स्वाहा मूलं विद्यातत्त्वं शोधयामि स्वाहा मू

भु॰ स्व॰र॰ १३ लंशिवस्तत्त्वंशोधयामिस्वाहा इत्याचम्य मलापकर्ष
णंस्नानंविधाय पुनराचम्य ॐ अद्यामुकमासस्य
श्रीभुवनेश्वरीप्रीत्यर्थं तान्त्रिकस्नानमहंकरिष्ये इति
13 संकल्प्य प्राणायामं कृत्वा स्वमूलऋष्यादिकषडङ्ग
न्यासं च कृत्वा स्वपुरतो जले हस्तमात्रे चतुरस्रं तीर्थ
परिकल्प्य: ॐ ब्रह्माण्डोदरतीर्थानि करैः स्पृष्टानि ते र
वे तेन सत्येन देवेश तीर्थं देहि दिवाकर इति सूर्या
त्तीर्थं प्रार्थ्य क्रौं इत्यङ्कुशमुद्रया सूर्यमंडलं विभिन्ना
ॐ गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति नर्मदे सिंधु का
वेरि जलेऽस्मिन्सन्निधिं कुरु इति सूर्यमंडलात्तीर्थमा
वाह्य पुरःकल्पिततीर्थे संयोज्य पुनः सूर्यमंडलाद्व
ॐ क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः सर्वानंदमये तीर्थशक्ते एहि स्वाहा
इति तीर्थशक्तिमावाह्य तस्मिंस्तीर्थमंडले तां ध्यात्वा
यथा ॐ सर्वानंदमयीमशेषदुरितध्वंसोत्सगोकाम
भी यतां बोधकरद्वयेन दधतीं पाशांकुशौ चक्रमात
दोर्भ्यां वामतरस्थितां हेमकलशं स्फाटिकमालां करा
गाढ्यां सिन्धुसरिद्वयादिसहितां श्रीतीर्थशक्तिं भजे
इति ध्यात्वा ॐ नमो भगवति अम्बे अम्बालिके अम्बिके
महामालिनि एह्येहि भगवति अशेषतीर्थालवाले
ह्रौं शिवजटाधिरूढे गंगे गंगाम्बिके स्वाहा इतिमंत्रे

णात्समयाभिमंत्र्य क्रौं इत्यालोडवमिति धेनुमुद्रयामृ
तीकृत्य आत्मतत्त्वात्मने नमः ॐ विद्यातत्त्वात्मने नमः
ॐ शिवतत्त्वात्मने नमः इति तत्त्वत्रयं जले विन्यस्य तत्र
स्वचक्रं विभाव्य तत्र हृदयकमलाद्देवीमावाह्य षडं
गेन सकलीकृत्य तां सावरणां संस्थापयित्वा योनिमु
द्रया मूलेन तज्जलमष्टधाभिमंत्र्य तत्र मूलमंत्रस्मर
णापूर्वकं त्रिर्निमज्ज्योन्मज्जेत् ततः कुम्भमुद्रया मूले
पठन् स्वशिरसि त्रिरभिषिच्य मूलेन देवीं त्रिः संत
र्प्य देवीं स्वहृदि समानीय मूलं आत्मतत्त्वं शोधयामि
स्वाहा मूलं विद्यातत्त्वं शोधयामि स्वाहा मूलं शिवत
त्त्वं शोधयामि स्वाहा इति त्रिराचम्य तीरमारुह्य धौते
समीवापरिधाय प्रवास त्रिपुण्ड्रकमूर्ध्वपुण्ड्रकं वा
तिलकं विधाय वैदिकं संध्यां समाप्य तान्त्रिकसंध्या
मारभेत् ॥ इति स्नानविधिः अथ संध्या ॥ तत्र पूर्वव
दाचम्य मूलेन त्रिर्वेङ्गं बद्ध्वा प्राणायामऋष्यादिकर
षडङ्गन्यासं विधाय स्वपुरतो धेनुमुद्रया तद्धैवरवि
तेतीर्थजलममृतीकृत्य मूलेनाष्टधाभिमंत्र्य तेन
जलेन अं नमः आं नमः इं नमः ईं नमः उं नमः ऊं न
मः ऋं नमः ॠं नमः लृं नमः ॡं नमः एं नमः ऐं नमः
ओं नमः औं नमः अं नमः अः नमः कं नमः खं नमः ग

भु॰
स्ना॰रे॰
१५

14

नमः घंनमः ङंनमः चंनमः छंनमः जंनमः झंनमः
ञंनमः टंनमः ठंनमः डंनमः ढंनमः णंनमः तं
नमः थंनमः दंनमः धंनमः नंनमः पंनमः फंनमः
बंनमः भंनमः मंनमः यंनमः रंनमः लंनमः वंन
मः शंनमः षंनमः संनमः हंनमः ळंनमः क्षंनमः
इतिमातृकान्यैस्वशिरःप्रोक्ष्य मूलेनत्रिःसंप्रोक्ष्य द॰
तहस्तेनजलमादायवामेनाच्छाद्य लंवंरंयंहंइतिपं॰
चभौतिकमंत्रैः सप्तवारमभिमंत्र्य मूलेनचस्वशिरः॰
त्रिःप्रोक्ष्यअवशिष्टजलंवामहस्तेनिधायतेजोरूपंतज्ज॰
लमिडयाकृष्यस्वदेहांतःस्थितंसकलकलुषंप्र॰
क्षाल्य तज्जलंकृष्णवर्णंपिंगलयाबहिर्निर्गतंमत्वा
पुनर्दक्षहस्तेकृत्वास्ववामभागेज्वलद्वज्रशिलांध्यात्वा
ॐश्रींफ्रफफट् इतिपठन्पाशास्त्रमंत्रेणतस्यांशि॰
लायामाच्छाद्यहस्तौप्रक्षाल्य मूलेनजलमादाय प्रव
हनाड्यासहस्रदलपद्मामृतेनैकीभूतंविभाव्यनि॰
र्गमय्यतेनजलेनामृतमालिनीस्वाहा इतिकेशेःस्व
शिरःत्रिःसंप्रोक्ष्य ॐआत्मतत्त्वंशोधयामिस्वाहा ॐवि
द्यातत्त्वंशोधयामिस्वाहा ॐशिवतत्त्वंशोधयामिस्वाह
आत्मतत्त्वंशोधयामि मूलं सर्वतत्त्वंशोधयामिस्वाहा
इतित्रिराचम्य इतिजलेननवधाचम्य जलमंजलिनाद॰

योत्माय ऐं क्लां क्लीं हंसः श्रीमार्तण्डभैरवाय प्रकाशश
क्तिसहिताय इदमर्घ्यं परिकल्पयामि स्वाहा इति वि
र्घं कुलसूर्याय दत्वा हृत्पद्मान्तस्सूर्यमंडले मूलदेवीं नि
त्वा नत्वा विधिवद्ध्यात्वा यंयनदाय विद्महे श्रीरतिप्रि
यायै धीमहि क्लीं स्वाहा प्रचोदयात् इति गायत्री अ
थवा ऐं हृल्लेखायै विद्महे क्लीं भुवनायै धीमहि श्रीं तन्नः
शक्तिः प्रचोदयात् अनया मूलगायत्र्या च तत्त्वसंध्या
सु देवीमर्घ्यं सूर्यविवेन्दत्वा ततस्तत्त्वसंध्यासक्र
मशः मूलाधारहृदाज्ञब्रह्मरंध्रेभ्यो देवीं तनःसमाकृ
ष्य कल्पितवह्निसूर्यचंद्रतारामण्डलेषु निविष्य तत्र
बालयौवनप्रौढ विद्रूपां देवीं ध्यात्वा ऐं हृल्लेखायै
विद्महे भुवनायै धीमहि तन्नः शक्तिः प्रचोदयात्
इति प्रातः क्लीं हृल्लेखायै विद्महे भुवनायै धीमहि त
न्नः शक्तिः प्रचोदयात् इति मध्याह्ने श्रीं हृल्लेखायै वि
द्महे भुवनायै धीमहि तन्नः शक्तिः प्रचोदयात् इति सा
यं ऐं हृल्लेखायै विद्महे क्लीं भुवनायै धीमहि श्रीं तन्नः
शक्तिः प्रचोदयात् इत्यर्धरात्रे इति स्वस्वगायत्र्यार्घं
दत्वा यथाशक्ति जप्त्वा प्राणायामऋष्यादिकरषडं
गं ध्यानं विधाय यथाशक्ति मूलं संजप्य स्वस्वगाय
त्रीमपि जप्त्वा मूलगायत्रीं च जप्त्वा पुनरपि प्राणाया

म मन्त्रन्यासादिकरषडंगादिजपं समर्प्य मण्डलेभ्यो देवीते
स्रु. र. जः स्वस्वस्थाने देवीं च हृदि समानीय ध्यायेत् इति संध्या
१५ विधिः अथ तर्पणं तत्र सर्वदाचम्य प्राणायामं मन्त्रन्या
15 दिकषडंगन्यासादिकं नानातीर्थं [illegible] वदावाह्य मूलेन
जले समयाः स्रुत मुद्रयाः स्रुतीकृत्य तत्र जले यंत्रं ध्या
त्वा तत्र देवीं हृदयात् सपरिवारामानीय षडंगयोगेन
सकलीकृत्य कराङ्गलिन्यासयोगेनामृतेनामृतेनाभि
षिच्य विधिवत्पूजयेत् पशान्ते ॐ पें [illegible] श्री अमृतकनंद
नाथभैरवं तर्पयामि वक्रौं परमगुरुं [illegible] परमेष्ठि
गुरुं च श्री अमृतकनंदनाथभैरवं तर्पयामि वायव्ये
परमाचार्यगुरुं त्रिः सकृत् संतर्प्य बिंदौ मूलेन श्रीम
ह्रीं भुवनेश्वरी भगवती ईश्वरभैरवसहिते सर्वाहा
नामपरिकरान् तर्पयामि इति त्रिः संतर्प्य परिवारदे
वताः संतर्प्य ह्रां हृदयं तर्पयामि ह्रीं शिरसे तर्पयामि
ह्रूं शिखां तर्पयामि ह्रैं कवचं तर्पयामि ह्रौं नेत्रं तर्पयामि
ह्रः अस्त्रं तर्पयामि ईं करालिकां तर्पयामि ऐं महे
[illegible]षां तर्पयामि गं गंगां तर्पयामि यं यमुनां तर्पया
मि सं सरस्वतीं तर्पयामि गायत्रीसहितं ब्रह्माणं तर्प
यामि सावित्रीसहितं विष्णुं तर्पयामि सरस्वतीसहि
तं रुद्रं तर्पयामि लक्ष्मीसहितं कुबेरं तर्पयामि इति स

ह्लितस्मदनस्तृप्यताम् पुष्टिसहितविघ्नराजस्तृप्यतां
शंखनिधिस्तृप्यताम् पद्मनिधिस्तृप्यताम् अनंगकु-
सुमास्तृप्यताम् अनंगकुसुमातुरास्तृप्यतां अनंगम
दनातुरास्तृप्यतां भुवनापालास्तृप्यताम् गगवेगा-
स्तृप्यताम् शिशिरेखास्तृप्यताम् गगनरेखास्तृप्यतां
करालीस्तृप्यताम् विकरालीस्तृप्यताम् सरस्वतीस्तृप्य-
तां श्रीस्तृदुर्गास्तृप्यताम् उषास्तृप्यताम् लक्ष्मीस्तृप्य-
ताम् श्रुतिस्तृप्यताम् स्मृतिस्तृप्यताम् धृतिस्तृप्यताम्
श्रद्धास्तृप्यताम् मेधास्तृप्यताम् मतिस्तृप्यताम् कांति-
स्तृप्यताम् स्वाहास्तृप्यताम् ब्राह्मीस्तृप्यताम् माहेश्वरीस्तृ-
प्यताम् कौमारीस्तृप्यताम् वैस्नवीस्तृप्यताम् वाराही-
स्तृप्यताम् चामुण्डास्तृप्यताम् महालक्ष्मीःस्तृप्यताम्
अनंगरूपास्तृप्यताम् अनंगमदनास्तृप्यताम् मदना-
तुरास्तृप्यताम् भुवनेयगास्तृप्यताम् भुवनपालिका-
स्तृप्यताम् सर्वशिशिरास्तृप्यताम् अनंगवेदनास्तृप्यतां
अनंगमेखलास्तृप्यताम् इन्द्रःस्तृप्यताम् अग्निस्तृप्यतां
यमस्तृप्यताम् नैरृतिस्तृप्यताम् वरुणास्तृप्यताम् कौ-
वेरस्तृप्यतां ईशानस्तृप्यताम् ब्रह्मस्तृप्यताम् अनंतवा-
नस्तृप्यताम् शक्तिस्तृप्यताम् दण्डस्तृप्यताम् खड्गस्तृप्य-
ताम् पाशस्तृप्यताम् ध्वजस्तृप्यताम् गदास्तृप्यताम् वि

भ॰
स॰र॰
१९
16

मूलस्थानाम् पद्मस्थानाम् चक्रस्थानाम् तत्स्था-
नाम् इतिपरिवारदेवताः संतर्प्य पुनः प्राणायामादि
विधाय देवींस्वहृदिविसर्जयन्तीर्थस्वरूपानेविसर्जयेत्
इतितर्पणम् ततः ॐवज्रोदकिहूंफट्स्वाहा इत्यनेन
जलकुम्भंगृहीत्वा मूलंस्मरन्नागगोहमागत्य ॐक्रीं
विशुद्धसर्वपापानिसमस्तपाशेषविकल्पमपनयक्रीं ॥
इत्यनेनहस्तौपादौप्रक्षाल्य पूर्ववदाचम्य द्वाराग्रेस्थि-
त्वा स्वदक्षेवस्त्रमानकुम्भेगात्सामान्यार्घ्यंकृत्वा तेनज-
लेनद्वारदेवताः समर्चयेत् यथा द्वारार्धे गंगणपत-
येनमः दक्षे वंवटुकायनमः वामे क्षंक्षेत्रपालायनमः
अधः यांयोगिनीभ्योनमः दक्षे गंगंगायैनमः वामे
यंयमुनायनमः पुनर्दक्षे श्रींश्रियैनमः वामे संसरस्व-
रस्वत्यैनमः इतिसमस्तवामाङ्गसंकोचनेनमंडपांत-
र्गत्वा तत्र नैरृत्ये ब्रह्मणेनमः वास्तुपुरुषायनमः
इतिसम्पूज्यभूमौचतुष्कोणमण्डलंविधाय तत्रासन-
मास्तीर्य चतुष्कोणेक्रींआधारशक्तिकमलासनायनमः
इतिसम्पूज्य तदुपरिकृष्णाविष्टरेदत्वाकृतांजलिः पठे-
द्यथा ॐअस्यश्रीआसनमंत्रस्य मेरुपृष्ठऋषिः सुतलं
छंदः कूर्मोदेवता आसनारोपणेविनियोगः संत्रवेद्या-
यो इतिस्मरन्नासनंकुर्यात् मेरुपृष्ठऋषयेनमः शिरसि

स्तनलंबकुंदसे नमः नाभौ क्रमौं देवतायै नमः हृदि श्री
सनारोपणे विनियोगः सर्वांगेषु इति विन्यासनेत्रन
येयत्या मण्डूकाय नमः कालाग्निरुद्राय नमः मूलप्र
कृत्यै नमः आधारशक्त्यै नमः कूर्माय नमः वराहाय
नमः अनंताय नमः पृथिव्यै नमः सप्तसमुद्राय नमः
मणिद्वीपाय नमः चिंतामणिगृहाय नमः पारिजा-
ताय नमः रत्नवेदिकायै नमः इति गंधादिना संपू-
विष्टरं समभ्यर्च्य तदुपरि वीरासनेनोपविश्य गं पृ
थित्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता त्वं च धारय मां
देवि पवित्रं कुरु चासनम् इति पठित्वा संविदं यथा मंत्रे
णीकृत्य तद्धि पिबेत् यथा गं संविदे ब्रह्मसंभूते ब्रह्म
पुत्रि सदानघे भैरवाणां च तृप्त्यर्थं पवित्रा भव सर्वदा
गं ब्रह्माणी नमः स्वाहा गं सिद्धमूलक्रिये देवि हीनबोध
प्रबोधिनी राजाप्रजावशंकारिशत्रुपत्तनिकृंतनि
गं ऐंद्रियायै नमः स्वाहा अमृतानंदनदीमाये ज्ञानाग्निस्व
रूपिणि आनंदस्याहुतिप्रीतिं संप्रेष्णानं प्रयच्छ मे
क्लीं वशायै नमः स्वाहा नमस्यामि नमस्यामि योगमा
र्गप्रदर्शिनि त्रैलोक्यवरदे मातः समाधिफलदा भव
क्लीं मृडायै नमः स्वाहा इति संशोध्य गं अमृते अमृतो
द्भवे अमृतवर्षिणि अमृतमाकर्षय २ सिद्धिं देहि देहि

भु॰
प॰ र॰
१७
17

श्रीभुवनेश्वरीपदं मे वशमानय स्वाहा इति तत्पुरि
मूलमंत्रं च सप्तधा प्रजप्य ततो मूलमागच्छ २ मूले सं
तिष्ठ २ मूले संनिपद्यस्व २ मूले संनिधीहि २ इति मु
द्रा दर्श्य कोटिकाभिर्दशदिग्बंधं विधाय तालत्रयपुर
स्सरं दिव्यदृष्ट्यापार्ष्णिघातत्रयेण विघ्नान्निवार्य सह
स्रारपत्रेन ततः मुद्रया श्रीगुरुपादुकां शिरसि संतर्प्य हृ
हृदि सतथा देवीं संतर्प्य ऐं वद वद वाग्वादिनि मम
जिह्वाग्रे स्थिरीभव सर्वसत्ववशंकरि स्वाहा इत्यने
न मुखे सविंदुं तन्मुद्रया जिह्वायां इति संविदं ततः
आनंदमयो भूत्वा वामकर्णोर्ध्वे श्रीमच्छ्रीगुरुकानंद
नाथपादुकाभ्यो नमः दक्षकर्णे गं गणपतये नमः
मध्ये श्रीभुवनेश्वर्यै नमः इति नत्वा मूलेन पुष्पांक
रणमभिमंत्र्य स्वदत्ते गंधपुष्पादिकं निधाय वामस्त
गंधजलकुंभं निधाय देवतायाः पश्चिमे जलद्रव्या
णि निधाय पुष्पादिकं शोधयेद्यथा गं शतानाभिषेकं हूं
फट् स्वाहा गं पुष्पकेतुराजार्हते शताय सम्यक्संबुद्धाय
हूं. पुष्पे पुष्पे महापुष्पे सुपुष्पे पुष्पसंभवे पुष्पचया
वकीर्णे हूं फट् स्वाहा इति पुष्पाभिमंत्र्य धूपादिकं
मूलेनाभिमंत्रयेत् ततः अपसर्पंतु ते इति पाशांकु
शाभ्यां इति तर्जनीमध्यमाभ्यां मूर्ध्वोर्ध्वं तालदानेन वाम

पार्ष्णिघातत्रयेणाद्यदृष्ट्याय त्रिविधविघ्ननाशार्थं छो-
टिकाभिर्दशदिग्बंधं विधाय वह्निप्राकारं संवि-
भाव्य प्राणायामत्रयं कुर्यात् । तद्यथा । इडयापि वशोषोडश-
भिः पवनं कुंभयित्वा चतुःषष्ट्या मंत्रराजम् । सव्यापिङ्गल-
याप्यनेकैः शनैः शनैः दशभिर्दशभिर्द्विपिकैः इत्यकारी-
माप्यवनं षोडशवारमस्मरन् । दक्षानुष्ठेन दक्षनासापु-
टं निरुध्य वामेन पूरयेत् । ततस्तमेव चतुःषष्टिवार-
मुच्चरन्स्तनामिकाकनिष्ठिकाभ्यां वामपुटं च निरुध्य
द्वाभ्यां पवनं कुंभयेत् । ततस्तमेव द्वात्रिंशद्वारमुच्चर-
न्वामपुटं तथैव निरुध्य दक्षेण पवनं रेचयेत् । इत्येक
प्राणायामः । एवमेव विपर्ययेण द्वितीयः । प्रथमवत्
तृतीयः । इत्थं प्राणायामत्रयेण निरस्तसकलकल-
षं देवतात्मनयोग्यं विभाव्य भूतशुद्धिं कुर्यात् । पादा-
दिजानुपर्यंतं चतुरस्रं पार्थिवं वज्रलांछितं पीतव-
र्णं ब्रह्मदैवतं निवृत्तिकलाधिष्ठितं लंबीजयुतं ध्या-
त्वा जान्वादिनाभिपर्यंतं सप्ताप्स्थानं स्वच्छं वर्णमर्धचं-
द्राकारं पद्मद्वयोपेतं पद्मलांछितं विष्णुदैवतं प्रतिष्ठा-
कलाधिष्ठितं वंबीजयुक्तं ध्यात्वा नाभ्यादिहृत्पर्यंतं
वह्निमण्डलं स्वस्तिकोपेतं त्रिकोणाकारं रक्तवर्णं रुद्र-
दैवतं विद्याकलाधिष्ठितं रंबीजयुतं ध्यात्वा कंठादि

भ॰
सु॰ २॰
१८
18

मध्ये पर्यंतं वायुमंडलं षट्कोणाकारं षट्बिंदुमंडला
ञ्छितं हंसेनाधेन हंसस्ववर्णमीश्वरदेवतं शांतिकलाधि-
ष्ठितं यंबीजसंयुक्तं ध्यात्वा भ्रूमध्यादिब्रह्मरंध्रांतमाका
शस्थानं वृत्ताकारं ध्वजलांछितं हंसवर्णं सदाशिवदे
वतं शांत्यतीताकलाधिष्ठितं हंबीजसंयुक्तं ध्यात्वा तत्र
पंचभूतमये देहे पद्मकमसमद्भुतं ज्ञाननालकमैश्व
र्यमष्टदलोपेतं परवैराग्यकर्णिकं सहृदयारविंदं
ध्यात्वा तत्कर्णिकायां जीवात्मानमाराग्रमात्रप्रदीप
कर्णिकाभास्वरमनादिमनासंछिन्नपरविद्रूपं संवि
न्मयाग्रकरेणामूलाधात्कुंडलिनी सुषुम्णाया सुषु-
म्णावर्त्मनामूलाधारायनाहृतांतःस्थवर्णादिदेवता
ग्रंथीं हृदयकमलामानीय तत्पाकवलीकृतं जीवा
त्मानं ध्यायन् सुषुम्णावर्त्मना विष्णुग्रंथ्यादिचक्रस्थव-
र्णादिदेवाग्रंथीं ब्रह्मरंध्रंनीतात्तत्रस्थितसहस्रदल
कमलकर्णिकामध्यवर्तिनि परमात्मज्योतिषि सव
र्णवर्णदेवताकदंबकं जीवात्मानं हंस इति मंत्रेण
संयोज्य कुंडलिनीं स्वस्थानमानीय तत्संहारं कुर्या
त् तत्र पृथिवीस्थाने पादेंद्रियगमनक्रियागंतव्यगं-
धघ्राणपृथिवीब्रह्मनिवृत्तिसमानवायून्संहृत्य ॐ
ह्रां ब्रह्मणे पृथिव्यधिपतये निवृत्तिकलात्मने हुं फट्

स्वाहा इति मंत्रेणानां कुण्डलिनीद्वारा पांमध्ये संहरेत् त
तोऽपां स्थाने हस्तदानरसनतत्त्वरसनाजलविसर्गनिष्ठो
दानाम्नीं विन्य ॐ क्रीं विसर्वजलाधिपतये प्रतिष्ठाकला
त्मने हूं फट् स्वाहा इति नाम्ना कुण्डलिनीद्वारा वह्नि
नं संहरेत् ततो वह्निस्थाने पायुविसर्गविसर्जनीयरू
पवत्त्ववह्निरुद्रविद्याख्यानां संस्मृत्य ॐ हूं रुद्राय तेजो
धिपतये विद्याकलात्मने हूं फट् स्वाहा इति मंत्रेणानां
स्वौ वायुमण्डले संहरेत् ततो वायुस्थाने उपस्थानेंद
त्वग्विषयस्पर्शस्पृष्टत्वग्वायुधीश्वरशांत्याख्यानां संस्मृत्य ॐ
क्षैं ईश्वराय वाय्वधिपतये शांतिकलात्मने हूं फट् स्वाहा
इति नाम्ना वौ नाकाशस्थाने संहरेत् ततः आकाशस्था
ने वाग्वचनवक्तव्यशब्दश्रोत्राकाशसदाशिवशांत्य
तीताख्यानां संस्मृत्य ॐ क्रौं सदाशिवायाकाशाधिप
तये शांत्यतीताकलात्मने हूं फट् स्वाहा इति नाम्ना वौ
कुण्डलिन्यां संहृत्य ततो बिंदुशक्तौ बिंदुशक्तिं नादशक्तौ
नादशक्तिं परमशक्तौ प्रणवेन संहृत्य ॐ क्रीं हूं फट्
स्वाहेति नाम्ना परमशक्तिं पूर्वोक्त परमात्मनि संयोज्य के
वलं शरीरं वामकुक्षौ पापपुरुषं चिंतयेत् तद्यथा
वामकुक्षिस्थितं पापपुरुषं कज्जलप्रभम् ब्रह्महत्याशि
रस्कं च स्वर्णस्तेयभुजद्वयम् सुरापानहृदायुक्तं गुरुतल्प

भ॰
स॰र॰
१९

19

कटिद्वयम्‌ तत्संसर्गिपदद्वंद्वमंगप्रत्यंगपातकम्‌ उ-
पपातकरोमाणंरक्तश्मश्रुविलोचनम्‌ खड्गचर्मधरं
क्रुद्धंपापंकुक्षौविचिंतयेत्‌ इतिपापपुरुषंविचिंत्य वा
मनासारंध्रेणयंबीजेनसहवायुमापूर्यनाभिस्थषट्
कोणाकारवायुमंडलेसंयोज्य तत्रयमितिवायुबीजे
नधूम्रवर्णंसंचिंत्य कुंभकेनयमितिवायुबीजेनमाव
र्तयंस्तदुत्थितेनमहावायुनासपापपुरुषंस्वशरीरंसं
शोष्यवायुंदक्षिणनासयाविरेच्य पुनर्दक्षिणनासया
रंबीजेनसहवायुमापूर्य मूलाधारेसंयोज्यतत्र्यस्रवह्नि
मंडलेरमितिवह्निबीजंरक्तवर्णंविचिंत्यकुंभकेनर
मितिबीजमावर्तयंस्तदुत्थितेनमहावह्निनासपापपु-
रुषंस्वदेहंसंदह्य पापपुरुषभस्मनासहितंवायुं
वामनासयाविरेच्य पुनर्वामनासयावंबीजेनसहवा
युमापूर्यब्रह्मरंध्रेसंयोज्यतत्रस्थितविशुद्धेंदुमंडलेवं
मित्यमृतबीजंशुक्लवर्णंविचिंत्य कुंभकेनवंबीजमा
वर्तयंस्तदुत्थितेनामृतधारयास्वदेहभस्मप्लावनंविचिंत्या
नेनवायुंदक्षिणनासयाविरेच्य पुनर्दक्षिणनासयालं
बीजेनवायुमापूर्य मूलाधारस्थपार्थिवमंडलेसंयोज्य
तत्रलमितिपृथ्वीबीजंपीतवर्णंसंचिंत्य कुंभकेनलंबी
जमावर्तयंस्तदुत्थितेनतेजसामृतेनप्लावितभस्मघनीकृ

स तेनवायुवामनासयाविरेच्य पुनर्वामनासयामा
याबीजेनवायुमापूर्यमूलाधारस्यबिंदुमध्येमायाबी
जेनस्फुरद्बालार्कवर्णसंचिंत्य कुम्भकेनमायाबीजमा
वर्तयंस्तेनकरचरणाद्यवयवसमेतंस्वदेहंनिष्पन्नं
विभाव्य तेनवायुंदक्षिणनासयाविरेचयेत् इतिस्थू
लशरीरनिष्पादयेत् तद्यथा तत्रसर्वात्मकसहस्रार
कमलस्यपरमात्मनः सकाशात्सकलजगत्सृष्टिःसा
ताविजृंभितपरब्रह्मेच्छारूपिणींपरशक्तिं ॐ क्लीं न
मइतिपरमात्मनःसकाशात्स्वस्थानमानीय ततोना
दशक्तिंप्रणवेनहृष्टाबिंदुशक्तेः सकाशात्सकल
जगत्सृष्टिहेतुभूतां कुण्डलिनीं प्रणवेन निःसार्य त
तः ॐ फ्रों सदाशिवायाकाशाधिपतये शांत्यतीता
कलात्मनेनमः इतिप्राणशांत्यतीतसदाशिवका
शश्रोत्रशब्दवक्तव्यवचनवाच आकाशस्थानेस्था
पयेत् ततः आकाशमण्डलात् ॐ क्रों ईश्वरायवाय्व
धिपतयेशांतिकलात्मनेनमः इतिमंत्रेणापानशां
तीश्वरवायुमरुत्त्वक्स्पर्शनद्विपयानंदोपस्थानवायुस्था
नेस्थापयेत् ततः ॐ फ्रं रुद्रायतेजोधिपतये विद्याक
लात्मनेनमः इतिमंत्रेणव्यानविद्यारुद्रतेजश्चक्षुरू
पविसर्जनीयविसर्गोपा—नग्निस्थानेस्थापयेत् ततः

भ॰ स्थ॰ २॰ २॰ 90

ॐ ह्रीं विष्णवे जलाधिपतये प्रतिष्ठाकलात्मने नमः इ-
ति मंत्रेणोद्घातप्रतिष्ठाविष्णुजलरसनारसदातन्मात्
न हृत्स्थानं स्वस्थाने स्थापयेत् ततः ॐ ह्रीं ब्रह्मणे पृथि-
व्यधिपतये निवृत्तिकलात्मने नमः इति मंत्रेण समा-
न निवृत्तिब्रह्मपृथिवीघ्राणगंधागमनक्रियापादे-
न्द्रियाणि पृथिवीस्थाने स्थापयेत् ततः प्रणवेन कुण्ड-
लिनीं स्वस्थाने स्थापयित्वा नादशक्तिबिंदुशक्तिपरम-
शक्तीनां प्रणवेन स्वदेहे व्याप्तिं विभाव्य सोऽहमिति मं-
त्रेण ब्रह्मरंध्रस्थपरमात्मनः सकाशात् कुण्डलिनीं जी-
वात्मानं च संहृत्य वर्णवर्णादिदेवतासहितमाज्ञादिच-
क्रेषु न्यस्तवर्णवर्णादिदेवताः स्थापयन् हृदयकमल-
मानीय हृदयकमले जीवात्मानं स्थापयित्वा कुण्ड-
लिनीं सुषुम्णामार्गेण मणिपूरकादिचक्रेषु न्यस्तव-
र्णवर्णादिदेवताः स्थापयन् मूलाधारं नीत्वा तत्र स्था-
पयेत् ततः स्वशरीरं निरस्तसमस्तकल्मषं तेजोरूपं
देवताराधनयोग्यं विभाव्य प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् तद्य-
था ॐ अस्य श्रीप्राणप्रतिष्ठामंत्रस्य ब्रह्मविष्णुशिवा ऋ-
षयः ऋग्यजुःसामाथर्वणानि छंदांसि पराप्राणश-
क्तिर्देवता आं बीजं ह्रीं शक्तिः क्रौं कीलकं मम श्रीभुव-
नेश्वर्यंगत्वेन प्राणप्रतिष्ठार्थे विनियोगः इति कृताञ्ज

लिः स्य नाम्यसेन ब्रह्मविष्णुशिवाऋषयः नमः शिरसि
ऋग्यजुःसाम अथर्वनानिछंदसेनमः मुखे पराप्रा
णशक्तिर्देवतायैनमः हृदये ऐंबीजायनमः गुह्ये
क्लींशक्तयेनमः पादयोः सौंकीलकायनमः नाभौ प्रा
णप्रतिष्ठार्थेविनियोगः सर्वांगेषु इतिकृतांजलिर्वा
देत इतिऋष्यादिन्यासः अथकरन्यासः ऐंआंह्रींक्रौं
अंकं ५ आकाशवाय्वग्निसलिलपृथिव्यात्मने आंहृद
यायनमः ऐंआंह्रींक्रौंइंचं ५ शब्दस्पर्शरूपरसगंधा
त्मने ईशिरसेस्वाहा ऐंआंह्रींक्रौं उंऊं ५ श्रोत्रत्वक्चक्षु
र्जिह्वाघ्राणात्मने ऊंशिखायैवषट् ऐंआंह्रींक्रौं एंने ५
वाक्पाणिपादपायूपस्थात्मने ऐंकवचायहुं ऐंआंह्रीं
क्रौं ओंपं ५ वचनादानविसर्गगमनानंदात्मने औंने
त्रत्रयायवौषट् ऐंआंह्रींक्रौं अंयं ५ आंमनोबुद्धि
हंकारचित्तात्मनेअः अस्त्रायफट् इतिषडंगः ततो
नाभ्यादिपादद्वयांतं आंनमः हृदयादिनाभ्यंतं ह्रींन
मः मूर्धादिहृदयांतं क्रौंनमः हृदयादिकमलमा
ध्ये यंत्वगात्मनेनमः पूर्वदले असृगात्मनेनमः प
श्चिमदले लंमांसात्मनेनमः आग्नेयदले वंमेदआ
त्मनेनमः वायव्यदले शंअस्थ्यात्मनेनमः ईशानद
लेषंमज्जात्मनेनमः नैरृतिदलेसंशुक्रात्मनेनमः

भु॰
स्व॰र॰
२१

उत्तरदले हं प्राणात्मने नमः दक्षिणदले लं जीवात्मने
नमः पुनः कर्णिकायां तः परमात्मने नमः इति न्यसे
त् ततो ध्यानं रक्ताब्धिपोतारुणपद्मसंस्थां पाशांकु
शाविक्षवरावसानाम् मूलं कपाले दधतीं कराब्जै
रक्तां त्रिनेत्रां प्रणमामि देवीम् इति ध्यात्वा हृदि हस्तं
निधाय प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं
षं सं हं ह्रौं हंसः सोहं मम प्राणा इह प्राणाः ॐ आं ह्रीं क्रौं
यं रं लं वं शं षं सं हं ह्रौं हंसः सोहं मम जीव इह स्थितः ॐ
आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हं ह्रौं हंसः सोहं मम सर्वेन्द्रिया
णि इह स्थितानि ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हं ह्रौं हंसः
सोहं मम वाङ्मनस्त्वक्चक्षुः श्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य
सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा इति प्राणप्रतिष्ठां विजेस्थानि
नवपुष्पैस्तन्मयं ध्यात्वा स्वमूलस्यर्ष्यादिस्मरणं कुर्यात्
यथा ॐ अस्य श्रीभुवनेश्वरीमन्त्रराजस्य श्रीशक्तिऋ
षिः गायत्रीछन्दः श्रीभुवनेश्वरीदेवता हं बीजं ईं शक्ति
ईं कीलकम् श्रीधर्मार्थकाममोक्षार्थे न्यासे विनियो
गः सर्वांगेषु एवं वक्ष्यादिन्यासं कृत्वा ॐ अस्य श्रीभु
वनेश्वरीयन्त्रादिमन्त्रस्य श्रीदक्षिणामूर्तिऋषिः पं
क्तिः छन्दः श्रीभुवनेश्वरीदेवता ह्रीं बीजं श्रीं शक्तिः क्लीं
कीलकं चतुर्विधपुरुषार्थसाधने जपे विनियोगः ॥

ति कृतांजलिस्सन्न्यासेन श्रीदक्षिणामूर्त्तिऋषये नमः
शिरसि पंक्तिश्छन्दसे नमः मुखे श्रीभुवनेश्वरीदेवता
यै नमः हृदि ह्रींबीजाय नमः गुह्ये श्रींशक्तये नमः
पादयोः क्लींकीलकाय नमः नाभौ ममाभिप्रेतफला
र्थसाधने जपे विनियोगाय नमः सर्वाङ्गेषु इति ऋष्या
दिन्यासः अथ करन्यासः ॐ ह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः ह्रीं
तर्जनीभ्यां नमः ह्रूं मध्यमाभ्यां नमः ह्रैं अनामिका
भ्यां नमः ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ह्रः करतलकरपृ
ष्ठाभ्यां नमः एवं षडंगन्यासः इति मूलषडंगकृत्वा
तन्मातृकान्यासं कुर्यात् यथा तत्रादौ मातृकाप्राणा
यामो यथा अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं ॡं एं ऐं ओं
औं अंः इति पूरके ॥ कं खं गं घं ङं चं छं जं झं ञं टं ठं डं ढं
णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं मं इति कुम्भके यं रं लं वं
शं षं सं हं ळं क्षं रेचके विरचय्यानन्तरमातृकाऋष्या
दिन्यासं विदध्यात यथा ॐ अस्य श्रीअन्तर्मातृकान्या
सस्य ब्रह्माऋषिः अव्यक्तगायत्री छन्दः श्रीअन्तर्मातृ
कासरस्वती देवता हलो बीजानि स्वराः शक्तयः अ
व्यक्तकीलकम् मम श्रीभुवनेश्वर्यंगत्वेनान्तर्मातृ
कान्यासे विनियोगः इति कृतांजलिः सन्न्यासेन ॐ
ब्रह्मऋषये नमः शिरसि अव्यक्तगायत्रीछन्दसे नमः मु

म॰ स्त्र॰र॰ २२ 92

वे श्रीअंबेनमोमातृकासरस्वतीदेवतायैनमः हृदि हलभ्यो
बीजेभ्योनमः गुह्ये स्वरशक्तिभ्योनमः पादयोः अव्यक्त
कीलकायनमः नाभौ ममश्रीभुवनेश्वर्यंगत्वेनन्यासे
विनियोगः नमः सर्वांगेषु इतिऋष्यादिन्यासः अथक
रन्यासः ऐंह्रींश्रीं अंकं ५ खंअंगुष्ठाभ्यांनमः ५ इंचं ५
ईंतर्जनीभ्यांनमः ५ उंटं ५ ऊंमध्यमाभ्यांनमः ५ एंतं ५
ऐंअनामिकाभ्यांनमः ५ ओंपं ५ औंकनिष्ठिकाभ्यांनमः
५ अंयं ५ अः करतलकरपृष्ठाभ्यांनमः ऐंह्रींश्रींअं
कं ५ खंहृदयायनमः ५ इंचं ५ ईंशिरसेस्वाहा ५ उंटं ५
ऊंशिखायैवषट् ५ एंतं ५ ऐंकवचायहुं ५ ओंपं ५ औं
नेत्रत्रयायवौषट् ५ अंयं ५ अः अस्त्रायफट् ध्यानम्
व्योमैश्चैरसनागोकेशीकमवांङ्डैः स्फुरच्छेखरं पञ्चा
नर्गतपंचवर्गयशलाणोदिशिवर्गक्रमात् आशास्वा
स्त्रिषुलोतलांगलिषुनातोगोपरेणाहृते वर्णाब्जमि
रसिस्थितेविषमदस्रयंस्तिमस्तेजयम् इतिवर्णाकम
लेशिरसिध्यात्वा मूलाधारधनिष्कनावस्रुध्यशाशिकु
ण्डलीमम् जलस्थावकसंकाशांसूक्ष्मातेजः स्वरूपिणीम्
मूलाधाराच्छिरः पर्यंतस्पंदनीविद्युदाकृतिं नयास्पर्श
शिरःपद्माद्मूलोवस्वरूपिणाः निर्गतामातृकावर्णा
नक्षमातावर्जितानतनम् व्यापयित्वास्थितान्सर्वांनेवंध्या

नाभिविन्यसेत् इत्यंतर्मातृकाध्यानान्न्यसेत् यथा अंन
मः आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं ॡं एं ऐं ओं औं अं अः नमः इति कं
ठे षोडशदले ध्याने न्यसेत् कं खं गं घं ङं चं छं जं झं
ञं टं ठं नमः इत्यनाहते द्वादशदले डं नमः ढं नमः
णं तं थं दं धं नं पं फं नमः इति नाभौ दशदले बं भं मं यं
रं लं नमः इति लिंगमूले षड्दले वं नमः शं नमः षं न
मः सं नमः इति मूलाधारे चतुर्दले हं नमः क्षं नमः
इति भ्रूमध्ये द्विदले इति मूलादिके अंतर्मातृकान्यास
अथ सृष्टिक्रमेणांतर्मातृकान्यासः वं नमः शं नमः
षं नमः सं नमः इति मूलाधारे चतुर्दले बं नमः भं मं यं रं
लं नमः इति स्वाधिष्ठाने षड्दले डं नमः ढं णं तं थं दं ध
नं पं फं नमः इति मणिपूरे दशदले कं नमः खं गं घं
ङं चं छं जं झं ञं टं ठं डं ढं नमः इत्यनाहते द्वादशदले
अं नमः आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं ॡं एं ऐं ओं औं अं अः नमः इ
ति विशुद्धौ कंठे षोडशदले हं नमः क्षं नमः इत्याज्ञाच
क्रे द्विदले इति सृष्टिक्रमेणांतर्मातृकान्यासः अथ
स्थितिक्रमः डं नमः ढं णं तं थं दं धं नं पं फं नमः इति
मणिपूरे नाभौ बं नमः भं मं यं रं लं नमः इति स्वाधि
ष्ठाने लिंगमूले वं शं षं सं नमः इति मूलाधारे हं नमः
क्षं नमः इत्याज्ञाचक्रे भ्रूमध्ये अं नमः आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं

भु. लृं लॄं एं ऐं ओं औं अं अः नमः इति विशुद्धौ कंठे कं नमः
स्व. र. खं गं घं ङं चं छं जं झं ञं टं ठं नमः इति नाहते वक्षसि
२३ इति स्थितिक्रमेणांतर्मातृन्यासः अथ संहारक्रमः ॥
23 हं नमः क्षं नमः इति आज्ञाचक्रे द्विदले वं नमः शं षं
सं नमः इति मूलाधारे चतुर्दले बं नमः भं मं यं रं लं न
मः इति स्वाधिष्ठाने षड्दले डं नमः ढं णं तं थं दं धं
नं पं फं नमः इति मणिपूरे दशदले कं नमः खं गं घं
ङं चं छं जं झं ञं टं ठं नमः इत्यनाहते द्वादशदले अं
नमः आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं लॄं एं ऐं ओं औं अं अः नमः इति
विशुद्धौ षोडशदले इति संहारक्रमेणांतर्मातृका
न्यासः इत्यंतर्मातृकान्यासः अथ बहिर्मातृकान्यासः
तत्र ऋष्यादिकमंतर्मातृकावद्ध्यानं च यथा पंचा
शद्वर्णभेदैर्विहितवदनदोःपादहृत्कुक्षिवक्षोदेशां
भास्वत्कपर्दाकलितशशिकलामिंदुकुंदावदाता
म् अक्षस्रक्कुंभचिंतालिखितवरकरां त्रीक्षणां प
द्मसंस्थां ॥ इति ध्यात्वा मनसा संपूज्य अं आं इं ईं उं
ऊं ऋं ॠं लृं लॄं एं ऐं ओं औं अं अः कं खं गं घं ङं चं छं जं झं ञं
टं ठं डं ढं णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं मं यं रं लं वं शं षं सं हं ळं
क्षं इति स्वशरीरे हृद्व्यापकं कृत्वा बहिर्मातृकान्यासं
च यथा तत्रादौ सारस्वतेन मार्गेण इन्यक्रमेणा

संहारक्रमेणावहिर्मातृकान्यासो यथा ॐ ऐं ह्रीं श्रीं क्षं प
रमात्मने नमः नाभ्यादिमूर्धान्तम् लं जीवात्मने नमः
पादादिनाभ्यन्तं हं प्राणात्मने नमः हृदादिदक्षपादां
न्तं षं मज्जात्मने नमः हृदयादिवामकरान्तं शं शुक्रात्म
ने नमः हृदादिदक्षकरान्तं वं मेदात्मने नमः वामां
से लं मांसात्मने नमः ककुदि रं असृगात्मने नमः दक्षां
से यं त्वगात्मने नमः वक्षसि मं नमः उदरे भं नमः ना
भौ बं नमः पृष्ठे फं नमः वामपार्श्वे पं नमः दक्षपार्श्वे
नं नमः वामपादाङ्गुल्यग्रेषु धं नमः वामपादाङ्गुष्ठेमू
लीषु दं नमः वामगुल्फे थं नमः जानुनि तं नमः वाम
पादकटे णं नमः दक्षपादाङ्गुल्यग्रेषु ढं नमः दक्ष
पादाङ्गुलीषु डं नमः दक्षगुल्फे ठं नमः जानुनि टं न
मः दक्षपादकटे ञं नमः वामपाण्यङ्गुल्यग्रेषु झं नमः
वामपाण्यङ्गुलीषु जं नमः वाममणिबन्धे छं नमः वा
मकूर्परे चं नमः वामपाणिकटे ङं नमः दक्षपाण्यङ्गु
ल्यग्रेषु घं नमः दक्षपाण्यङ्गुलीषु गं नमः मणिबन्धे
खं नमः दक्षकूर्परे कं नमः दक्षपाणिकटे अः नमः
मुखाभ्यन्तरे अं नमः ललाटे औं नमः अधोदन्तपंक्तौ ओं
नमः ऊर्ध्वदन्तपंक्तौ ऐं नमः अधरे एं नमः ऊर्ध्वोष्ठे ॡं
नमः वामगण्डे ऌं नमः दक्षगण्डे ॠं नमः वामनासि ऋं

म०
स्व० र०
२५
२५

मः दक्षनासि ऊंनमः वामकर्णे उंनमः दक्षकर्णे ईंन-
मः वामनेत्रे इंनमः दक्षनेत्रे आंनमः मुखवृत्ते अंनमः
शिरसि इति संहारक्रमेण मातृकान्यासः अथ सृष्टिक्र-
मेण बहिर्मातृकान्यासः अंनमः शिरसि आंनमः मुखवृ-
त्ते इंनमः दक्षनेत्रे ईंनमः वामे उंनमः दक्षकर्णे ऊं-
नमः वामे ऋंनमः दक्षनासि ॠंनमः वामे ऌंनमः दक्ष-
गण्डे ॡंनमः वामे एंनमः ऊर्ध्वोष्ठे ऐंनमः अधरे ओंन-
मः ऊर्ध्वदन्तपंक्तौ औंनमः अधोदन्तपंक्तौ अंनमः ल-
लाटे अःनमः मुखे कंनमः दक्षपाणिकक्षे खंनमः
कूर्परे गंनमः मणिबन्धे घंनमः अङ्गुलिमूले ङंनमः
अङ्गुल्यग्रे चंनमः वामपाणिकक्षे छंनमः कूर्परे जं
नमः मणिबन्धे झंनमः अङ्गुलिमूले ञंनमः अङ्गुल्य-
ग्रे टंनमः दक्षपादकक्षे ठंनमः जानुनि डंनमः गुल्फे
ढंनमः अङ्गुलिमूले णंनमः अङ्गुल्यग्रे तंनमः वाम-
पादकक्षे थंनमः जानुनि दंनमः गुल्फे धंनमः अङ्गु-
लिमूले नंनमः अङ्गुल्यग्रे पंनमः दक्षपार्श्वे फंनमः
वामपार्श्वे बंनमः नाभौ भंनमः उदरे मंत्वगात्मनेन-
मः हृदि यंअसृगात्मनेनमः दक्षांसे रंमांसात्मनेनमः
ककुदि लंमेदसात्मनेनमः वामांसे वंअस्थ्यात्मनेनमः
हृदादिदक्षकरान्तं शंमज्जात्मनेनमः हृदादिवामपा-

णपेंते सं पुरुषात्मने नमः हृदादि दक्षपादांते हं प्राणात्म
ने नमः हृदादि वामपादांते लं जीवात्मने नमः पादादि
नाभ्यंते सं परमात्मने नमः नाभ्यादिमूर्धांते इति सृ
ष्टिक्रमेण मातृकान्यासः अथ स्थितिक्रमेण मातृका
न्यासः डं नमः दक्षगुल्फे ढं नमः अंगुलिमूले णं नमः अं
गुल्यग्रे तं नमः वामांसे थं नमः जानुनि दं नमः गुल्फे धं
नमः अंगुलिमूले नं नमः अंगुल्यग्रे पं नमः दक्षपार्श्वे
फं नमः वामे बं नमः पृष्ठे भं नमः नाभौ मं नमः उदरे
यं नमः त्वगात्मने नमः हृदि रं असृगात्मने नमः दक्षां
से लं मांसात्मने नमः ककुदि वं मेदसात्मने नमः वा
मांसे शं अस्थ्यात्मने नमः हृदादि दक्षपाण्यंते षं म
ज्जात्मने नमः हृदादि वामपादांते सं शुक्रात्मने नमः
हृदादि दक्षपादांतम् लं जीवात्मने नमः पादादिनाभ्यं
तम् हं परमात्मने नमः नाभ्यादिमूर्धांतम् अं नमः
शिरसि आं नमः मुखवृत्ते इं नमः दक्षनेत्रे ईं नमः वा
मे उं नमः दक्षकर्णे ऊं नमः वामे ऋं नमः दक्षनासि
ॠं नमः वामे ऌं नमः दक्षगण्डे ॡं नमः वामे एं नमः
ऊर्ध्वोष्ठे ऐं नमः अधरे ओं नमः ऊर्ध्वदंतपंक्तौ औं नमः
अधोदंतपंक्तौ अं नमः ललाटे अः नमः मुखाभ्यंतरे
कं नमः दक्षपाणिकत्ते खं नमः कूर्परे गं नमः मणि॰

भृ.
स्व.र.
२५
25

वंधे चंनमः अंगुल्यमूले ङंनमः अंगुल्यग्रे चंनमः वा
मपाणिकूले छंनमः कूर्परे जंनमः मणिवंधे झंनमः
अंगुलिमूले ञंनमः अंगुल्यग्रे टंनमः दक्षतौ ठंनमः
जानुनि इति स्थितिक्रमेण मातृकान्यासः ततः सम
स्तमातृकां स्वमूले वौष्पार्श्वे त्रिव्यापकं कुर्यात् यथप
वमातृकान्यासपेश्च व्यापनेय न्यसेत् इति व्यापक
मातृकान्यासः अथ हल्लेखादिमातृकान्यासः ह्रीं अं
नमः शिरसि इत्यादि ह्रीं लं परमात्मनेनमः इत्यंतेष्व
हमातृकान्यासनेव न्यसेत् इति हल्लेखादिमातृकान्या
सः अथ श्रीवीजादिमातृकान्यासः श्रीं अंनमः शिर
सि इत्यादिक्षांतं न्यसेत् इति श्रीवीजादिमातृकान्यासः
अथ कामवीजादिमातृकान्यासः ध क्लीं अंनमः शिर
सि इत्याक्षांतं न्यसेत् इति कामवीजादिमातृकान्यासः
अथ त्रिवीजादिमातृकान्यासः ह्रीं श्रीं क्लीं अंनमः शि
रसि इत्याक्षांतं न्यसेत् इति त्रिवीजादिमातृकान्यासः
अथ हंसमातृकान्यासः ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हंसः अंनमः शि
रसि इत्यादिक्षांतं न्यसेत् इति हंसादिमातृकान्यासः
अथ वाग्भवपुटितमातृकान्यासः ध ऐं अं ऐं नमः शि
रसि इत्यादिक्षांतं न्यसेत् इति वाग्भवपुटितमातृकान्या
सः अथ मायापुटितमातृकान्यासः ह्रीं अं ह्रीं नमः शिर

सि इत्यादि ह्रीं तः ह्रीं परमात्मने नमः इत्यंतं न्यसेत् इ
ति मायापुटितमातृकान्यासः अथ श्रीबीजपुटितमा
तृकान्यासः श्रीं अं श्रीं नमः शिरसि इत्यादि क्षांतं न्यसेत्
इति श्रीबीजसंपुटितमातृकान्यासः अथ तारापुटि
तमातृकान्यासः ॐ अं ॐ नमः शिरसि इत्यादि क्षांतं
न्यसेत् इति तारसंपुटितमातृकान्यासः अथ चतु
ष्कूटसंपुटितमातृकान्यासः ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अं श्रीं ह्रीं
ऐं ॐ नमः शिरसि इत्यादि क्षांतं न्यसेत् इति चतुष्कू
टान्यासः अथ बालासंपुटितं च ऐं क्लीं सौः अं सौः क्लीं
ऐं नमः शिरसि इत्यादि इति बालान्यासः अथ परासं
पुटितं च सौः अं सौः नमः शिरसि इत्यादि इति परा
न्यासः अथ मूलविद्यासंपुटितं च ॐ मूलविद्याम
स्त्राय अं नमः पुनर्मूलविद्यामस्त्राय नमः शिरसि
इत्यादि क्षांतं न्यसेत् इति मूलविद्यासंपुटितमातृ
कान्यासः अथ प्रणवार्थकलामातृकान्यासः ॐ अस्य
श्रीप्रणवार्थकलामातृकान्यासस्य प्रजापतिरृषि
गायत्री छंदः प्रणवार्थकलामायीमातृकासरस्व-
ती देवता मम श्रीभुवनेश्वर्यंगत्वेन न्यासे विनियोगः
इति कृतांजलिः स्मृत्वा न्यासं कुर्यात् प्रजापतिऋष
ये नमः शिरसि गायत्रीछंदसे नमः मुखे श्रीप्रणवा

भु॰
स॰ र॰
२९
96

यैकात्मामयीमातृकासरस्वतीदेवतायैनमः हृदि
ममश्रीभुवनेश्वर्यंगत्वेनन्यासेविनियोगायनमः स
र्वांगेषु इतिऋष्यादिन्यासः अथकरन्यासः ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
अं आं अंगुष्ठाभ्यांनमः ४ ॐ इं ईं तर्जनीभ्यांनमः ४ ॐ उं ऊं
मध्यमाभ्यांनमः ४ एं ॐ ऐं अनामिकाभ्यांनमः ४ ॐ
ओं औं कनिष्ठ ४ अं ॐ अः करतलकरपृष्ठाभ्यांनमः
इतिकरन्यासः अथषडंगः ४ ॐ अं आं हृदयायनमः ४
इं ॐ ईं शिरसेस्वाहा ४ उं ॐ ऊं शिखायैवषट् एं ॐ ऐं क
वचायहुं ४ ओं ॐ औं नेत्रत्रयायवौषट् ४ अं ॐ अः अस्त्रा
यफट् अथध्यानम् ॥ हसैः पद्मेरथांगगुलमथहः
रिणांपुस्तकंवाणीमालां टंकेशूलंकपालेचरमम
नलसद्धेमकुम्भंवहन्तीम् मुक्ताविद्यामयोदस्फटि
कनवजपाबंधुरैः पंचवक्त्रैस्त्र्यक्षैर्वक्त्रेजननमांसका
लशशिनिभांशारदांतांनमामि इतिध्यानान्न्यासयथा
ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अंनिवृत्त्यैनमः शिरसि ४ ॐ आं प्रतिष्ठायै
नमः मुखवृत्ते ४ ॐ इं विद्यायैनमः दक्षनेत्रे ४ ॐ ईं शां
त्यैनमः वामे ४ ॐ उं इंधिकायैनमः दक्षकर्णे ४ ॐ
ऊं दीपिकायैनमः वामे ४ ॐ ऋं रेचिकायैनमः दक्षना
सि ४ ॐ ॠं मोचिकायैनमः वामनासा ४ ॐ ऌं परायैनमः
दक्षगण्डे ४ ॐ ॡं सूक्ष्मायैनमः वामे ४ ॐ एं सूक्ष्मा

म्नायै नमः ऊर्ध्वोष्ठे । ॐ ऐं नानामन्तायै नमः अधरे ।
ॐ ओं ग्राण्णायिन्यै नमः ऊर्ध्वदन्तपङ्क्तौ । ॐ औं आप्यायिन्यै
नमः अधोदन्तेषु । ॐ अं व्योमरूपिण्यै नमः ललाटे ।
ॐ अः अनन्तायै नमः मुखाभ्यन्तरे । ॐ कं सृष्ट्यै नमः द
क्षपाणिकते । ॐ खं ऋद्ध्यै नमः कूर्परे । ॐ गं स्मृत्यै
नमः अङ्गुलिमूले । ॐ ङं कान्त्यै नमः अङ्गुल्यग्रे । ॐ चं
लक्ष्म्यै नमः वामपाणिकते । ॐ छं द्युत्यै नमः कूर्परे ।
ॐ जं स्थिरायै नमः मणिबन्धे । ॐ झं स्थित्यै नमः अङ्गु
लिमूले । ॐ ञं सिद्ध्यै नमः अङ्गुल्यग्रे । ॐ टं जरायै न
मः दक्षोरौ । ॐ ठं पालिन्यै नमः जानुनि । ॐ डं शान्त्यै
नमः गुल्फे । ॐ ढं ऐश्वर्यै नमः अङ्गुलिमूले । ॐ णं र
त्यै नमः अङ्गुल्यग्रे । ॐ तं कामिकायै नमः वामोरौ । ॐ
थं वरदायै नमः जानुनि । ॐ दं ह्लादिन्यै नमः गुल्फे ।
ॐ धं प्रीत्यै नमः अङ्गुलिमूले । ॐ नं दीर्घायै नमः अङ्गु
ल्यग्रे । ॐ पं तीक्ष्णायै नमः दक्षपार्श्वे । ॐ फं रौद्र्यै नमः
वामे । ॐ बं मायायै नमः पृष्ठे । ॐ भं निद्रायै नमः
नाभौ । ॐ मं तन्द्रायै नमः जठरे । ॐ यं क्षुधायै नमः
हृदि । ॐ रं क्रोधिन्यै नमः दक्षांसे । ॐ लं क्रियायै नमः
ककुदि । ॐ वं उल्कायै नमः वामांसे । ॐ शं मृत्युरू
पायै नमः हृदादिदक्षपाण्यन्ते । ॐ षं पीतायै नमः हृदा

भु॰
स्त॰ र॰
२२

27

दिवामपादान्ते ४ ओं सं स्थेनायै नमः हृदादिदक्षपादान्तं
ओं हं स्मरणायै नमः हृदादिवामपादान्तं ४ ओं लं स्मृति
नायै नमः पादादिनाभ्यान्तं ४ ओं नं स्मरनेनायै नमः ना
भ्यादिमूर्धान्तम् इति तारीयं कलामातृकान्यासः अ
थाष्टाविंशकलामातृकान्यासः ओं अस्य श्री अष्टाविंश
कलामातृकान्यासस्य सोमसूर्याग्निऋषयः अनुष्टु
प्त्रिष्टुप्छन्दांसि अष्टाविंशकलारूपिणी मातृका दे
वता श्रीभुवनेश्वर्यंगत्वेन न्यासे विनियोगः इति कृ
तांजलिः सन्न्यासं कुर्यात् सोमसूर्याग्निऋषिभ्यो नमः
शिरसि अनुष्टुप्त्रिष्टुप्छन्दोभ्यो नमः मुखे अष्टाविंश
कलारूपिणीमातृकादेवतायै नमः हृदि श्रीभुवनेश्व
र्यंगत्वेन न्यासे विनियोगः सर्वांगेषु इति ऋष्यादिकं कृ
त्वा शुद्धमातृकापदे वषडंगन्यासध्यानानि विधाय न्यासं
कुर्यात् ४ ओं अं अमृतायै नमः शिरसि ४ ओं आं मान
दायै नमः मुखवृत्ते ओं ऐं क्लीं श्रीं इं पूषायै नमः दक्षनेत्रे
४ ओं ईं तुष्ट्यै नमः वामे ४ उं पुष्ट्यै नमः दक्षकर्णे ४ ऊं
रत्यै नमः वामे ४ ऋं धृत्यै नमः दक्षनासि ४ ॠं शशि
न्यै नमः वामे ४ लृं चन्द्रिकायै नमः दक्षगण्डे ४ लॄं कां
त्यै नमः वामे ४ ओं ज्योत्स्नायै नमः ऊर्ध्वोष्ठे ४ ऐं श्रियै नमः
अधरे ४ ओं प्रीत्यै नमः ऊर्ध्वदन्तपंक्तौ ४ ओं अंगदायै न

मः अधोदंतपंक्तौ ४ अं पूर्णायै नमः ललाटे ४ अः पूर्णा
मृतायै नमः मुखाभ्यंतरे ४ कं भं तपिन्यै नमः दक्ष
पाणितले ४ खं बं तापिन्यै नमः कर्परे ४ गं फं धू
म्रायै नमः मणिबंधे ४ घं पं मरीच्यै नमः अंगुलिमू
ले ४ ङं नं ज्वालिन्यै नमः अंगुल्यग्रे चं धं रुच्यै नमः
वामपाणितले ४ छं दं सुषुम्णायै नमः कर्परे ४ जं
थं भोगदायै नमः मणिबंधे ४ झं तं विश्वायै नमः अं
गुलिमूले ४ ञं णं बोधिन्यै नमः अंगुल्यग्रे ४ टं ढं धा
रिण्यै नमः दक्षोरौ ठं डं क्षमायै नमः जानुनि ४ यं धू
म्रार्चिषे नमः गुल्फे ४ रं ऊष्मायै नमः अंगुलिमूले ४
लं ज्वलिन्यै नमः अंगुल्यग्रे ४ वं ज्वालिन्यै नमः वामोरौ ४
शं विस्फुलिंगिन्यै नमः जानुनि ४ षं सुश्रियै नमः
गुल्फे ४ सं सुरूपायै नमः अंगुलिमूले ४ हं कपि
लायै नमः अंगुल्यग्रे ४ ळं हव्यवाहायै नमः मूर्ध्नि ४
क्षं कव्यवाहायै नमः सर्वांगेषु इति अष्टात्रिंशत्कला
मातृकान्यासः अथ मूर्तिमातृकान्यासः तत्रादौ के
शवादिमातृकान्यासः ओं अस्य श्रीकेशवादिमातृका
न्यासस्य साध्यनारायण ऋषिः गायत्री छंदः श्रीलक्ष्मी
नारायणो देवता मम श्रीभुवनेश्वर्यंगत्वेन न्यासे विनि
योगः इति कृतांजलिः स्मृत्वा न्यसेत साध्यनारायण

भु॰ ऋष्ये नमः शिरसि गायत्री छन्दसे नमः मुखे श्रीलक्ष्मी
ब॰ २॰ नारायणो देवतायै नमः हृदि मम श्रीभुवनेश्वर्यंगत्वेन
२८ मासे विनियोगः सर्वांगेषु इति ऋष्यादिन्यासः अथ
28 करन्यासः ॐ श्रीं ॐ नमो नारायणाय हंसः सोहं अं कं
ॐ ऐं क्लीं श्रीं श्रां क्लीं हंसः सोहं ॐ नमो नारायणाय स्वहो
ल्काय स्वाहा श्रीदेव्यै अंगुष्ठाभ्यां नमः ॐ श्रीं ॐ नमो ना
रायणाय हंसः सोहं इं चं ४ ईं क्लीं हंसः सोहं ॐ नमो नारा
यणाय महोल्काय स्वाहा श्रीपद्मिन्यै नमः तर्जनीभ्यां
स्वाहा ॐ श्रीं नमो नारायणाय हंसः सोहं उं टं ४ ऊं क्लीं
हंसः सोहं ॐ नमो नारायणाय वीरोल्काय स्वाहा श्री
विश्वपत्न्यै मध्यमाभ्यां वषट् ॐ श्रीं ॐ नमो नारायणा
य हंसः सोहं एं तं ४ ऐं क्लीं हंसः सोहं ॐ नमो नारायणा
य विद्युदुल्काय स्वाहा श्रीवरदायै अनामिकाभ्यां हुम्
ॐ श्रीं ॐ नमो नारायणाय हंसः सोहं ओं पं ४ औं क्लीं हंसः
सोहं ॐ नमो नारायणाय सहस्रोल्काय स्वाहा श्रीकम
लरूपायै कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ॐ श्रीं ॐ नमो नाराय-
णाय हंसः सोहं अं यं ४ अः क्लीं हंसः सोहं ॐ नमो नारा
यणाय अनन्तोल्काय पद्मधारिण्यै स्वाहा करतलकर-
पृष्ठाभ्यां फट् इति करन्यासः एवं हृदयादिषडंगन्यासं कृत्वा
अथ ध्यानम् विपारविंडमकरामनकृमपमकामोद

कौदरस्तदर्शनशोभिहृत्तम् सौदामिनीमुद्देरकांति
विभाति लक्ष्मीनारायणात्मकमखंडितमात्मम्नैः व
पुरि निशेषः इतिध्यानान्मसेयष्या ४ क्रौं श्रीं क्लीं अं क्लीं
श्रीं क्रौं केशवाय कीर्त्यै नमः शिरसि ४ क्रौं श्रीं क्लीं आं
क्लीं श्रीं क्रौं नारायणाय कान्त्यै नमः मुखवृत्ते ४ क्रौं श्रीं
क्लीं इं क्लीं श्रीं क्रौं माधवायनमः तुष्ट्यैनमः दक्षनेत्रे ४
क्रौं श्रीं क्लीं ईं क्लीं श्रीं क्रौं गोविंदाय पुष्ट्यै नमः वामनेत्रे ४
क्रौं श्रीं क्लीं उं क्लीं श्रीं क्रौं विष्णवे धृत्यै नमः दक्षकर्णे ४
क्रौं श्रीं क्लीं ऊं क्लीं श्रीं क्रौं मधुसूदनाय शान्त्यै नमः वामे ४
क्रौं श्रीं क्लीं ऋं क्लीं श्रीं क्रौं त्रिविक्रमाय क्रियायै नमः दक्ष-
नासि ४ क्रौं श्रीं क्लीं ॠं क्लीं श्रीं वामनाय दयायै नमः वा
मे ४ क्रौं श्रीं क्लीं ऌं क्लीं श्रीं क्रौं श्रीधराय मेधायै नमः दक्ष
गंडे ४ क्रौं श्रीं क्लीं ॡं क्लीं श्रीं क्रौं हृषीकेशाय हर्षायै नमः
वामे ४ क्रौं श्रीं क्लीं एं क्लीं श्रीं क्रौं पद्मनाभाय श्रद्धायै नमः
ऊर्ध्वोष्ठे ४ क्रौं श्रीं क्लीं ऐं क्लीं श्रीं क्रौं दामोदराय लज्जायै न
मः अधरे ४ क्रौं श्रीं क्लीं ओं क्लीं श्रीं क्रौं वासुदेवाय लक्ष्म्यै
नमः ऊर्ध्वदंतेषु ४ २ औं २ संकर्षणाय सरस्वत्यै नमः
अधोदंतेषु ४ २ अं २ प्रद्युम्नाय प्रीत्यै नमः ललाटे ४ २
अः २ अनिरुद्धाय रत्यै नमः मुखाभ्यंतरे ४ २ कं २
चक्रिणे जयायै नमः दक्षपाणिकले ४ २ खं २ गदिने

मु॰
स॰र॰
२९

29

दुर्गायैनमः कूर्परे ४ २ गं २ शार्ङ्गिणेप्रभायैनमः म
णिबंधे ४ २ वं २ खड्गिनेसत्यायैनमः अंगुलिमूले ४
२ डं २ शंखिनेवाराह्यैनमः अंगुल्यग्रे ४ २ वं २ ह
लिनेवाकर्ण्यैनमः वामपाणिकक्षे २ छं २ मुसलि
नेविलासिन्यैनमः कूर्परे ४ २ जं २ शूलिनेविजया
यनमः मणिबंधे ४ २ फं २ पाशिनेविराजायनमः
अंगुलिमूले ४ २ नं २ अंकुशिनेविश्वायैनमः अंगु
ल्यग्रे ४ २ मुकुंदायविनतायैनमः दक्षोरौ ४ २ हे २
नंदजायसुनंदायैनमः जानुनि ४ २ दुं २ नंदिनेसु
मैनमः गुल्फे ४ २ ढं २ नारायणऋद्ध्यैनमः अंगुलिमू
ले ४ २ णं २ नरकजितेसमृद्ध्यैनमः अंगुल्यग्रे ४ २
तं २ हरयेसुबुद्ध्यैनमः वामोरौ ४ २ थं ४ कृष्णायशुद्ध्यै
नमः जानुनि ४ २ दं ४ सत्यायभुक्त्यैनमः गुल्फे ४ २
धं २ सात्वतायसत्यैनमः अंगुलिमूले ४ २ नं २ शौ
रयेक्षमायैनमः अंगुल्यग्रे ४ २ पं २ शूरायरमायैन
मः दक्षपार्श्वे ४ २ फं २ जनार्दनायउमायैनमः वा
मपार्श्वे ४ २ बं २ भूधरायक्लेदिन्यैनमः पृष्ठे ४ २ भं २
विश्वमूर्तयेक्लिन्नायैनमः नाभौ ४ २ मं २ वैकुंठाया
वसुधायैनमः उदरे ४ २ यं २ त्वगात्मनेपुरुषोत्तमा
यवसुदायैनमः हृदि ४ २ रं २ असृगात्मनेबलिनप

रायैनमः दक्षांसे ४ २ लं मांसात्मने बलानुजाय पराय
णायैनमः ककुदि ४ २ वं २ मेदसात्मने वलाय सत्या
यैनमः वामांसे ४ २ शं २ अस्थ्यात्मने वृषघ्नाय संध्या
यैनमः हृदादिदक्षपाण्यंते ४ २ षं २ मज्जात्मने वृषाय
संध्यायैनमः हृदादिवामपाण्यंते ४ २ सं २ शुक्रात्म
नेहंसाय प्रभायैनमः हृदादिदक्षपादांते ४ २ हं २ प्रा
णात्मने वराहाय निशायैनमः हृदादिवामपादांते ४
२ लं २ शक्त्यात्मने विमलाय मेधायैनमः पादादिना
भ्यंते ४ २ क्षं २ परमात्मने नृसिंहाय विद्युतायनमः
नाभ्यादिमूर्धांतम् ४ २ ॥ इति केशवादिमातृकान्यासः

अथ श्रीकंठादिमातृकान्यासः ऐं अस्य श्री श्रीकंठादि
मातृकान्यासस्य श्रीदक्षिणामूर्तिऋषिः गायत्री छंदः
श्रीअर्धनारीश्वरो देवता श्रीभुवनेश्वर्यंगत्वेन न्यासे वि
नियोगः इति ऋष्यादिकं स्मृत्वा न्यसेत् श्रीदक्षिणामूर्ति
ऋषये नमः शिरसि गायत्रीछंदसे नमो मुखे श्रीअर्धना
रीश्वरो देवतायै नमो हृदि श्रीभुवनेश्वर्यंगत्वेन न्यासे
विनियोगः सर्वांगेषु इति ऋष्यादिन्यासः अथ करन्या
सः ४ अं कं ४ आं हसां अंगुष्ठाभ्यां नमः ४ ईं चं ४ ईं हं
सीं तर्जनीभ्यां नमः ४ उं टं ४ हसूं मध्यमाभ्यां नमः ४
एं तं ४ ऐं हसैं अनामिकाभ्यां नमः ४ ओं पं ४ औं हसौं

मृ॰
स्व॰ र॰
३॰

30

कनिष्ठिकाभ्यांनमः ॥ अंफे ॥ अः ह्स्रः करतलकरपृ
ष्ठाभ्यांनमः इतिकरन्यासः एवंक्रमेणषडंगन्यासः अ
थध्यानम् चंपककांचननिभंहविरात्तमालांपाशांकु
शौचवरदंनिजबाहुदंडैः बिभ्राणमिंदुशकलाभरणं
त्रिनेत्रमर्धांबिकेशमनिशंवपुराश्रयामि इतिध्याना
न्यसेत् ॥ ह्सौंः अं श्रीकंठायपूर्णोदर्यैनमः शिरसि ॥
ह्सौंः आं अनंतेशायविरजायैनमः मुखवृत्ते ॥ ह्सौंः इं
सूक्ष्मेशायशाल्मल्यैनमः दक्षनेत्रे ॥ ह्सौंः ईं त्रिमूर्ते
शायलोलाक्ष्यैनमः वामे ॥ ह्सौंः उं अमरेशायवर्तुला
क्ष्यैनमः दक्षकर्णे ॥ ह्सौंः ऊं अर्घेशायदीर्घघोणायैन
मः वामे ॥ ह्सौंः ऋं भारभूतेशायदीर्घमुख्यैनमः दक्षना
सि ॥ ह्सौंः ॠं तिथीशायगोमुख्यैनमः वामे ॥ ह्सौंः ऌं
स्थाणुकेशायदीर्घजिह्वायैनमः दक्षगंडे ॥ ह्सौंः ॡं ह
रेशायकुण्डोदर्यैनमः वामे ॥ ह्सौंः एं झिंटीकेशायऊ
र्ध्वकेश्यैनमः ऊर्ध्वोष्ठे ॥ ह्सौंः ऐं भौतिकेशायविकृतमु
ख्यैनमः अधरे ॥ ह्सौंः ओं सद्योजातेशायज्वालामुख्यै
नमः ऊर्ध्वदंतपंक्तौ ॥ ह्सौंः औं अनुग्रहेशायउल्कामुख्यै
नमः अधोदंतपंक्तौ ॥ ह्सौंः अं अक्रूरेशायश्रीमुख्यैनमः
ललाटे ॥ ह्सौंः अः महासेनेशायविद्यामुख्यैनमः मध्या
मंतरे ॥ ह्सौंः कं क्रोधेशायमहाकाल्यैनमः दक्षपाणि

कटे ॐ ह्सौः खं खेटीशाय सरस्वत्यै नमः कूर्परे ॐ ह्सौः गं
पर्वतकेशाय सर्वसिद्धिदायै नमः मणिबन्धे ॐ ह्सौः घं
पिवानमेशाय त्रैलोक्यविद्यायै नमः अंगुलिमूले ॐ
ह्सौः ङं एकरुद्रेशाय मन्त्रशक्त्यै नमः अंगुलिअग्रे ॐ ह्सौः
चं कूर्मेशाय आत्मशक्त्यै नमः वामपाणिकटे ॐ ह्सौः
छं एकनेत्रेशाय भूतमात्रे नमः कूर्परे ॐ ह्सौः जं चतुर
राननेशाय लम्बोदर्यै नमः मणिबन्धे ॐ ह्सौः झं अजे
शाय द्राविण्यै नमः अंगुलिमूले ॐ ह्सौः ञं सर्वेशाय
नागर्यै नमः अंगुलिअग्रे ॐ ह्सौः टं सोमेशाय खेचर्यै
नमः स्तने ॐ ह्सौः ठं लांगलीशाय मंजर्यै नमः जानु
नि ॐ ह्सौः डं दारुकेशाय रूपिण्यै नमः गुल्फे ॐ ह्सौः ढं
अर्धनारीश्वराय वीरिण्यै नमः अंगुलिमूले ॐ ह्सौः णं उ
माकान्तेशाय काकोदर्यै नमः अंगुल्यग्रे ॐ ह्सौः तं आ
षाढीशाय पूतनायै नमः वामपादमूले ॐ ह्सौः थं दण्
डीशाय भद्रकाल्यै नमः जानुनि ॐ ह्सौः दं अत्रीशाय यो
गिन्यै नमः गुल्फे ॐ ह्सौः धं मीनेशाय शंखिन्यै नमः अंगु
लिमूले ॐ ह्सौः नं मेषेशाय गर्जिन्यै नमः अंगुल्यग्रे ॐ
ह्सौः पं लोहितेशाय कालरात्र्यै नमः दक्षपार्श्वे ॐ ह्सौः
फं शिखीशाय कुब्जिन्यै नमः वामपार्श्वे ॐ ह्सौः बं छग
लण्डेशाय कपर्दिन्यै नमः पृष्ठे ॐ ह्सौः भं द्विरण्डेशाय व

भु·
स्र·२
३१
31

न्नायनमः नाभौ ५ ह्सौंः मंमहाकालेशायजयायैनमः उ
दरे ५ ह्सौंः यंत्वगात्मनेवागीशायसुमुख्यैनमः हृदि ५
ह्सौंः रंअसृगात्मनेभुजंगेशायरेवत्यैनमः दक्षांसे ५
ह्सौंः लंमांसात्मनेपिनाकेशायमाधव्यैनमः ककुदि ५
ह्सौंः वंमेदात्मनेखड्गीशायवारुण्यैनमः वामांसे ५
ह्सौंः शंअस्थ्यात्मनेऊर्ध्वकेशायवायव्यैनमः हृदादिदक्ष
पाण्यंते ५ ह्सौंः षंमज्जात्मनेश्वेतेशायरक्षोविदारिण्यै
नमः हृदादिवामपाण्यंते ५ ह्सौंः संशुक्रात्मनेभृग्वी
शायसहजायैनमः हृदादिदक्षपादांते ५ ह्सौंः हंप्रा
णात्मनेनकुलेशायमहालक्ष्म्यैनमः हृदादिवामपा
दांते ५ ह्सौंः ळंशक्त्यात्मनेशिवेशायव्यापिन्यैनमः पा
दादिनाभ्यंते ५ ह्सौंः क्षंपरमात्मनेसंवर्तकेशायम
हामायायैनमः नाभ्यादिमूर्धांते ॥ इतिश्रीकेशादि
न्यासः अथएवंषोढान्यासः ॐ अस्यश्रीषोढान्यासस्य
श्रीदक्षिणामूर्तिऋषिः पंक्तिश्छंदः श्रीमातृकात्रिपुरसुं
दरीदेवता ऐंबीजं सौः शक्तिः क्लींकीलकं श्रीभुवनेश्व
र्यंगत्वेनन्यासेविनियोगः इतिकृतांजलिः एतान्न्यसे
त् यथा दक्षिणामूर्तिऋषयेनमः शिरसि पंक्तिश्छंद
सेनमः मुखेश्रीमातृकात्रिपुरसुंदरीदेवतायैनमः हृदि
ऐंबीजायनमः गुह्ये सौः शक्तयेनमः पादयोः क्लींकी

लकायनमः नाभौ श्रीभुवनेश्वर्यंगत्वेनन्यासेविनि-
योगः नमः सर्वांगेषु इतिऋष्यादिन्यासः अथकर-
न्यासः ॐ अंकं ॐ आंखं अंगुष्ठाभ्यां नमः ॐ इंचं ॐ
ईंक्लीं तर्जनीभ्यां नमः ॐ उंटं ॐ ऊंसौः मध्यमाभ्यां नमः
एंतं ॐ ऐंऐं अनामिकाभ्यां नमः ॐ ओंपं ॐ औंक्लीं कनि-
ष्ठिकाभ्यां नमः ॐ अंपं २ अः सौः करतलकरपृष्ठा-
भ्यां नमः इतिकरन्यासः एवंक्रमेणषडंगन्यासः अ-
थध्यानम् उद्यत्सूर्यसहस्राभांपीनोन्नतपयोधराम्
रक्तमाल्याम्बरालेपरक्तभूषणभूषिताम् पाशांकु-
शधनुर्बाणान्भास्वत्पाणिचतुष्टयाम् लसन्नेत्रत्रयोद्भा-
सिमुकुटोल्लसच्चन्द्रिकाम् गणेशग्रहनक्षत्रयो-
गिनीराशिरूपिणीं देवींपीठमयींध्यायेन्मातृकां
सुंदरीपराम् इतिध्यात्वापरांदेवतांसमष्टिरूपि-
णीं ध्यात्वा तरुणादित्यसंकाशांगजवक्त्रांत्रिलो-
चनाम् पाशांकुशवराभीतिवरान्शक्तिसमन्वितान्
नानासिंदूरवर्णाभाः सर्वालंकारशोभिताः एकद-
न्तभक्ताभोजाइतरेलिंगितप्रियाः इतिध्यात्वान्यसेत् ॐ
अंविघ्नेश्वराश्रियैनमः शिरसि ॐ आंविघ्नराजायह्रि-
यैनमः भालेहृत्ते ॐ इंविनायकायतुष्ट्यैनमः दक्ष-
नेत्रे ॐ ईंशिवोत्तमायशान्त्यैनमः वामे ॐ उंविघ्नकृते

भृ॰
स॰र॰
३२

न्यैनमः दक्षकर्णे । ऋं शिवोत्तमाशान्त्यैनमः वामे ।
ऋं विघ्नराजेरत्यैनमः दक्षनासि । ॠं गणनाथाय॰
मेधायैनमः वामे । ऌं एकदन्तायकान्त्यैनमः दक्षग
ण्डे । ॡं द्विदन्तायकामिन्यैनमः वामे । एं गजवक्त्रा
यमोहिन्यैनमः ऊर्ध्वोष्ठे । ऐं निरञ्जनायजटायैनमः
अधरे । ओं कपर्दिनेतीव्रायैनमः ऊर्ध्वदन्तेषु । औं
दीर्घवक्त्रायज्वालिन्यैनमः अ धोदन्तपङ्क्तौ । अं शं
कुकर्णायनन्दायैनमः ललाटे । अः वृषभध्वजा॰
यसुरसायैनमः आस्ये । कं गणनाथायकामरूपिण्यैनमः
दक्षबाहुमूले । खं गजेन्द्रायउग्रायैनमः कूर्परे ।
गं शूर्पकर्णायजयिन्यैनमः मणिबन्धे । घं त्रिनेत्राय
सत्यायैनमः अङ्गुलिमूले । ङं लम्बोदरायविघ्नेशा
यैनमः अङ्गुल्यग्रे । चं महानादायस्वरूपिण्यैनमः
वामबाहुमूले । छं चतुर्मूर्तयेकामदायैनमः कू
र्परे । जं सदाशिवायमदविह्वलायैनमः मणिबं॰
धे । झं आमोदायविकटायैनमः अङ्गुलिमूले । ञं
दुर्मुखायघूर्णायैनमः अङ्गुल्यग्रे । टं सुमुखायभूत्यै
नमः दक्षोरौ । ठं प्रमोदायभूम्यैनमः जानुनि । डं
एकपादायरम्यैनमः गुल्फे । ढं द्विजिह्वायरमायैन
मः अङ्गुलिमूले । णं शूरायमानव्यैनमः अङ्गुल्यग्रे

ॐ तं वीराय मकरध्वजायै नमः वामशो ॐ थं षण्डाय खा-
यविकलायै नमः जानुनि ॐ दं वरदाय भ्रूकुट्यै नमः गु-
ल्फे ॐ धं वामदेवाय लज्जायै नमः अङ्गुलिमूले ॐ नं व-
क्रतुण्डाय दीर्घघोणायै नमः अङ्गुल्यग्रे ॐ पं द्विरण्डाय-
धनुर्धरायै नमः दक्षपार्श्वे ॐ फं सेनान्ये यामिन्यै नमः
वामपार्श्वे ॐ बं ग्रामण्ये रात्र्यै नमः पृष्ठे ॐ भं मत्ताय च-
न्द्रिकायै नमः नाभौ ॐ मं विमलाय शशिप्रभायै नमः
उदरे ॐ यं मत्तवाहनाय लोलायै नमः हृदये ॐ रं ज-
टिने चपलायै नमः दक्षांसे ॐ लं मुण्डिने ऋद्ध्यै नमः क-
कुदि ॐ वं खड्गिने दुर्गायै नमः वामांसे ॐ शं गणेशाय
सुभगायै नमः हृदादिदक्षपाण्यन्ते ॐ षं वृषकेतवे
शिवायै नमः हृदादिवामपाण्यन्ते ॐ सं भक्तप्रियाय
दुर्गायै नमः हृदादिदक्षपादान्ते ॐ हं मेघनादाय कालि-
कायै नमः हृदादिवामपादान्ते ॐ ळं गणपतये काल-
जिह्वायै नमः पादादिनाभ्यन्तम् ॐ क्षं गणेशाय विघ्नहा-
रिण्यै नमः नाभ्यादिमूर्धान्तम् इति गणेशन्यासः ॥
अथ ग्रहन्यासः रक्तं श्वेतं तथा रक्तं श्यामं पीतं च पाण्डु-
रम् धूम्रकृष्णं कृष्णधूम्रं धूम्रधूम्रं विचिन्तयेत् रविमु-
ख्यकामदानर्थपान् सर्वाभरणभूषितान् वामोऽभयह-
स्तांश्च दक्षहस्तवरप्रदान् स्वाङ्कयोपितया ध्येया वा

भु॰ स्व॰र॰ ३२

33

भयकराम्बुजः स्वस्वप्रियांकनिलयाः सर्वाभरणभूषि
ताः इति ध्यात्वा न्यसेत् हृदयादस्थानतः ॐ स्रं पतङ्गाय
रेणुकाम्बायै नमः भ्रूमध्ये ॐ यं ॐ चन्द्राय अमृताम्बाये
नमः नेत्रयोः ॐ कं ॐ मंगलाय धामाम्बायै नमः हृद
योपरि ॐ चं ॐ बुधाय ज्ञानरूपाम्बायै नमः कंठे ॐ टं ॐ
बृहस्पतये यशस्विन्यम्बायै नमः हृन्मध्ये ॐ तं ॐ शुक्रा
य केशर्यम्बायै नमः नाभौ ॐ पं ॐ शनैश्चराय शर्वाम्बा
यै नमः मुखे ॐ शंषंसंहं ॐ राहवे कृष्णाम्बायै नमः
पादयोः ॐ लंक्षं केतवे धूम्राम्बायै नमः सर्वांगे इति
ग्रहन्यासः अथ नक्षत्रन्यासः ध्यानं ज्वलत्कालाग्नि
संकाशा वरदाभयपाणिकाः नतिपाणयो विनीतास्
याः सर्वाभरणभूषिताः इति ध्यात्वा न्यसेत् ललाटे
ॐ अं आं अश्विन्यै नमः दक्षनेत्रे ॐ इं ईं भरण्यै नमः वामे
ॐ उं ऊं कृत्तिकायै नमः दक्षकर्णे ॐ ऋं ॠं लृं लॄं रो
हिण्यै नमः वामे एं मृगशिरसे नमः दक्षनासि ॐ ऐं
आर्द्रायै नमः वामे ॐ ओं औं पुनर्वसवे नमः कंठे ॐ कं
तिष्याय नमः दक्षस्कंदे ॐ खं गं आश्लेषायै नमः वामे
घं ङं मघायै नमः दक्षकपोले ॐ चं पूर्वफाल्गुन्यै नमः
वामे ॐ छं जं उत्तरफाल्गुन्यै नमः दक्षमणिबंधे ॐ झं
ञं हस्ताय नमः वामे ॐ टं ठं चित्रायै नमः दक्षस्तने ॐ

ईं स्वात्यै नमः वामे ४ ढं णं विशाखायै नमः नाभौ ४
तं थं अनूराधायै नमः दक्षकक्षे ४ दं धं ज्येष्ठायै नमः
वामायां पं फं मूलाय नमः दक्षांसे ४ बं पूर्वाषाढायै
नमः वामांसे ४ भं उत्तराषाढाय नमः दक्षजानुनि ४
मं श्रवणाय नमः वामे ४ यं रं धनिष्ठायै नमः दक्षजं
घायां ४ लं शतभिषजे नमः वामे यं शं पूर्वभद्रपदा
यै नमः दक्षपादे षं सं हं उत्तरभद्रपदायै नमः वामे
४ वं लं लः अं ळं क्षं रेवत्यै नमः इति नक्षत्रन्यासः ॥ अ
थ योगिनीन्यासः ध्यानम् रक्तां श्यामां नयनाक्रमां
पीतां ज्योतिः स्वरूपिणीम् शुक्लवर्णां न्यासर्वे वर्णां
ध्यायेत् योगिनीम् डाकिन्याद्यामातृपैः स्वैः स्वैः लक्ष
णाणिपंकजाम् इत्थं ध्यात्वा न्यसेत् ४ अं आं १९ डां
डीं डुं मलवरयूं डाकिन्यै मां रक्ष रक्ष त्वगात्मने नमः कं
ठे ४ छे ५ चे ५ टं ठं रां रीं रमलवरयूं राकिन्यै मां र
क्ष रक्ष असृगात्मने नमः हृदये ४ डं ढं णं तं थं पं फं
लां लीं लमलवरयूं लाकिन्यै मां रक्ष रक्ष मांसात्मने
नमः नाभौ ४ बं भं मं यं रं लं कां कीं कमलवरयूं का
किन्यै मां रक्ष रक्ष मेदात्मने नमः स्वाधिष्ठाने ४ वं शं
षं सं सां सीं समलवरयूं शाकिन्यै मां रक्ष रक्ष अस्थ्यात्म
ने नमः मूलाधारे ४ हं क्षं हां हीं हमलवरयूं हाकिन्यै मां

मु.
स्व. र.
३५
34

रक्तरक्तसंज्ञात्मनेनमः ऊर्ध्वमध्ये ५ ग्रंग्रांमिमाहितो-
नेयायीं हूं यैयौं यः यमलवरसंयाकिन्यैमां रक्तरक्त
सर्वभावात्मनेनमः ब्रह्मरंध्रे इतियोगिनीन्यासः र
क्तश्वेतहरिद्राणीपांडुचित्रे सितंस्मरेत् पिशंगपिंग
लौबभ्रुकर्बुरौसितधूम्रको इतिध्यात्वान्यसेत् दक्ष
गुल्फे अंआंइंईं मेषायनमः दक्षजानुनि उंऊं वृषा-
यनमः दक्षवृषणे ऋंॠंलृंॡं मिथुनायनमः दक्षकु
क्षौ एंऐं कर्कटायनमः दक्षस्कंधे ओंऔं सिंहायनमः द
क्षशिरोभागे अंअः शंषंसंहं कन्यायैनमः वामशिरो
भागे कंखंगंघंङं तुलाधरायनमः वामस्कंधे चंछं
जंझंञं वृश्चिकायनमः वामकुक्षौ टंठंडंढंणं ध-
नुषेनमः वामवृषणे तंथंदंधंनं मकरायनमः वा
मजानुनि पंफंबंभंमं कुंभायनमः वामगुल्फे यंरं-
लंवंक्षः मीनायनमः इतिराशिन्यासः अथपीठन्या
सः सितासितारक्तश्यामहरित्पीतान्क्रमात्
पुनः पुनः क्रमान्देवि पंचाशत्स्थानपंचये पीठानि
संस्मरेद्दिव्यान्सर्वकामार्थसिद्धये इतिध्यात्वान्यसेत्
अंकामरूपपीठायनमः दक्षनेत्रे इंपुंड्रवर्धनपीठा
यनमः मुखवृत्ते उंनेपालपीठायनमः दक्षनेत्रे श्री
शैले ऊं वाराणसीपीठायनमः मुखवृत्ते ऋंनेपाल

पीठाय नमः दक्षनेत्रे ईं पौंड्रवर्धनापीठाय नमः वामे
उं पुरस्थिरपीठाय नमः दक्षकर्णे ऊं कान्यकुब्जपी
ठाय नमः वामे ऋं पूर्णागिरिपीठाय नमः दक्षनासि
ॠं अर्बुदपीठाय नमः वामे लृं आम्रातकेश्वरपीठा
य नमः दक्षगंडे ॡं एकाम्रपीठाय नमः वामे एं त्रि
स्रोतःपीठाय नमः ऊर्ध्वोष्ठे ऐं कामकोटपीठाय न
मः अधरे ओं कैलासपीठाय नमः ऊर्ध्वदंतेषु औं भृ
गुनगरपीठाय नमः अधोदंतेषु अं केदारपीठाय
नमः ललाटे अः चंद्रपुरपीठाय नमः चिबुके कं
श्रीपुरपीठाय नमः दक्षबाहुमूले खं ओंकारपीठा
य नमः कूर्परे गं जालंधरपीठाय नमः मणिबंधे
घं मालवपीठाय नमः अंगुलिमूले ङं कुलांतपीठा
य नमः अंगुल्यग्रे चं देवीकोटपीठाय नमः वाम
बाहुमूले छं गोकर्णपीठाय नमः कूर्परे जं मारु
तेश्वरपीठाय नमः मणिबंधे झं अट्टहासपीठाय नमः
अंगुलिमूले ञं विराटपीठाय नमः अंगुल्यग्रे टं रा
जगृहपीठाय नमः दक्षोरौ ठं महापथपीठाय नमः
जानुनि डं कोलागिरिपीठाय नमः गुल्फे ढं एलापु
रपीठाय नमः अंगुलिमूले णं कालेश्वरपीठाय न
मः अंगुल्यग्रे तं जयंतिकपीठाय नमः वामोरौ थं

म॰ नर्जयिनीपीठायनमः जानुनि दं ववित्राश्वरपीठा
श्री॰र॰ यनमः गुल्फे धं नीरीकपीठायनमः अंगुलिमूले
३५ नं हस्तिनापुरपीठायनमः वामे बं षष्टीशपीठाय
नमः पृष्ठे भं मायापुरपीठायनमः नाभौ मं जले-
श्वरपीठायनमः जठरे यं मलयगिरिपीठायनमः
हृदि रं श्रीशैलपीठायनमः दक्षांसे लं मेरुपीठाय
नमः ककुदि वं गिरिवरपीठायनमः वामांसे शं म
हेन्द्रपीठायनमः हृदादिदक्षपाण्यन्ते षं वाम
नपुरपीठायनमः हृदादिवामपाण्यन्ते सं हिरण्य
पुरपीठायनमः हृदादिदक्षपादान्तम् हं महालक्ष्मी
पुरपीठायनमः हृदादिवामपादान्तम् लं नगारा
नपीठायनमः पादादिनाभ्यन्तम् क्षं छायाछत्रपी
ठायनमः नाभ्यादिमूर्धान्तम् इति पीठन्यासः इति
षोढान्यासः अथ महायोगिनीन्यासः तत्र विशुद्धौ
षोडशदलकमले ॥ रक्तां रक्तत्रिनेत्रां पशुजनम
यक्षकपालखट्वांगहस्तां वामे खेटां दधानां चषक
मपि सुरापूरितं चैकवक्त्राम् अन्यग्रामध्ये दंष्ट्राम
रिकुलमथनीं पायसान्नेप्रसक्तां कं ठं स्थाने स्मृता
यैः परिहृत नवपुष्पभावये डाकिनीं नाम इति ध्याता
डांडींडूंडैंडौंडः ममलवरयूं डाकिनि मां रक्ष रक्ष:

ममलग्यातं रक्तरत्नसर्वसत्ववशंकरीहि विश्वागच्छ
श्वागच्छ इमां पूजां गृह्ण गृह्ण पें घोरे देवी क्लीं सः परम
परमघोरे हूं घोररूपे एहि एहि नमश्चामुण्डे डलरकस
हैं श्रीभुवनेश्वरि देवी वरदे विच्चे अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं
लृं लॄं एं ऐं ओं औं अं अः विशुद्धपीठस्थे विशुद्धडाकिनी विशु
द्धनाथदेव श्रीपादुकां पूजयामि नमः इत्थं गगनात्
मिकाम्भोकर्णिकायां विन्यस्य नदाद्यादि परितस्त्व
वरणाशक्तीन्यसेत् अं अमृतायै नमः आं आकर्षि
ण्यै नमः इं इन्द्राण्यै नमः ईं ईशान्यै नमः उं उमायै नमः
ऊं ऊर्ध्वकेशिन्यै नमः ऋं ऋद्धिदायै नमः ॠं ॠषायै नमः
लृं लृकारायै नमः लॄं लॄषायै नमः एं एकपादायै नमः
ऐं ऐश्वर्यात्मिकायै नमः ओं ओंकारात्मिकायै नमः औं
औषधात्मिकायै नमः अं अम्बिकायै नमः अः अक्षरा
त्मिकायै नमः इति डाकिनीवद्यानाम्प्रदक्षिणेन
न्यसेत् ततो नाहते द्वादशदलकमले श्यामां स्थूला
नहस्तां डमरुकसहितेनीलां चक्रं वहंती ख्यातस्वां
कोटिनेत्रां भ्रुकुटिविलसद्दंष्ट्रदेनप्रभाभिः दीप्ता
मां देवदेवीं हृदयकमलगां रक्तयानेकनाथां सुबुद्धे
नेषुप्रसक्तां मधुमदमुदितां चिंतयेद्डाकिनीं नाम ॥
इति डाकिनीसावर्णां ध्यानात्मकर्णिकायां न्यसेत्

भ. स. र. २५ सेत् ४ रांरींरूंरैंरौंरः रमलवरयं राकिनी मां रक्तरक्तय
मरक्तपात्रे रक्तरक्तसर्वमन्त्रवशंकारि देवि आगच्छ
आगच्छ रमां मज्जां गृह्ण गृह्ण पंचचोरे देवी क्रीं सः पर
36 मघोरे हुं घोररूपे एहि एहि नमः स्वाहा मंत्रेण रलकसहै
श्रीं भुवनेश्वरि देवि कं खं गं घं ङं चं छं जं झं ञं टं ठं
अनाहतपीठस्थे अनाहतराकिनि अनाहतनाथदे
व श्रीपादुकां पूजयामि नमः इति पूर्ववन्मध्ये दले पूप
ति नलदीवरागे देवतान्यसेत् ४ कं कालरात्र्यै नमः
खं खं कान्तायै गं गायत्र्यै घं घंटाधारिण्यै ङं नारसिंहिका
यै चं चामुण्डायै छं कालायै जं जयायै झं झंकारिण्यै
ञं ञं नारसिंहिकायै टं टंकाहस्तायै ठं ठंकारिण्यै अनि
राकिनी वक्ष्यमाणा न्यसेत् ततो मणिपूरके दशदल
कमले ह्रस्वा देवीं त्रिवक्त्रां त्रिनयनलसितां दंष्ट्रिणीं
मग्नरूपां वज्रं शक्तिं च दधानां अभयवरदहस्ता वामे
रथानाम ध्यात्वा नाभिस्थपद्मे दशदलविलसत्का
केलाकिनीं तां मांसनिष्ठां गौडभक्ष्ये ऽतिलसत्करहृदयवा
नीं विन्यसेन्नाभिपद्मे ह्रः इति ध्यात्वा ४ लांलींलूंलैंलौं
लः लमलवरयं लाकिनि मां रक्षरक्ष मम मांसधात्री
लरक्त सर्वमन्त्रवशंकारि देवि आगच्छ आगच्छ रमां मां
सं गृह्ण गृह्ण पंचचोरे देवी क्रीं सः परमघोरे हुं घोररूपे

प्रत्येहि नमस्त्वामंडेदुरलकसहैश्रीभुवनेश्वरीदेवि
वरदेविके ठुंढंणंतंथंदंधंनं पंफंमणिपूरकपीठ
स्थमणिपूरकलाकिणीमणिपूरकनाथदेवीश्री
पादुकां पूजयामि नमः इति कर्णिकायां विन्यस्य प
रितस्तदन्तरदेवतालाकिनीवक्ष्यमाणान्यसेत् डंडा
मर्यै नमः ढंढंकारिण्यै नमः णांणांकारिण्यै नमः तं
तेमस्यै नमः थंस्थानदेव्यै नमः दंदातापिन्यै नमः धं
धात्र्यै नमः नंनेहायै नमः पंपार्वत्यै नमः फंफेत्का
रिण्यै नमः इति लाकिनीवक्ष्यमाणान्यसेत् ततः स्वाधि
ष्ठाने षड्दलकमले स्वाधिष्ठानाख्ये पद्मे रसदल
लसिते वेदवक्त्रां त्रिनेत्रां पीताभां धारयन्तीं त्रिशू
लं खड्गं कपालाभयाख्याणान् गर्वाम् मेदोधातुप्रति
ष्ठां मणिमदमत्तां दिनां वैषिणीमादिभीतां रक्षणेस्मत्
चित्तं मभिमतफलदां काकिनीं भावयेत्तां इति ध्या
त्वा कर्णिकायां मेनन्मंत्रेन्यसेत् कांकींकूंकैंकौंकः
कमलवरसंकाकिनी मां रत्त रत्त मम मेदोधातुं
रत्त रत्त सर्वसत्त्ववशंकरि देवि आगच्छ आगच्छ इ
मां पूजां गृह्ण गृह्ण ऐं घोरे देवि ह्रीं सः परमघोरे हुं
घोररूपे प्रत्येहि नमस्त्वामंडेडरलकसहैश्रीभुवने
श्वरीदेविवरदेविके बंभंमंयंरंलं स्वाधिष्ठानपीठ॰

भ॰
सू॰ र॰
३३
37

ष्ठेस्वाधिष्ठानकाकिनिस्वाधिष्ठाननाथदेवश्रीपादु-
कां पूजयामि नमः इति विन्यस्य परिवारदेवतान्न्यसेत्
वं वं धिन्यै नमः भं भद्रकाल्यै नमः मं महामायायै नमः
यं यशस्विन्यै नमः रं रमायै नमः लं लम्बोष्ठ्यै नमः इति
काकिनीवर्णान्न्यसेत् ५ ततो मूलाधारे चतुर्दल
कमलकर्णिकायां देवीं ज्योतिःस्वरूपां त्रिनयनविलस
त्पंचवक्त्रां मदेक्षां हस्ताम्भोजेन चापस्तगणमपि दधतीं
पुस्तकं सानसूत्रां मूलाधारस्य पद्मे निखिलपशुजनो
नेदादिनीमाश्रितांस्यांसुदाचग्रीवनिग्धकामधुमदसु-
दितां चिंतयेच्छाकिनीं नाम् इति ध्यात्वा शां शीं शं शैं शौं
शः सकलवरप्रदशाकिनि मां रक्ष रक्ष मम शिष्यान्त र
क्ष सर्वजनवशंकरि देवि आगच्छ आगच्छ इमां
पूजां गृहाण गृहाण पं यों रं देवि क्रीं सः परमयोगेन्द्रे घोर
रूपे मत्स्ये हि नमः स्वाहा ऽ ऽ उ रलकस हं श्रीं भुवनेश्वरि
वरदे विच्चे वं शं षं सं मूलाधारपीठस्थे मूलाधारशा-
किनि मूलाधारनाथदेवश्रीपादुकां पूजयामि नम
इति विन्यस्य तद्दलेषु तत्परिवारदेवतास्तद्वर्णान्न्य
सेत् वं वरदायै नमः शं शंखिन्यै नमः षं षोडश्यै नमः इ
ति ततो भ्रूमध्ये स्थितवक्त्रकर्णिकायां भ्रूमध्ये विद्यु
त्कोटिदलसमललितं शुक्लवर्णं कराब्जैर्बिभ्राणां ज्ञान

मुद्रांडमरुकमहितां मत्तमालोकपालम् षड्वक्त्रां
मज्जसंस्थां त्रिनयनलसितां हंसवत्यादियुक्तां हारि
नेत्रस्रक्त्वां सकलसुखवतीं हाकिनीं भावयेत्ताम् इति
ध्यात्वा हां हीं हूं हैं हौं हः हमलवरयं हाकिनीमा
रक्षरक्ष मम जायाते रक्षरक्ष सर्वसत्त्ववशंकरि दे
वि आगच्छ आगच्छ मां पूजां गृहाण गृहाण पैं घोरे देवि
ह्रीं सः परमघोरे हूं घोररूपे एह्येहि नमश्चामुण्डे डुर
लकामहे श्रीभुवनेश्वरी देवी वै हं तः आज्ञापीठ
स्थे श्रीहाकिनि ज्ञानानायदेव श्रीपादुकां पूजया
मि नमः इति विन्यस्य तद्दलयोः हं क्षं सर्वस्यै नमः तः
तमावस्यै नमः इति हाकिनीं वह्निानन्यसेत् ततो ब्र
ह्मरंध्रे सहस्रारकर्णिकायां मुराढ्यामासमध्ये सक
लदलयुते याकिनीभैरवीं तां यदि त्रिगुणभागं समस्
ताद्युपललितकरां सर्ववर्णैः समवेताम् ज्ञाडीनां स
र्ववक्त्रां सकलसुखकरीं सर्वज्ञानस्वरूपां सर्वान्तेषां
क विनां परशिवरसिकां भावयेत्सर्वरूपां इति ध्या
त्वा यां यीं सं याकिनीमां रक्षरक्ष मम श्रद्धादि सर्वपा
पेभ्यो रक्षरक्ष सर्वसत्त्ववशंकरि आगच्छ आगच्छ इमां पू
जां गृहाण गृहाण पैं घोरे देवि ह्रीं सः परमघोरे हूं घोरर
पे एह्येहि नमश्चामुण्डे डुरलकामहे श्रीभुवनेश्वरि दे

मु० स्त० र० ३८ 38

विवरदेविचोर अंआं इंईं उंऊं ऋंॠं लृंलॄं एंऐं ओंऔं अं
अः कंखं गंघं ङं चंछं जंझं ञं टंठं डंढं णं तंथं दंधं नं
पंफं बंभं मं यंरं लंवं शंषं सं हं लं क्षः ब्रह्मरंध्रपीठा
खेचक्रानंदप्रयाकिनिब्रह्मरंध्रनाथदेवश्रीपादुकां पू
जयामि नमः इति विन्यस्य पश्चात् पंचाशद्वर्णा देवता
याकिनी तु ज्ञानान्यसेत् ॥ अंअमृतायै नमः आंआ
कर्षिण्यै नमः इंइन्द्राण्यै नमः ईंईशान्यै नमः उंउमायै
नमः ऊंऊर्ध्वकेश्यै नमः ऋंऋद्धिदायै नमः ॠंॠवायै
नमः लृंलृकारात्मिकायै नमः लॄंलॄकायै नमः एंए
कपादायै नमः ऐंऐश्वर्यात्मिकायै नमः ओंओंकारात्मि
कायै नमः औंऔषधात्मिकायै नमः अंअंबिकायै न
मः अःअक्षरात्मिकायै नमः कंकालरात्र्यै नमः खंख
लीनायै नमः गंगायत्र्यै नमः घंघंटाधारिण्यै नमः ङं
ङंणात्मिकायै नमः चंचामुण्डायै नमः छंछायायै नमः
जंजयायै नमः झंझंकारिण्यै नमः ञंञणात्मिका
यै नमः टंटङ्कहस्तायै नमः ठंठंकारिण्यै नमः डंडा
मर्यै नमः ढंढंकारिण्यै नमः णंणंकारिण्यै नमः तं
तामस्यै नमः थंस्थानदेव्यै नमः दंदानाप्रियायै नमः धं
धात्र्यै नमः नंनंदायै नमः पंपार्वत्यै नमः फंफंकारिण्यै
नमः बंबंहिन्यै नमः भंभद्रकाल्यै नमः मंमहामायायै

नमः यं यशस्विन्यै नमः रं रमायै नमः लं लम्बोष्ठ्यै न
मः वं वरदायै नमः शं शशिन्यै नमः षं षोडायै नमः सं
सरस्वत्यै नमः हं हंसवत्यै नमः क्षं क्षमावत्यै नमः इ
ति महायोगिनीन्यासः अथ हृल्लेखादिन्यासः ॐ हृल्ले
खायै नमः मूर्ध्नि पं गगनायै नमः वक्त्रे उं रक्तायै नमः
हृदि ईं करालिकायै नमः गुह्ये ॐ महोच्छुष्मायै नमः
पादयोः इति हृल्लेखादिन्यासः अथ गायत्र्यादिन्यासः
कण्ठे गायत्र्यै नमः वामकुचे सावित्र्यै नमः दक्षे स
रस्वत्यै नमः वामांसे ब्रह्मणे नमः हृदि विष्णवे नमः
दक्षांसे महेश्वराय नमः इति गायत्र्यादिन्यासः अथ
मिथुनन्यासः भाले गायत्र्यै ब्रह्मणे नमः दक्षगण्डे
सावित्र्यै विष्णवे नमः वामगण्डे महेश्वर्यै रुद्राय नमः
वामकर्णे श्रियै नमः धनपतये नमः दक्षे रत्यै का
माय नमः दक्षकर्णे पुष्ट्यै गणपतये नमः दक्षक
र्णे कपोलयोर्मध्ये वसुधारायै शंखनिधये नमः वाम
कर्णे कपोलयोर्मध्ये वसुमत्यै पद्मनिधये नमः म
खौरूं नमः इति विन्यस्य पुनर्न्यसेद्यथा गलमूले
गायत्र्यै ब्रह्मणे नमः वामकुचे सावित्र्यै विष्णवे नमः
दक्षकुचे माहेश्वर्यै रुद्राय नमः वामांसे श्रियै धन
पतये नमः हृदये रत्यै कामाय नमः दक्षांसे पुष्ट्यै ग

भु· स्व· र·
३२
39

णापतयेनमः दक्षपार्श्वे वसुधारायैशंखनिधयेन
मः वामपार्श्वे वसुमत्यैपद्मनिधयेनमः ॥ इतिमि
श्रन्यासः अथब्राह्म्यादिन्यासः ललाटेआंब्राह्म्यैन
मः वामांसेईंमाहेश्वर्यैनमः वामपार्श्वे ऊंकौमार्यै
नमः उदरे ऋंवैष्णव्यैनमः दक्षपार्श्वे ॡंवाराह्यैन
मः दक्षांसेऐंइन्द्राण्यैनमः ककुदि औंचामुण्डायैनमः
हृदिअंःमहालक्ष्म्यैनमः इतिब्राह्म्यादिन्यासः इति
विन्यासमूलमंत्रेणव्यापकेकृत्वापीठन्यासंकुर्यात
तद्यथा मूलाधारेआधारशक्त्यैनमः स्वाधिष्ठानेप्र
कृत्यैनमः मणिपूरेकूर्मायनमः हृदिअनंतायन
मः पृथिव्यैसदासमुद्रायनमः मणिद्वीपायनमः
चिंतामणिगृहायनमः पारिजातायनमः तन्मूलेर
त्नवेदिकायैनमः तस्योपरिमणिपीठायनमः दिक्षुना
नामुनिगणेभ्योनमः नानादेवेभ्योनमः दक्षांसेधर्मा
यनमः वामांसेज्ञानायनमः वामोरौवैराग्यायनमः
दक्षोरौऐश्वर्यायनमः दक्षकुक्षौअधर्मायनमः दक्षप
र्श्वेअज्ञानायनमः वामपार्श्वेअवैराग्यायनमः वाम
कुक्षौअनैश्वर्यायनमः पुनर्हृदिशेषायनमः प्रकृ
तिमयपत्रेभ्योनमः विकृतिमयकेसरेभ्योनमः मध्ये
पंचाशद्वर्णाभिन्नकर्णिकायैनमः वैश्वानरमंडला

यनमः सूर्यमंडलायनमः सोममंडलायनमः संस
त्वायनमः रंरजसेनमः अंआत्मनेनमः अंअंतरा
त्मनेनमः पंपरमात्मनेनमः ह्रींज्ञानात्मनेनमः अ
ष्टपत्रेषु ॐजयायैनमः ॐविजयायैनमः ॐअ
जितायैनमः ॐअपराजितायैनमः ॐनित्यायैनमः ॐ
अ
विलासिन्यैनमः ॐदोग्ध्र्यैनमः ॐअघोरायैनमः
मध्ये ॐमंगलायैनमः ॐमनोन्मन्यैनमः ॐपंपरायै
नमः ॐपंअपरायैनमः ॐपंपरापरायैनमः ॐह्सौं
चमंशक्तिकमलासनायनमः इतिपीठन्यासंविधा
य पुनःषडंगंकुर्यात् ह्रांहृदयायनमः ह्रींशिरसेस्वा
हा ह्रूंशिखायैवषट् ह्रैंकवचायहुं ह्रौंनेत्रत्रयाय
वौषट् ह्रःअस्त्रायफट् इतिषडंगंविधायनिमी
लितनयनः स्वहृदयकमलेस्वाभेदनश्रीभुवनेश्वरीं
ध्यायेद्यथा ॐउद्यदादित्यसंकाशांपीनांस्तुंगकुचांनेत्रे
त्वें पद्मासनांत्रिनेत्रांचपाशांकुशवराभयैः स्वलंकृ
तचन्द्रार्द्धमंदस्मितलसन्मुखेव ऊँचमारविनम्रां
ङ्गः नतादेवीहृदिस्मरेत् वामोर्धकारादिवासाधःकर
पर्यंतमाधुयम् इतिध्यात्वामनसासनादिसर्वोपचा
रैराराध्यमनसाहोमादिकंकुर्याद्यथा नवमूलाधारे
आत्मानंराजमपरमात्मज्ञानात्मस्वरूपंचतत्संविभा

मु.
स्व.२.
५.
40

म तत्त्वध्येयपरमज्ञानाग्निर्विचिन्तामले अहंतां जुहो-
मि स्वाहा मूले कामं जुहोमि स्वाहा मूले क्रोधं जुहोमि
स्वाहा मूले लोभं जुहोमि स्वाहा मूले मदं जुहोमि स्वा-
हा मूले अहंकारं जुहोमि स्वाहा इति हुत्वा मूलत्रयं
ॐ धर्माधर्महविर्दीप्ते स्वात्माग्नौ मनसा स्रुचा सुषु-
म्णावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तिर्जुहोम्यहं स्वाहा ॐ प्रका-
शकाशहस्ताभ्यामवलम्ब्योन्मनीस्रुचम् धर्माधर्मक-
लास्नेहपूर्णं वह्नौ जुहोम्यहं स्वाहा ॥ ॐ अन्तर्निरं-
तरनिरिन्धनमेधमाने मायान्धकारपरिपन्थिनि सं-
विदग्नौ कस्यांचिदद्भुतमरीचिविकासिकायां विश्वं
जुहोमि वसुधादिशिवा वसानं स्वाहा इत्यनेन पं-
जनेन कृत्वा स्वदक्षे सामान्यार्घ्यं कुर्याद्यथा तत्र स्वदते
विन्दुत्रिकोणवृत्तमण्डलं विधाय तत्राधारशक्तिभ्यो
नमः इति सम्पूज्य तत्राधारं संस्थाप्य तत्रास्त्राय फ-
डिति शोधितं नमः इति मन्त्रेण पूरितं शंखादिकं पात्रं
संस्थाप्य तत्र ॐ मिति मन्त्रेण गंधपुष्पादिनिक्षिप्य
तत्र गंगे चेत्यादि तीर्थान्यावाह्य धेनुमुद्रां प्रदर्श्य स्व-
मन्त्रेण संरक्ष्य जपेत् इति सामान्यार्घ्यं विधाय स्ववाम-
भागे गंधादिना षट्कोणं तन्मध्ये त्रिकोणवृत्तविन्दु वा-
ह्यवृत्तचतुरस्रं विलिख्य सामान्यार्घ्योदकेन तद्देवम-

ण्डलमभ्युक्ष्य तदाधारशक्तिभ्यो नमः इत्यादि पीठन्या
सक्रमेणासम्पूज्य नमः इत्याधारं प्रक्षाल्य मण्डलोपरि
संस्थाप्य रं वह्निमण्डलाय दशकलात्मने नमः इत्यप्र
म्पूज्य फडिति कलशं प्रक्षाल्य कारणेन प्रपूर्य प्रका
रविलोकमातृकांप्रपूर्य रक्तवस्त्रमाल्यादिनां सम्प
ण्य देवीबुद्ध्या संस्थाप्य अं अर्कमण्डलाय द्वादशकला
त्मने नमः इति कलशे संपूज्य गं चन्द्रमण्डलाय षो
डशकलात्मने नमः इति द्रव्ये संपूज्य फडिति
संरक्ष्य मिथ्यावगुण्ठ्य मूलेन संवीक्ष्य नमः इत्यभ्युक्ष्य
मूलेन गंधमाघ्राय पञ्चभिः पुष्पैर्दत्वा शापमोचनं कुर्या
त्. एकमेव परं ब्रह्म स्थूलसूक्ष्ममयं ध्रुवम्. कचो
द्भवां ब्रह्महत्यां तेन ते नाशयाम्यहम्. गं वां वीं वूं वैं वौं
वः ब्रह्मशापविमोचितायै सुरादेव्यै नमः इति त्रिः सू
र्यमण्डलसम्भूते वरुणालयसम्भवे अमाबीजमयी
देवि शुक्रशापाद्विमुच्यताम्. गं सां सीं सूं सैं सौं सः शुक्र
शापविमोचितायै सुरादेव्यै नमः इत्यपि त्रिः वेदानां
प्रणवो बीजं ब्रह्मानन्दमयं यदि तेन सत्येन हे देवि
ब्रह्महत्यां व्यपोहतु ह्रीं श्रीं क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः सुरा
कृष्णशापं मोचय मोचय अमृतं स्रावय स्रावय स्वाहा
इति त्रिः गं हंसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदिषद्

भ॰
स्व॰र॰
५१

तिथिर्दुरोणसत् नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजा॰
ऋतजा अद्रिजाऋतम् इति पवित्रिः पावमानः परस्व
त्पपावमानः परोरमः पावमानः परंज्ञानेनेनवंशा
वयाम्यहम् इति पवित्रिः पवित्रानंदभैरवं ध्यायेत सू
र्यकोटिप्रतीकाशं चंद्रकोटिसुशीतलम् अष्टादश
भुजं देवं पंचवक्त्रं त्रिलोचनं अमृतार्णवमध्यस्थं ब्र
ह्मपद्मोपरिस्थितम् वृषारूढं नीलकंठं सर्वाभरण
भूषितम् कपालकट्वांगधरं घंटाडमरुवादिनम्
पाशांकुशधरं देवं गदामुसलधारिणम् खड्गखेट
कपट्टिशमुद्गरशूलकुंतलम् विचित्रखेटकं मुण्ड
वरदाभयपाणिनम् लोहितं देवदेवेशं भावयेत्सा
धकोत्तमः इति ध्यात्वा हसरक्षमलवयऊं आनंदा॰
भैरवाय वौषट् इति दशधा प्रजप्य आनंदभैरवां॰
कोपविष्टां सुरादेवीं ध्यायेद्यथा भावयेत्सुरादेवीं
चंद्रकोटिसमप्रभाम् हिमकुंदेन्दुधवलां पंचवक्त्रां त्रि
लोचनाम् अष्टादशभुजैर्युक्तां सर्वानंदकरोद्यता
म् प्रहसंती विशालाक्षी देवदेवस्य सम्मुखीम् इति
ध्यात्वा हसरक्षमलवयऊं सुरादेव्यै वौषट् इति दश
धा प्रजप्य आनंदभैरवभैरव्योः समरसत्वं ध्यायेदिति
गणवैतेर्गणितिः पंक्त्या श्रं १२ के ९ थे १२ इति शक्तिच

ह्रं विलिख्य तन्मध्ये ह्रं लं तः पतन्समावेशाद्यमध्ये
मूलेन विंन्यस्य येन स्वहृदयामृतीकृत्य इति संस्थाप्य बीजं मूल
मध्ये पूज्य पात्रवटां स्थापयित्वा आत्मश्रीचक्रयोर्मध्ये त्रि
कोणषट्कोणं वृत्तं चतुरस्रं विलिख्य चतुरस्रे पूर्णगि
रिपीठाय नमः उड्डियानगिरिपीठाय नमः कामरूप
पीठाय नमः जालंधरपीठाय नमः इति संपूज्य षट्
कोणेषु ॐ सं संपूज्य मूलवर्णत्रयेण त्रिकोणं सं
पूज्य मध्ये आधारशक्त्यै नमः इति संपूज्य त्रिकोण
गर्भे त्रिकोणषट्कोणभूषितां यं त्रिकोणं संस्थाप्य नमः इ
ति सामान्यार्घ्यजलेनाभ्युक्ष्य यं धूम्रार्चिषे नमः रं ऊष्मायै
नमः लं ज्वलिन्यै नमः वं ज्वालिन्यै नमः शं विस्फुलिङ्गि
न्यै नमः षं सुश्रियै नमः सं सुरूपायै नमः लं हव्यवा
हायै नमः लं कव्यवाहायै नमः इति संपूज्य मध्ये रं व
ह्निमण्डलाय दशकलात्मने नमः इति संपूज्य षट्
कोणेषु षडङ्गं च संपूज्य मध्ये मूलेन देवीं संपूज्य फ
डिति पात्रं प्रक्षाल्य हूं तं ब्रह्माण्डखण्डकेलाय स्वाहा इति
केलपात्रं प्रक्षाल्य ॐ ऐं ह्रीं श्रीं भुवनेश्वर्याः पात्रं स्था
पयामि नमः इति संस्थाप्य कं भं तपिन्यै नमः खं बं
तापिन्यै नमः गं फं धूम्रायै नमः घं पं मरीच्यै नमः ङं नं
ज्वालिन्यै नमः चं धं रुच्यै नमः छं दं सुषुम्णायै नमः जं थं

भु॰ भोगदायै नमः फं नं विश्वायै नमः बं गां बोधिन्यै नमः
स॰ र॰ टं ठं धारिण्यै नमः ढं डं क्षमायै नमः इत्यग्न्यर्कमंड
५२ लायद्वादशकलात्मने नमः इति सम्पूज्य मध्ये
त्रिकोणषट्कोणवृत्तं पात्रे विलिख्य समस्तव्यस्तमं
त्रेण सम्पूज्य वामिनिवहूणबीजं लं लं हं सं षं शं वं
लं रं यं मं भं बं फं पं नं धं दं थं तं णं ढं डं ठं टं ञं झं जं छं चं
ङं घं गं खं कं अः अं औं ओं ऐं एं ॡं ॡं ऌं ऌं ॠं ऋं ऊं उं ईं इं आं
अं इति विलोममातृकां च पठन् अमृतेन त्रिको
णं प्रथयं जलेन भागमेकं प्रपूर्य तत्र षोडशगंधादि नि
क्षिप्य अं अमृतायै नमः आं मानदायै नमः इं पूषा
यै नमः ईं तुष्ट्यै नमः उं पुष्ट्यै नमः ऊं रत्यै नमः ऋं धृ
त्यै नमः ॠं शशिन्यै नमः ऌं चन्द्रिकायै नमः ॡं कां
त्यै नमः एं ज्योत्स्नायै नमः ऐं श्रियै नमः ओं प्रीत्यै नमः
औं अंगदायै नमः अं पूर्णायै नमः अः पूर्णामृतायै नमः
इति षोडशकलात्मने सोममंडलाय नमः इति स
म्पूज्य एवं वं द्रं इं द्वै विलिख्य त्रिकोणत्रिरेखायां मं १९
कं १९ थं १९ इति त्रिर्विलिख्य मूलखंडत्रयेण त्रिको
णं सम्पूज्य षट्कोणेषु डं अं च गं गं वेसादिनीस्थमावा
ह्य आनंदभैरवध्यात्वा तत्समंत्रेण सम्पूज्य एवं दि
नः हं सं गगनरत्नेभ्यो नमः सं सं सर्वगरत्नेभ्यो नमः सं पं

नालरत्नेभ्यो नमः स्तम्भमध्यरत्नेभ्यो नमः मध्ये स्तंभनागर
त्नेभ्यो नमः इति सम्पूज्य मांसादिशोधयेद्यथा तत्रादौ
त्रिकोणवृत्तमंडले विलिख्य तदुपरि मांसादिपात्रं सं
स्थाप्य यमिति संशोध्य रमिति संदह्य वमिति सप्ला
व्य नमस्कारामृतीकृत्य तदुपरि मूलं दशधा जप्त्वा पठेत्
प्रतद्विष्णुस्तवते वीर्येण मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठः
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा
इति मांसं शोधयेत् ॐ त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्ध
नम् उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात्
इति मीनं शोधयेत् ॐ तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति
सूरयः दिवीव चक्षुराततं तद्विप्रासो विपण्यवो जागृ
वांसः समिन्धते विष्णोर्यत्परमं पदम् इति मुद्रां शो
धयेत् ॐ विष्णुर्योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिंशतु
आसिंचतु प्रजापतिर्धाता गर्भं दधातु ते गर्भं धेहि सि
नीवालि गर्भं धेहि सरस्वति गर्भं ते अश्विनौ देवावाध
त्तां पुष्करस्रजम् इति कुण्डगोदि शोधयेत् ततः स्व
गुह्यनालत्रयेण दिशः संबध्य तत्र देवीमावाह्य स्व
गुह्यामृतीकृत्य योनिं प्रदर्श्य कुंडलिन्याः प्रयोगेन नि
स्तनामन्तः हृदि योनिमुद्रां लासिनकरेण तन्नानी
लमूलान्ते ब्रह्माण्डखण्डसम्भूतमशेषरससंभवम् आ

भु॰
स्व॰र॰
५२

पूरितेन महापात्रे पीयूषरसमावह ऐं अखंडैकरसा-
नंदकरे परसुधात्मनि स्वच्छंदस्फुरणामत्र निधेहि कुल-
रूपिणि क्लीं अकुलस्थामृताकारे सिद्धिज्ञानकरे परे
अमृतत्वं निधेह्यस्मिन् वस्तुनि क्लिन्नरूपिणि इत्यभि-
मंत्र्य ऐं अमृते अमृतोद्भवे अमृतेश्वरि अमृतवर्षिणि
अमृतमावह २ ग्लौं जुं सः स्वाहा इत्यभिमंत्र्य सौः तद्-
रूपैकरसत्वं च दत्वाह्येतत्स्वरूपिणि भूत्वा परामृता-
कारमयि चित्स्फुरणं कुरु इत्यभिमंत्र्य सौः नमः इति म-
त्स्य शंखधेनुमुद्रां प्रदर्श्य षडंगेन सकलीकृत्य मत्स्य-
मुद्रया पात्रमाच्छाद्य पात्रे देवीरूपं भावयेत् इति श्री-
पात्रवंदनविधिः ततो देव्याज्ञामादाय वटुसमीपे गु-
रुपात्रं शक्तिपात्रं स्वपात्रं योगिनीपात्रं वीरपात्रं भो-
गपात्रं बलिपात्रं पाद्यपात्रं अर्घ्यपात्रं घृतदीपम-
धुसहितं मधुपर्कपात्रं आचमनीयपात्रं प्रोक्षणीय-
पात्रं संस्थाप्य सामान्यार्घ्यपात्रं संस्थाप्य ततः सर्व-
णाष्टतकारणेन ततस्तत्त्वमुद्रया श्रीपात्राद्बिंदुं समुद्धृत्य
स्वहृदि हसक्षमलवरयूं आनंदभैरवं तर्पयामि न-
मः इति त्रिः संतर्पयेत् ह्सक्षमलवरयीं सुरादेवीं
तर्पयामि नमः इति त्रिः संतर्प्य स्वशिरसि गुरुपादुका-
मंत्रेण गुरुपात्राद्बिंदुभिः श्रीमदमुकानंदनाथ-

श्रीपादुकां तर्पयामि नमः इति त्रिः गुरुं संतर्प्य परम
गुरु परमेष्टि गुरु परमाचार्य गुर्वादीन् संतर्पयेत्
ततः श्रीपात्रबिन्दुभिः स्वहृदि मूलं श्रीमद्धीभुवनेश्व
रीभगवतीं सपरिवारां सवाहनां समुद्रां तर्पयामि न
मः इति त्रिः संतर्प्य प्रोक्षणीपात्रे बिन्दुभिः समर्पयेन्नै
वमूलमात्मतत्त्वात्मने नमः मूलं विद्यातत्त्वात्मने न
मः मूलं शिवतत्त्वात्मने नमः मूलं सर्वतत्त्वात्मने न
मः इति स्वात्मानं संपोष्य पूजोपकरणानि संप्रोक्ष
येत् अथ पीठपूजा श्रीभुवनेश्वरीदेवीं ध्यात्वा पट्टो
परि पीठपूजां कुर्यात् तत्रादौ स्ववामगुरुमंत्रेण गु
रुपूजां कुर्यात् स्वदक्षे गं गणपतये नमः इति ग
णेशं संपूज्य पीठपूजां कुर्याद्यथा मं मण्डूकाय न
मः कं कालाग्निरुद्राय नमः मूलप्रकृत्यै नमः आ
धारशक्त्यै नमः कूर्माय नमः अनंताय नमः पृथि
व्यै नमः सुधासमुद्राय नमः मणिद्वीपाय नमः चिंता
मणिगृहाय नमः पारिजाताय नमः तन्मूले रत्नवे
दिकायै नमः मणिपीठाय नमः दिव्यनानामणि
गणेभ्यो नमः नानादेवेभ्यो नमः धर्माय नमः ज्ञा
नाय नमः वैराग्याय नमः ऐश्वर्याय नमः अधर्माय
नमः अज्ञानाय नमः अवैराग्याय नमः अनैश्वर्याय न

भु॰
स्तु॰ र॰
४४
५५

मः शोषायनमः पद्मायनमः प्रकृतिमयपत्रेभ्यो
नमः विकारमयकेसरेभ्योनमः पंचाशद्वर्णाभूषि
तकर्णिकायैनमः वैश्वानरमण्डलायनमः ॥ सू
र्यमण्डलायनमः सोममण्डलायनमः संसत्वायन
मः रंरजसेनमः तंतमसेनमः अंआत्मनेनमः अं
अन्तरात्मनेनमः पंपरमात्मनेनमः ह्रींज्ञानात्म
नेनमः अष्टपत्रेषु ॐजयायैनमः ॐविजयायैनमः
ॐअजितायैनमः ॐअपराजितायैनमः ॐनित्या
यैनमः ॐविलासिन्यैनमः ॐदोग्ध्र्यैनमः ॐअघोरा
यैनमः मध्ये ॐमङ्गलायैनमः अंश्रामित्यादित्वों
ह्रींसर्वशक्तिकमलासनायनमः इतिपीठपूजां
विधाय तत्रश्रीचक्रंसंस्थाप्य अथवाश्रीचक्रोपरिपीठ
पूजांविधाय मूलंपठित्वा तत्रदेवीमूर्तिंपरिकल्प्य पु
ष्पांजलिंगृहीत्वा यमितिवामनासापुटेन स्वहृदया
त्तेजोरूपांस्वेष्टदेवतांतत्रानीय ॐदेवेशिभक्तिसु
लभेपरिवारसमन्विते यावत्त्वांपूजयिष्यामितावा
द्देवि इहावह इतिपठित्वातंकुसुमांजलिंचक्रोपरि
निक्षिपेत् मूलंश्रीमद्भगवतिभुवनेश्वरिइहागच्छ
गच्छ मूलंभगवतीभुवनेश्वरि इहासंतिष्ठतिष्ठ मूलं
भगवतिभुवनेश्वरि इहसन्निधेहिधेहि मूलंभगव

त्रिभुवनेश्वरि इह सन्निरुद्धा भव भव मम सर्वोपचार
सहितां पूजां गृह्ण गृह्ण स्वाहा इत्यावाहनादिमुद्राः प्रद
र्श्य प्राणप्रतिष्ठां चक्रोपरि लेलिहानमुद्रया कुर्याद्य
था गैं आं क्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हं लं तः हंसः सोहं श्री
भुवनेश्वरी प्राणा इह प्राणाः गैं आं क्रीं क्रौं यं रं लं वं शं
षं सं हं लं तः हंसः सोहं श्रीभुवनेश्वरी जीव इह स्थितः
गैं आं क्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हं लं तः हंसः सोहं श्रीभु-
वनेश्वरि सर्वेन्द्रियाणि इह स्थितानि गैं आं क्रीं क्रौं यं रं
लं वं शं षं सं हं लं तः हंसः सोहं श्रीभुवनेश्वरी वाङ्मनस्त्व
क्चक्षुःश्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वा
हा इति प्राणप्रतिष्ठां विधाय स्फोटिकाभिर्दशभिर्दिग्बं
धनं कृत्वावगुण्ठ्य अमृतीकृत्य सकलीकृत्य परमी-
कृत्य धेनुयोनिः प्रदर्श्य पाशांकुशवराभयमुद्राः प्रद
र्श्य पुनः श्रीपाद्याम्मनेन स्वायुधां सवाहनां सपरिक-
रां स्वावरणां मेश्वरभैरवसहितां श्रीमद्भुवनेश्वरीं भग
वतीं तर्पयामि नमः इति त्रिः संतर्प्य मूलं पठन्तदास-
नं श्रीमदीश्वरभैरवसहितायै श्रीमद्भुवनेश्वरीभ
गवत्यै नमः भगवन्त्वासनमुपाविश तस्मिन्नासनमु
पविष्टां भावयेत् मूलं पठन्पाद्यं श्रीमदीश्वरसहिता
यै श्रीमद्भुवनेश्वरीभगवत्यै नमः इति पाद्यपात्रेण

भु॰ पादयोपाद्यंदद्यात् स्वर्हूर्ज्जमनद ॐ श्रीमदीश्वरस-
स्त॰र॰ हिताये श्रीमद्भ्रीभुवनेश्वरीभगवत्यै स्वाहा इत्यर्घ्यं-
४५ पात्रेणशिरसिअर्घ्यंदद्यात् मूलेपनदाचमनीयंश्री
45 मदीश्वरसहितायेश्रीमद्भ्रीभुवनेश्वरीभगवत्यैस्वधा
इतिमाचमनीयंदद्यात् मूलेपनन्मधुपर्कंश्रीमदी
श्वरसहितायेश्रीमद्भ्रीभुवनेश्वरीभगवत्यैस्वधा इ
तिमधुपर्कंपात्रेणमुखेमधुपर्कंदद्यात् मूलंपन-
दाचमनीय श्रीमदीश्वरसहितायेश्रीमद्भ्रीभुवने
श्वरीभगवत्यैस्वधा इतिपुनराचमनीयपात्रेणमु
खेष्वाचमनीयंदद्यात् ततःस्नानमण्डपनीत्वा त-
त्रपीठोपरिसंस्थाप्य तत्रासनादिभिःसम्पूज्य ततो
गंगादितीर्थोदकंसंमिश्रितक्षीरादिभिः मूलंपतत्
स्नानीयंश्रीमदीश्वरसहितायेश्रीमद्भ्रीभुवनेश्वरी
भगवत्यैनमः इतिसर्वांगेषुस्नानीयंदद्यात् इति
संस्नाप्य शुद्धदुकूलेनांगेप्रोंछ्यकलागुरुधूपेन-
णकेशान्संशोष्यालंकारमण्डपंनीत्वा तत्रविचि
त्रपटवस्त्रंकुंकुमकुस्तूरीचंदनसिंदूरमकुटकुंड-
लहारत्रयादिनूपरमंजीरदर्पणादिनानालंका-
रान्दत्वापुनराचमनीयंदद्यात् ततःपूजामण्डपम
मानीयतत्रपुनःपाद्यादिमधुपर्कान्तंसम्पूज्य मूलं

मध्यानामांगुष्ठाग्रैः श्रीमदीश्वरसहितायै श्रीमद्भुव-
नेश्वरीभगवत्यै एष गंधो नमः इति तिलकं कृत्वात
ततोंगुष्ठतर्जनीभ्यां मूलं श्रीमदीश्वरसहितायै श्री
मद्भुवनेश्वरीभगवत्यै एतान्यक्षतपुष्पाणि वौषट्
इति पुष्पैः समभ्यर्च्य ततो धूपपात्रं अस्त्राय फट् इति सा
मान्यार्घोदकेन संप्रोक्ष्य पुरतः संस्थापयित्वा वाम
तर्जन्या संस्पृशन् श्रीपात्रामृतेन धूपं निवेदयामी-
ति निवेद्य ॐ जगद्ध्वनिमयमंत्रमातः स्वाहेति घण्टां
समभ्यर्च्य वामेन पाणिना तां वादयन् मध्यानामांगुष्ठै
र्धूपं धूना ऐं हृल्लेखायै विद्महे क्लीं भुवनायै धीमहि
सौः तन्नः शक्तिः प्रचोदयात् इति गायत्रीं मूलमंत्रं च
पठन् वनस्पतिरसोत्पन्नो गंधाढ्यो गंधसंयुतः आ
घ्रेयः सर्वदेवानां धूपोयं प्रतिगृह्यताम् इति त्रिधोत्
त्थाप्य देवीं धूपयेत् ततो दीपं समभ्युक्ष्य संस्थाप्य एवंव
मोतर्जनीं ऋजुं कृत्वा वाममध्यामया दीपपात्रं स्पृश
न् दीपं निवेदयामीति श्रीपात्रामृतेन निवेद्य एवंव
न् घंटां वादयन् मध्यानामामध्ये दीपमंगुष्ठेन धृत्वा
दर्शयन् पूर्ववद्गायत्रीं मूलं जपन् स्वप्रकाशो महा
दीप्तः सर्वतस्तिमिरापहः सबाह्याभ्यंतरं ज्योतिर्दीपो
यं प्रतिगृह्यताम् इति दीपं दद्यात् ततः स्वर्णादिपात्रे

भु॰
सु॰र॰
५८
58

णपादयोपाद्यं दद्यात् ॐ क्रमनवमपात्रं चेदं ह्रूं पंचक-
कृत्वा मध्ये दीपमेकं मध्यपत्रे शुद्धीपाष्टकं संस्थाप्य मूल
मंत्रेणाप्रज्वाल्यः श्रीं सौः ग्लूं स्लूं म्लूं ह्लूं स्लूं सौः श्रीरत्ना-
र्घ्यायै नमः इत्यभ्यर्च्य मूलेन चाभ्यर्च्य सकलं समकाम-
नमस्कृत्य नववारं मूलं पठित्वा गायत्रीं च पठित्वा स-
मस्तचक्रेश्री गुने विनवाम्यकं आरात्रिकमिदं देवि गृ-
हाण मम सिद्धये इति चक्रमुद्रया नीराजयेत् ततो
नानानैवेद्यं स्वर्णादिपात्रे निक्षिप्य नम इत्यभ्युक्ष्य हुमि
त्यावगुण्ठ्य धेनुमुद्रयामृतीकृत्य मूलेन समर्प्य जला
वामाङ्गुष्ठेन नैवेद्यपात्रं स्पृशन् मूलान्ते हेमपात्रगतं
दिव्यं परमान्नं ससंस्कृतम् पंचधा षड्रसोपेतं गृहा-
ण परमेश्वरि स्फारस्फारभनिर्भरं कृविकरं शालोदन
निर्मलं शुक्लं हिंगुमरीचजीरसारभिद्व्याविनैर्व्यंजनैः
पक्कान्नेन सपायसेन मधुनादध्याज्यसंमिश्रितं नैवे-
द्यं सुरसुंदरीविरचितं श्रीसुंदरीत्वं प्रिये फ्रां हृदयाय
नमः फ्रीं शिरसे स्वाहा फ्रूं शिखायै वषट् फ्रैं कवचाय
हुं फ्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् फ्रः अस्त्राय फट् ॐ फ्रीं हृल्लेखा-
यै ऐं गगनायै उं रक्तायै ईं करालिकायै ॐ महोच्छु-
ष्मायै गं गंगायै यं यमुनायै सं सरस्वत्यै गायत्रीसहि-
तब्रह्मणे सावित्रीसहितविष्णवे पार्वतीसहितरुद्राय

लक्ष्मीसहितकुबेराय रतिसहितमदनाय पुष्टिस
हितविघ्नराजाय शंखनिधये पद्मनिधये अनंगकु
सुमायै अनंगकुसुमातुरायै अनंगकुसुमातुरायै
अनंगमदनायै अनंगमदनातुरायै अनंगमेखला
यै भुवनपालायै गगनवेगायै शशिरेखायै करा
लै विकरालै उमायै सरस्वत्यै श्रियै दुर्गायै उषायै
लक्ष्म्यै सन्ध्यायै श्रुत्यै स्मृत्यै धृत्यै श्रद्धायै मेधायै म
त्यै रत्यै अनंगरूपायै अनंगमदनायै अनंगमदना
तुरायै भुवनवेगायै भुवनपालिकायै सर्वशशिरा
यै अनंगवेदनायै अनंगमेखलायै इन्द्राय अग्नये
यमाय नैरृतये वरुणाय वायवे कुबेराय ईशाने
ब्रह्मणे अनंताय वज्राय शक्तये दण्डाय खड्गाय
पाशाय ध्वजाय गदाय त्रिशूलाय पद्माय चक्राय
पाशाय अंकुशाय वराय अभयाय वटुकाय यो॰
गिनीभ्यः क्षेत्रपालाय गणेशाय मूलं श्रीमदीश्वरस
हितायै सावरणायै सायुधायै सपरिवारायै श्रीम॰
ह्रीं भुवनेश्वरीभगवत्यै नैवेद्यं निवेदयामीति दत्त्वा
नासांगुष्ठाभ्यामन्त्रजपेन ततपनदाचमनीयं श्रीम
दीश्वरसहितायै श्रीमद्ह्रीं भुवनेश्वर्यै स्वाहा इतिदत्वा
ग्रासमुद्राः प्रदर्शयेद्यथा ॐ प्राणाय स्वाहा इत्याद्यष्टक

भु॰ स्व॰ र॰ ५१

निष्ठिकानामाभिः ॐ अपानाय स्वाहा दक्षांगुष्ठतर्ज
नीमध्यमाभ्य ॐ समानाय स्वाहा दक्षांगुष्ठमध्यमाना
माभिः ॐ उदानाय स्वाहा दक्षांगुष्ठतर्जनीमध्यमाना
मानामाभिः ॐ व्यानाय स्वाहा सर्वांगुलीभिः इति षट्
ग्रासं पुनराचमनीयं दत्त्वा मूलान्ते श्रीमदीश्वरसहिता
यै श्रीमच्छ्रीभुवनेश्वरीभगवत्यै कर्पूरादिसुकृतताम्बू
लं निवेदयामि नमः इति दद्यात् सर्वेषामर्घ्यपात्रज
लोत्सर्गः कार्यः ततस्तत्र मद्ध्या श्रीपात्रामृतेन मूले
श्रीमदीश्वरसहितां साङ्गां सपरिकरां सवाहनां सा
वरणां श्रीमच्छ्रीभुवनेश्वरीभगवतीं तर्पयामि नमः
इति त्रिः संतर्प्य पूर्वोक्तमुद्राः प्रदर्श्य योनिहृदि क्षो
भिणीं सर्वविद्राविणीं भ्रूमध्ये आकर्षिणीं ललाटे वशि
नीं ब्रह्मरंध्रे मुल्लादिनीं पंचमुद्रामयीं प्रदर्श्य कृतां
जलिः श्रीमच्छ्रीभुवनेश्वरि भगवति स्वावरणान्ते पूज
यामि नमः इत्याज्ञां गृहीत्वा आवरणपूजामारभेत यथा
तत्रादौ देव्याः पृष्ठे त्रिकोणषट्कोणान्तराले रेखात्रयं वि
भाव्य गुरुपंक्तित्रयं पूजयेत् यथा ऐं दिव्यौघपराख्यगु
रुपंक्तिश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः इति प्र
थमरेखायां सम्पूज्य गुरुपात्रबिन्दुभिस्तर्पयेत् ऐं सि
द्धौघपराख्यगुरुपंक्तिश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि

नमः शाक्तिऋषिश्रीपादुकां पूजयामि नमः इति सिद्धौ
येरेखायां नन स्तनी येरेखायां पं मानवौघाय परायगु
रूपं क्लिं श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः अग्रे च गु
रुपरमेष्ठिगुरुपरमाचार्यादीन् पूजयेद्गुरुपादांश्चाभि
स्तर्पयेच्च इति त्रिः सकृद्वा सम्पूज्य मध्ये बिन्दौ श्रीदेवीं
पूजयेद्यथा नवात्मैकः समाञ्जलिं दत्वा मूलं सर्वानन्द
मयबैन्दवचक्राय नमः इति कुसुमाञ्जलिं दत्वा पूजये
त् श्रीमदीश्वरभैरवकोपविष्टां श्रीहृल्लेखापपरमापि
णीं श्रीमद्भुवनेश्वरीभगवतीं पूजयामि तर्पयामि नमः
इति सम्पूज्य षोडशोत्तरशतवरैः संतर्प्य च कुसुमाञ्जलिं गृ
हीत्वा अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल भक्त्या
समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् इति कुसुमाञ्ज
लिं दत्वा योनिमुद्रया प्रणमेत् इति बिन्दुचक्रम् पूजा
प्रथमावरणम् अथ त्रिकोणपूजा मूलं सर्वसिद्धिप्र
दायचक्राय नमः इत्यादौ कुसुमाञ्जलिना सम्पूज्य पूजये
द्यथा अग्रे पं गगनाम्बाश्रीपादुकां पूजयामि नमः तर्पं
यामि नमः दक्षिणे रं रक्ताम्बाश्रीपादुकां पूजयामि नमः
उत्तरे इं करालिकायश्रीपादुकां पूजयामि नमः तर्पं
यामि नमः पूर्वे श्रीदेवीपादुकां पूजयामि नमः तर्पं
यामि नमः पश्चिमे अं महोच्छुष्माम्बाश्रीपादुकां पूजयामि

भं
स्व. र.
५८
48

नमः तर्पयामि नमः इति सम्पूज्य संतर्प्य गगनाग्रमूले
न देवीं संपूज्य संतर्प्य कुसुमाञ्जलिं गृहीत्वा अभीष्टसि
द्धिं मे देहि शरणागतवत्सल भक्त्या समर्पये तुभ्यं द्विती
यावरणार्चनम् इति कुसुमाञ्जलिं दत्वा योनिमुद्रया
प्रणमेत् इति द्वितीयावरणम् अथ षट्कोणाग्रा
मूले सर्वरोगहरचक्राय नमः इति प्रथमतः कुसुमा
ञ्जलिं दत्वा संपूजयेद्यथा पूर्वे ॐ गायत्रीसहितब्रह्म
श्रीपादुकां पूजयामि नमः तर्पयामि नमः नैरृते ऐं
सावित्रीसहितविष्णुश्रीपादुकां पूजयामि नमः तर्प
यामि नमः वायव्ये ॐ सरस्वतीसहितरुद्रश्रीपादुकां
पूजयामि नमः तर्पयामि नमः आग्नेये श्रीसहितधन
पतिश्रीपादुकां पूजयामि नमः तर्पयामि नमः पश्चि
मे ॐ रतिसहितस्मरश्रीपादुकाम् पूजयामि नमः तर्प
यामि नमः ईशाने ॐ पुष्टिसहितगणपतिश्रीपादु
कां पूजयामि नमः तर्पयामि नमः षट्कोणस्योभय
पार्श्वयोः ॐ शंखनिधिश्रीपादुकां पूजयामि नमः त
र्पयामि नमः ॐ पद्मनिधिश्रीपादुकां पूजयामि नमः
तर्पयामि नमः अथ केसरेषु अग्नौ ह्रां हृदयाय श्री
पादुकां पूजयामि नमः तर्पयामि नमः नैरृते ह्रीं शिरः
श्रीपादुकां वायव्ये ह्रूं शिखायै श्रीपादुकां ईशाने ह्रैं क

वचाय श्रीपादुकां मध्ये ह्रौं नेत्रत्रयाय श्रीपादुकां दि
क्षु ह्रः अस्त्राय श्रीपादुकां पूजयामि नमः तर्पयामि
नमः इति समस्तसंतर्प्य गायत्र्याग्रे देवीं समस्तसं
तर्प्य कुसुमांजलिं गृहीत्वा अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणा
गतवत्सल भक्त्या समर्पयेत्तुभ्यं तृतीयावरणा
र्चनम् इति कुसुमांजलिं दत्वा योनिमुद्रां प्रणामेत् इ
ति तृतीयावरणम् अथाष्टदलपूजा मूलं सर्वसं
क्षोभणचक्राय नमः इति प्रथमतः कुसुमांजलिं द
त्वा पूजयेद्यथा पूर्वादितः ऐं अनंगकुसुमा श्रीपादुकां
पूजयामि नमः तर्पयामि नमः ऐं अनंगमदनातुरा
श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ऐं अनंगमदना
श्रीपादुकां ऐं अनंगकुसुमातुरा श्रीपादुकां पूजया
मि तर्पयामि नमः ऐं भुवनपाला श्रीपादुकां पूजया
मि तर्पयामि नमः ऐं गगनवेगा श्रीपादुकां पूजया
मि तर्पयामि नमः ऐं शशिरेखा श्रीपादुकां पूजयामि त
र्पयामि नमः ऐं गगनरेखा श्रीपादुकां पूजयामि तर्प
यामि नमः इति समस्तसंतर्प्य अनंगकुसुमाग्रे मू
लेन देवीं समस्तसंतर्प्य कुसुमांजलिं गृहीत्वा अभी
ष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल भक्त्या समर्पयेत्तु
भ्यं चतुर्थावरणार्चनम् इति कुसुमांजलिं दत्वा यो

म॰ स्व॰र॰ ५६

49

निमुद्रयाप्रणामेन इति चतुरस्रावरणम् अथषोडश
दलपूजा मूले सर्वाशापूरकचक्राय नमः इति अथ
मन्त्रः कुसुमांजलिं दत्वा संपूजयेद्यथा ॐ कालीश्री
पादुकां पूजयामि नमः तर्पयामि नमः ॐ विकराली
श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॐ उमाश्रीपादु॰
कां पूजयामि तर्पयामि नमः ॐ सरस्वतीश्रीपादुकां पू
जयामि तर्पयामि नमः ॐ दुर्गाश्रीपादुकां पूजयामि
तर्पयामि नमः ॐ उषाश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि
नमः ॐ लक्ष्मीश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॐ
श्रुतिश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॐ स्मृतिश्री
पादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॐ धृतिश्रीपादुकां पू
जयामि तर्पयामि नमः ॐ श्रद्धाश्रीपादुकां पूजयामि
तर्पयामि नमः ॐ मेधाश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि
नमः ॐ मतिश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॐ
कांतिश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॐ आर्या॰
श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः तद्बहिर्वृत्तमध्ये
दलसंधिषु ॐ ब्राह्मीश्रीपा॰ माहेश्वरीश्रीपा॰ ॐ कौ॰
मारीश्रीपा॰ ॐ वैष्णवीश्रीपा॰ लं वाराहीश्रीपा॰ ऐं इन्द्रा
णीश्रीपा॰ ॐ चामुण्डेश्रीपा॰ ॐ महालक्ष्मीश्रीपा॰ पूर्वादि
तः ॐ अनंगरूपाश्रीपा॰ ॐ अनंगमदनाश्रीपा॰ ॐ अनं

गमदनातुराश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॐ
भुवनवेगाश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॐ भु
वनमालिकाश्रीपा ॐ सर्वशिशिराश्रीपादुकां ॐ अनं
गवेदनाश्रीपादुकां ॐ अनंगमेखलाश्रीपादुकां ॐ
इति संपूज्य संतर्प्य कुसुमांजलिं गृहीत्वा अभीष्टसि
द्धिं मे देहि शरणागतवत्सल भक्त्या समर्पये तुभ्यं पं
चमावरणार्चनम् इति कुसुमांजलिं दत्वा योनिमुद्र
या प्रणमेत् इति पंचमावरणम् अथ चतुरस्रे पूजा
त्रैलोक्यमोहनचक्राय नमः इति कुसुमांजलिनाभ्य
र्च्य सर्वादितः समनये यथा ॐ लं इन्द्रश्रीपादुकां ॐ
रं अग्निश्रीपादुकां॰ ॐ यं यमश्री॰ ॐ क्षं निर्ऋतिश्री॰
ॐ वं वरुणश्रीपादुकां ॐ यं वायुश्रीपादुकां ॐ सं॰
सोमश्रीपादु॰ ॐ हं ईशानश्रीपादुकां ईशानपूर्व॰
योर्मध्ये ॐ आं ब्रह्मश्रीपादु निर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये
ॐ ह्रीं अनंतश्रीपा इति संपूज्य संतर्प्य तद्बहिर्व॰
ज्रादीन् पूजयेद्यथा ॐ वज्रश्रीपादुकां ॐ शक्तिश्रीपा॰
ॐ दण्डश्रीपा ॐ खड्गश्रीपा ॐ पाशश्रीपा ॐ पाश॰
श्रीपादु ॐ ध्वजश्रीपादुकां ॐ गदाश्रीपादु ॐ त्रिशू
लश्रीपादु ॐ पद्मश्रीपादु ॐ चक्रश्रीपादु इति संपूज्य
संतर्प्य चरणाग्रे देवीं मूलेन संतर्प्य कुसुमांजलि॰

भु॰
स्व॰र॰
५॰
50

गृहीत्वा अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल भ
क्त्या समर्पये तुभ्यं षष्ठमावरणार्चनम् इति कुसुमां
जलिं दत्वा योनिमुद्रया प्रणामेत् इति षष्ठावरणम्
इत्थं ततः स्वतन्त्रदीं समारभ्य विंदुं तं संपूजयेत् ततः पु
नर्विंदौ मूलं श्रीमहेश्वरभैरवांकोपविष्टां समावाह
नां समयीकरणं सावरणां श्रीमच्छ्रीभुवनेश्वरीभगव
तीं पूजयामि नमः तर्पयामि नमः इति पाद्यादिभिः
संपूज्य तर्पयेत् ततो देवीवामहस्तोर्ध्वे ॐ पं पाशश्री
पादु ॐ अं अंकुशश्रीपादु वामहस्ताधः ॐ वरश्रीपादु
दक्षहस्ताधः ॐ अभयश्रीपादुकां इति संपूज्य संतर्प्य
ततः पुनस्तत्रस्थे पश्चिमे वां वटुकाय श्रीपादु
उत्तरे यां योगिनीश्रीपादु दक्षे गं गणपतिश्रीपादु
पूर्वे क्षं क्षेत्रपालश्रीपा इति संपूज्य संतर्प्य पुनर्विं
दौ सर्वं वमूलदेवीं समभ्यर्च्य संतर्प्य पुनर्मुद्राः प्रदर्श्य
योनिमुद्रया प्रणामेत् पुनर्मूलं पठेत्पुष्पांजलित्रय
णाव समभ्यर्च्य ॥ नित्यहोममारभेत यथा तत्र कुंडे
त्रिकोणं वा तत्र स्थंडिलं विधाय ॐ क्रियाशक्त्यात्मने कु
ण्डाय नमः इति कुण्डं संपूज्य तत्राग्निमानीय स्वैव
तत्यानलेनाग्निं संयोज्य रं अग्नये नमः इति संपूज्य नै
वेद्यपात्रं संजलं पुष्पं वितयम हितं मूलेन मंत्रितं स

स्थाप्य मूलायपात्र इति सामान्यार्घ्यवत्संपूज्य ॐ फ
ट् क्रव्यादं निष्क्रव्यामि फट् इति दर्भकांडद्वयेन मध्य
ल्यवह्नित्निपेत् इति क्रव्यादिमुद्धृत्वा सामान्यार्घ्ये
जलेन ॐ फट् ॐ अग्निपरिसमूहामि फट् ॐ फट् अ
ग्निपर्यनामि फट् ॐ फट् ॐ अग्निं परिषिंचामि फट् इति
संप्रोक्ष्य ॐ यज्ञस्य संततिरसि यज्ञस्य त्वा संततये स्तृणा
मि फट् इति एवं त्रयः दक्षिणे पंच उत्तरे पंच पश्चिमे
त्रयः दर्भान्संस्तीर्य ॐ अग्नये नमः इति पुनर्गंधादिना
संपूज्य शिवशक्तिभ्यां समालवेपं गेभ्यो नमः इति स्रु
क्स्रुवौ संपूज्य वीतिहोत्रं जपेद्यथा ॐ आज्यं तेजः समुद्दि
ष्टमाज्यं पापहरं परम् आज्यं सुराणामाहार आज्ये लो
काः प्रतिष्ठिताः दिव्यांतरिक्षभौमा येप्यंनेकिल्बिषमा
गताम् तत्सर्वमाज्यस्पर्शेन विनाशमुपगच्छतु आज्य
मेवाश्नुतेः कायोपार्जितपापनिवारणार्थं श्रीभुवने
श्वरीप्रीत्यर्थमिदमाज्यमर्पयामि नमः इत्याज्यं सं
वेक्ष्य मूलेन च वौदिकं समेत्र प्रणोदयाद्यथा मूले
पठन्स्व वेष्टनमुद्रां कृत्वा स्वदेवताध्यानं पठन्स्वाणा
हुतिं दद्यात् ततो अग्नौ देवतासावाहनपाद्यादिभिः संपू
ज्य वामकरेण मालां गृहीत्वा दक्षकरेण स्रुवं गृही
त्वा यथाशक्ति मंत्रहोमं कृत्वा षडंगाहुतीर्दद्याद्यथा

भ॰ ओं ह्रां हृदयाय नमः स्वाहा ओं ह्रीं शिरसे स्वाहा ओं ह्रूं शि
स्व॰र॰ खायै वषट् स्वाहा ओं ह्रैं कवचाय हुं स्वाहा ओं ह्रौं नेत्र
५१ याय वौषट् स्वाहा ओं ह्रैं कवचाय हुं स्वाहा ओं ह्रौं नेत्र
51 त्रयाय वौषट् स्वाहा ओं ह्रः अस्त्राय फट् स्वाहा इत्यङ्ग॰
ना प्राणाय स्वाहा अपानाय स्वाहा ओं समानाय स्वाहा
उदानाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा इति समव्याहृतयो ओं॰
भूः स्वाहा ओं भुवः स्वाहा ओं स्वः स्वाहा ओं महः स्वाहा ओं
जनः स्वाहा ओं तपः स्वाहा ओं सत्यं स्वाहा इति द्रुतावर
णदेवतास्सोहं क्रमीयघया तत्रादौ गुरवः ऐं दिव्यौघप
रात्म्यगुरुपंक्त्यै स्वाहा ऐं सिद्धौघपरापरात्म्यगुरुपं॰
क्त्यै स्वाहा ऐं सिद्धौघपरापरात्म्यगुरुपंक्त्यै स्वाहा ऐं मा
नवौघापरात्म्यगुरुपंक्त्यै स्वाहा शक्तिसमूहाय स्वाहा इ
ति स्वगुरुपरमगुरुपरमाचार्यगुरुस्मादिगुरूणां॰
पृथक्पृथक् आहुतिं दद्यात् अथ आवरणदेवता ऐं
गगनायै स्वाहा ऊं रक्तायै स्वाहा हे करालिकायै स्वाहा
ऐं महोच्छुष्मायै स्वाहा ओं गायत्रीसहितब्रह्मणे स्वाहा
ओं सावित्रीसहितविष्णवे स्वाहा ओं सरस्वतीसहितरु
द्राय स्वाहा ओं श्रीसहितधनपते स्वाहा ओं रतिसहि
तस्माराय स्वाहा ओं महीसहितगणपतये स्वाहा ओं
शंखनिधये स्वाहा ओं पद्मनिधये स्वाहा ह्रां हृदयाय॰

स्वाहा क्रौं शिरसे स्वाहा क्रूं शिखायै स्वाहा क्रैं कवचाय
स्वा क्रौं नेत्रत्रयाय स्वाहा क्रः अस्त्राय फट् स्वाहा ॐ
अनंगकुसुमानरायै स्वाहा ॐ अनंगमदनायै स्वाहा
ॐ अनंगमदनानरायै स्वाहा ॐ भुवनपालायै स्वाहा
ॐ गगनवेगायै स्वाहा ॐ शशिरेखायै स्वाहा ॐ गगन
वेगायै स्वाहा ॐ शशिरेखायै स्वाहा ॐ गगनरेखायै
स्वाहा ॐ करालायै स्वाहा ॐ विकरालायै स्वाहा ॐ उमायै
स्वाहा ॐ श्रियै स्वाहा ॐ दुर्गायै स्वाहा ॐ उषायै स्वाहा
ॐ लक्ष्म्यै स्वाहा ॐ श्रुत्यै स्वाहा ॐ स्मृत्यै स्वाहा ॐ धृत्यै स्वा
हा ॐ श्रद्धायै स्वाहा ॐ मेधायै स्वाहा ॐ मतये स्वाहा ॐ
कान्त्यै स्वाहा ॐ आर्यायै स्वाहा ॐ अनंगरूपायै स्वाहा ॐ
अनंगमदनायै स्वाहा ॐ अनंगमदनानरायै स्वाहा
ॐ भुवनवेगायै स्वाहा ॐ भुवनपालिकायै स्वाहा ॐ स
र्वशिशिरायै स्वाहा ॐ अनंगवेदनायै स्वाहा ॐ अनंग
मेखलायै स्वाहा ॐ लं इन्द्राय स्वाहा ॐ रं अग्नये स्वाहा
ॐ यं यमाय स्वाहा ॐ नीं निर्ऋतये स्वाहा ॐ वं वरु
णाय स्वाहा ॐ वं वायवे स्वाहा ॐ सं सोमाय स्वाहा
ॐ हं ईशानाय स्वाहा ॐ आं ब्रह्मणे स्वाहा ॐ ह्रीं अन
न्ताय स्वाहा ॐ वं वज्राय स्वाहा ॐ शं शक्तये स्वाहा ॐ दण्डा
य स्वाहा ॐ खड्गाय स्वाहा ॐ पाशाय स्वाहा ॐ ध्वजाय स्वा

भु.
स्व.र.
५२
52

हा ॐ गदायै स्वाहा ॐ त्रिशूलाय स्वाहा ॐ पद्माय स्वा
हा ॐ चक्राय स्वाहा मूलं श्रीमदीश्वरभैरवकोपविष्ट
यै सायुधायै सवाहनायै सशक्त्यै सपरिकरायै श्रीम
द्भुवनेश्वरीभगवत्यै स्वाहा इति शतवारं हुत्वा स
र्वाङ्गं निवेदयाद्यथा मूलं ध्यानेस्मरन् स्वनाभिरिक्त
कान् स्मिरस्कवौषट् स्वाहा इति पूर्णां दत्वा गुह्याति
गुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् सिद्धिर्भवतु मे दे
वि त्वत्प्रसादान्महेश्वरि इति तर्पणं विधाय अग्नि
रिति भस्म वायुरिति भस्म जलमिति भस्म स्थलमिति
भस्म आकाशमिति भस्म शिवमस्तु यजमानस्याखि
ङ्गेमाभक्तराचन देवदेव्याः प्रसादेन रक्षन्त्वस्मानेपू
शम् इति पठं ललाटे भस्मतिलकं कुर्यात् ततो देवी
तां विसृज्य ॐ फट् अग्निं विसर्जयामि फट् इति अग्नि
विसृज्य तत्समस्तं मंत्रनाथाय निर्माल्यदमयाय च ध
र्मार्थकाममोक्षाय पुनरागमनाय च इत्यग्रे पुष्पं
दत्वा योनिमुद्रया वा स्थानि स्वात्माग्रे संयोज्य प्रणा
मेत् इति नित्यहोमकर्म अथ बटुकादिबलिः त
त्रादौ ईशाने मंडलं कृत्वा तत्र पात्रं संस्थाप्य वां बटु
काय नमः इति बटुकपात्रं संपूज्य ह्रीं श्रीं एहि देवी
पुत्र बटुकनाथ कपिलजटाभारभासुर त्रिनेत्रज्वाला

मखसर्वविघ्ननाशाय नाशाय ममसर्वोपचारसहितं
बलिं गृह्ण गृह्ण स्वाहा इति वामांगुष्ठानामिकाभ्यां
वटुकबलिं दद्यात् ततो यथे योगिनीपात्रं संस्थाप्य
यां योगिनीभ्यो नमः इति सम्पूज्य ॐ ऊर्ध्वं ब्रह्माण्डतो वा
दिविगगने तले भूतले निस्तले वातले वा पवने सलि
ले योयेत्र कुत्रचित्स्थिता वा तेते पीठोपपीठादिस्थ्वचकृत
पदा धूपदीपादिकेन प्रसन्ना देव्यास्सदा नः शुभबलि
विधिना पान्तु वीरेन्द्रवन्द्याः योयोगिनीभ्यो स्वाहा स
र्वयोगिनीभ्यो हूं फट् स्वाहा इति वामांगुष्ठमध्यमना
माभ्यां योगिनीबलिं दद्यात् ततो नैरृते क्षेत्रपालपा
त्रं संस्थाप्य क्षां क्षेत्रपालाय नमः इति सम्पूज्य क्षां क्षीं
क्षूं क्षैं क्षौं क्षः क्षेत्रपाल प्रलिबलिसहितं बलिं गृह्ण गृह्ण
स्वाहा यस्मिन्निवसते क्षेत्रे क्षेत्रपालाः सकिंकरः स
प्रीतो बलिदानेन मम रक्षां करोतु नमः इति वामांगुष्ठ
तर्जनीभ्यां क्षेत्रपालबलिं दद्यात् ततो वायव्ये गणप
तिपात्रं संस्थाप्य गं गणपतये नमः इति सम्पूज्य गां
गीं गूं गैं गौं गः गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वश
मानय बलिं गृह्ण गृह्ण स्वाहा इति वामांगुष्ठमध्य
माभ्यां गणपतिबलिं दद्यात् ततः ईशाने सर्वभूतब
लिपात्रं संस्थाप्य ॐ सर्वेभ्यो भूतेभ्यो नमः इति सम्पूज्य

भु. ॐ ह्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यो फट् स्वाहा सर्वभू-
स्व.र. तेभ्य एष बलिर्नमः इति वामहस्तस्य सर्वाभिरङ्गुली-
५२ भिः सर्वभूतबलिं दद्यात् इति बटुकादीनां बलिः अस्मि-
53 न्नेवावसरे छागादिबलिं दद्यात् यथा तत्रादौ पशुं मूले-
स्नानानीय पाद्यगन्धस्रगादिभिरलंकृत्य देव्यग्रे सं-
स्थाप्य मूलेन प्रोक्षणीजलेन संप्रोक्ष्य अस्त्राय हुमि-
त्यवगुण्ठ्य मूलेन धेनुमुद्रयामृतीकृत्य ॐ ऐं क्लीं
श्रीं सर्वदेवतातृप्तिरूपाय बलिरूपायामुकपशवे नमः
इति गन्धादिभिः सम्पूज्य तस्य दक्षकर्णे पशुपाशा-
य विद्महे विश्वकर्मणे धीमहि तन्नो जीवः प्रचोदयात्
इति गायत्रीं त्रिः पठित्वा ततः खड्गं निधाय ॐ ऐं क्लीं
कालि कालि वज्रेश्वरि लौहदण्डायै नमः इति गन्धादि-
भिरभ्यर्च्य तस्य मूले च वागीश्वरीब्रह्मभ्यां मध्ये च
लक्ष्मीनारायणाभ्यां नमः अग्रे च उमामहेश्वराभ्यां
नमः इति संपूज्यानेन मन्त्रेण त्वं खड्ग पापकरनाश-
य देवकार्यार्थं तत्परः पशुश्छेद्यस्त्वया पाणीन्द्रं खड्ग
नायक नमोऽस्तु ते इत्यभिमन्त्र्य गन्धाक्षतजलादिकमा-
दाय च मूलं अद्यामुकमासममुकमासादि अमुकगोत्रो
ऽमुकशर्मा अमुककामः श्रीभुवनेश्वरी इमं पशुं तुभ्य-
मर्पयामि नमः अहं त्वां प्रसीद इति पठित्वा पशोः शिर

सिंनिर्लिप्य तच्छिरोधृत्वा ॐ यज्ञार्थं पशवः सृष्टा यज्ञ
र्थं पशुघातनम् अतस्त्वां घातयिष्यामि तस्माद्यज्ञे
वधोऽवधः शिवाय त्वामिमं पिंडं मनसां शिवतां गतः
तद्दयस्व पशो त्वं हि नाशिवस्त्वं शिवो ह्यसम् इति सं
बोधयित्वा खड्गमादाय सौः अस्त्राय फट् छिंदि छिंदि
स्वाहा इति खड्गं तत्स्कंधे योजयेत् ततः स्वयं देवी रू
पो भूत्वा निर्विकल्पकेन प्रत्याहारेण छिंद्यात् सा
विकल्पः परहस्तेन छेदयेत् अत्रैव प्राणत्राणनिरीक्षैः
स्वात्मादिवलिं दद्यात् इति बलिप्रदानविधिः ततो गु
रुदेव्योर्ध्यायन्प्राणायामभूतशुद्ध्यादिकरषडंगन्यासान्वि
कृत्वा मंत्रसंस्कारं कुर्यात् क्रीं क्रीं क्रीं इति त्रिर्जपेत् अ
थोत्कीलनं नमः क्रीं इत्युत्कीलने त्रिर्जपेत् अथ शाप
हारीविद्या क्रीं भैरवशापमोचय मोचय क्रीमिति शा
पहारीं दशधा जपेत् इति मंत्रसंस्कारं कृत्वा हृदयमंत्रं
दशवारं जप्त्वा वामहस्ते पात्रे वा मालां संस्थाप्य मा
ले माले महामाले सर्वमंत्रस्वरूपिणि चतुर्वर्गस्त्वयि
न्यस्तस्तस्मान्मे फलदा भव इति मालामूलेनापि सं
पूज्य गं अविघ्नं कुरु मे माले त्वमिति दत्तकरेण गृही
त्वा यथाशक्ति जपं विधाय जपान्ते त्वं माले सर्वदेवा
नां प्रीतिदा शुभदा तथा शुभं कुरुष्व मे देवि यशो वीर्यं

भु॰ दद्स्वमे इति पठन् शिरसि मालां संस्थाप्य पुनरपि
स्व॰ र॰ प्राणायामऋष्यादिकरषडंगन्यासान् विधाय पंचदशवा
५४ रं मीस्वरमंत्रजपः नमः क्लीं इति संपुटमंत्रं संजप्य गु
54 ह्यातिगुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् सिद्धिर्भ
वतु मे देवि त्वत्प्रसादान्महेश्वरि इत्यनेन तेजोमयं ज
पफलं देव्या वामहस्ते समर्प्य कवचनामसहस्रं त्रै
ग्रादि पठित्वा गुरुस्तोत्रमपि पठित्वा सर्वमंगलमंग
ल्ये शिवे सर्वार्थसाधिके शरण्ये त्र्यम्बके गौरि नाराय
णि नमोस्तु ते इति चतुर्वारं प्रदक्षिणीकृत्वा प्रणामौ
भवत्येवमेव कस्य पदे पदे कोपरः सहितेन लोके केव
लं स्वामिने विना इत्यष्टांगप्रणिपत्य ततः सामान्या
र्घोदकं शंखकेन गृहीत्वा ॐ इतः पूर्वं प्राणबुद्धिदेहध
र्माधिकारतो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मनसा वाचा
कर्मणा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना यत्स्मृतं यदुक्तं यत्कृतं तत्
सर्वं मदीयं सकलं श्रीभुवनेश्वरीभगवतीचरणक
मलसमर्पणमस्तु ॐ तत्सदिति सामान्यार्घोदकं
समर्पणं त्रिवहा पदं भक्तिमात्रेणार्च्यपत्रं फ
लं जलं निवेदितं च नैवेद्यं तद्गृहाणानुकम्पया प्रक
नं नैव जानामि न जानामि विसर्जनम् पूजाभागं न जा
नामि त्वं गतिः परमेश्वरि देव्याशीचसक्षीवदेवीसर्वं

मिदंजगत् देवीजयतुसर्वंत्वयादेवीमोहमेवहि यद
क्षरपरिभ्रष्टमात्राहीनंचयत्कृतं मयादासेनविश्वेशि
तत्क्षम्यतांपरमेश्वरि मंत्रहीनंक्रियाहीनंविधिहीनंच
यत्कृतं तत्सर्वंकृपयादेविगृहाणाराधनंमम प्रातः
प्रभृतिसायांतंमायादिप्रातरंततः यत्करोमिजगद्यो
नेतदस्तुतवपूजनम् नमस्तेदेवदेवेशिभुवनेशिम
हेश्वरि तवपादाम्बुजेनित्यंनिश्चलाभक्तिरस्तुमे इ
तिदेवीपुष्पांजलित्रियेनक्षमाप्य ततःशंखमर्घ्यं
प्य साधुवासाधुवाकर्मयद्यदाचरितंमया तत्सर्वंकृप
यादेविगृहाणाराधनंमम इतिशंखवारिःपरिभ्राम्यत
जलंदेवीदक्षहस्तेसमर्प्य पुनस्तज्जलंवामहस्तेन
गृहीत्वा शंखंस्वस्थानेसंस्थाप्य तज्जलंस्वमंत्रेणसं
मंत्र्यानेनजलेनसमयामृतेनपदन् स्वशरीरंसंप्रोक्ष
येत् ततःपुष्पांजलिंगृहीत्वा गच्छगच्छपरंस्थानंस्व
स्थानंपरमेश्वरि यत्रब्रह्मादयःसर्वेसुरास्तिष्ठंतिमेहृ
दि इतिश्रीचक्रान्तेजोरूपांदेवींमनसोसंस्थाप्य तिष्ठ
तिष्ठपरंस्थानंस्वस्थानेपरमेश्वरि यत्रब्रह्मादयःसर्वे
सुरास्तिष्ठंतिमेहृदि इतिश्रीचक्रान्तेजोरूपांदेवींमन
सोध्यायस्वहृदिसंस्थापयेत् ततःस्वाऽश्वरायनमः इ
तिनिर्माल्यंसंगृह्य ईशानकोणेत्रिकोणंसंलिख्य तत्र

मु॰ ऐंह्रीं उच्छिष्टचाण्डालिनी सर्वजनवशंकरि स्वाहा इत्यु
ख॰र॰ च्छिष्टचाण्डालिनीं निर्माल्येन सम्पूज्य लेह्यचोष्यान्नपा
५५ नादिना मूलमन्त्रेण लेपनम् निर्माल्यभोजनमभ्यं
55 ददामि श्रीशिवाज्ञया इति नैवेद्यशतांशेन संहृत्वा
विसर्जेत् ततः श्रीपात्रसंस्थापनाय मंत्रं स्मरन् शिर
सि संस्थाप्य तज्जले किंचिन्न्यासं तेन संस्थाप्य तेन अं आं
इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं ॡं एं ऐं ओं औं अं अः मूलेन तत्त्वं शोधया
मि स्वाहा कं खं गं घं ङं चं छं जं झं ञं टं ठं डं ढं णं तं थं
दं धं नं पं फं बं भं मं यं रं लं वं मूलं विद्यातत्त्वं शोधया
मि स्वाहा यं रं लं वं शं षं सं हं ळं क्षं मूलं शिवतत्त्वं
शोधयामि स्वाहा अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं ॡं एं ऐं ओं
औं अं अः कं खं गं घं ङं चं छं जं झं ञं टं ठं डं ढं णं तं थं दं
नं पं फं बं भं मं यं रं लं वं शं षं सं हं ळं क्षं मूलं तत्त्वं शो
धयामि स्वाहा ततो गुरुपात्रं गृहीत्वा श्रीगुरुमंत्रं पठ
न् गुरुसन्निधौ गुरवे दद्यात् गुरोरभावे स्वशिरसि गुरु
पादुकास्थाने निक्षिपेत् अथवा गुरुज्येष्ठपुत्राय द
द्यात् ततः शक्तिपात्रं गृहीत्वा शक्तिपात्रमिदं तुभ्यं
दत्तं सपिशितं मया सीधुना सह भगोदेवि यशो विद्यां
च देहि मे इति पठन् शक्तये दद्यात् ततो वीरपात्रमा
नेन वीरेभ्यो दद्यात् ततः स्वपात्रं कपालिनीमुद्रिकेन

वामकरेणागृहीत्वा स्वगुरुमार्गेणास्वामयिकैः सह
पात्रवंदनं कुर्यात् यथा इतः परं गुरुपात्रवंदनं लि
खेत् श्रीमद्भैरवशेखरप्रविलसच्चंद्रामृतास्वादिनं-
नेत्रवियोस्मरयोगिनीगणमहासिद्धैः समाराधित
म् आनंदार्णवकं महात्मकमिदं साक्षात्त्रिखण्डामृ
तं वंदे श्रीप्रथमं करांबुजगतं पात्रं विशुद्धिप्रदम् १ इ
ति भिय वंदनं कृत्वा जुहोमि गुरुशक्तिसाधकेभ्य
श्चाङ्गेन गृह्णीयात् तेच यथाविने जपस्वजपधुमि-
तिभूयः ततो मूलाधारात्कुण्डलिनामिष्टदेवतास्व
रूपां मातृकांतेविभाव्य ॐ आत्मतत्त्वं शोधयामि स्वा
हा इति कुलकुण्डलिनीमुखे जुहुयात् । ॐ हैमे सिं
हरसावहृदयितयादत्तं चपेयादिभिः किं विश्ववल
रक्तपंकजहृशासानंदमन्त्रीनितम् वामेसातुवि
शुद्धशुद्धिकवलं पाणौ विधायात्मकं वंदे पात्रमहं
द्वितीयमधुनानंदैकसंवर्धनम् २ ॐ विद्यातत्त्वं शो
धयामि स्वाहा ॐ सर्वास्वाधकलाकलापकलितं-
कौतूहलोद्योतितं चंद्रोपेंद्रमहेंद्रशम्भवकराणात्रस्था
दिभिः सेवितम् ध्यानवेदगणैः परं मनिवरैर्मौना-
धिभिः सर्वदा वंदे पात्रमहं तृतीयमधुनास्वात्माव-
बोधनमम् ॐ शिवतत्त्वं शोधयामि स्वाहा ॐ मध्यमीन

पु॰
स्तु॰र॰
५६
56

रसावहं हरिहरब्रह्मादिभिः पूरितं मुद्रामैथुनधर्म
कर्मनिरतं तारात्मकं निकामाश्रयम् आत्मार्थाचिंतम-
हं भैरवकलात्मामेन संछादितं पायात्त्वं चमत्कार
नवनिलयं पात्रं चनत्थं नमः ॐ प्रकृत्यानन्दं शोध-
यामि स्वाहा ॐ आधारे भुजगादिराजवलये पात्रं म
हीमण्डलं मध्ये सप्तसमुद्रवारिपिशितं वा सोऽवि
रतितः सोहं भैरवमर्चयेन्नित्यदिने नानागणौर
त्नैः तादिमप्रमुखैः तारामृतगणौराजात्मकैः किंवै
ॐ पुरुषानन्दं शोधयामि स्वाहा ॐ छन्दे वामरभद्र-
पीठपरमानन्दैदयंदायकं वाजीदन्तिमनोहरंम
खिकं रसापुत्रमांसामत्स्यादम् नानारूपिभवाप्य
कारहरंगं जमांनरधंमतं श्रीमद्भैरवभैरवीप्रिय-
तरं पात्रं च षष्ठं नमः ॐ मनसानन्दं शोधयामि स्वाहा
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिबोधपवने चैतन्यमात्रिपदे वि-
शुद्धाक्षरवह्निजिह्मपतनं पंचोऽनिष्कलात्मापिनं वा
मापिंगलमध्यगात्रवलयामन्त्रंकं डलीबोधगं पा
त्रं सप्तमपूरणेन ननृनगानं दमृतोपानतमो ॐ बुद्धि
नन्दं शोधयामि स्वाहा ॐ लवेनं पाडुकमञ्जलं सति-
लकं कंदेहिसारसवनं शार्वोवायवलशोर्पकार्यहरणं
देहस्थितेकारणं वोल्लासिसिद्धिकरोमनः स्थितिकरं

वष्टपञ्जगद्योषितां पात्रं चाष्टममष्टसिद्धिकारणं प्रौढ
प्रमत्तभजे ॐ अष्टहंकारतत्त्वं शोधयामि स्वाहा सर्वा-
नंदकरं सदाशिवपदं सर्वार्थसंपत्प्रदं सामान्यार्थ
करं समस्तसुखदं वाञ्छानविध्वंसनम् आयुःकीर्ति
यशोविवर्धनकरं संसारमोहच्छिदं पात्रं ललनगणा
त्मकं नवमं प्रौढप्रतापं भजे ॐ शक्तितत्त्वं शोध-
यामि स्वाहा ९ ॐ ब्रह्मविष्णुमहेशानां देवानां च वि
शेषतः दुर्लभं पावनं पात्रं दशमं प्रणमाम्यहम् ॐ
भैरवतत्त्वं शोधयामि स्वाहा १० ॐ पापघ्नं शान्तिशुभदं
दिव्यं स्वादुसुखालयम् पात्रमेकादशं नेदं शुभं मेवाप्त
सुखोगतम् ॐ सर्वतत्त्वं शोधयामि स्वाहा १० ॐ पापघ्नं
शान्तिशुभदं दिव्यं स्वादुसुखालयम् पात्रमेकादशं
वंदे शुभं मेवाप्तसुखोगतम् ॐ सर्वतत्त्वं शोधयामि
स्वाहा ॥ इति पात्रवंदनम् अथ पात्रप्रशंसा पात्रं
कृत्वा करे मंत्री सर्वकामील भेत्सुधी इह लोके प्रियं
भुक्त्वा देहान्ते भैरवो भवेत् ॐ वामे वामारमणाक्कश
लादतिगोचालिपात्रमग्रे मुद्राः सणाकवटुकोद्दू-
कारस्त्रोसुशुद्धिः तंत्रीवीणानरस्यामधुरामन्द्रः स-
कथ्यापा कौलोमार्गः परमगहनो योगिनामप्यगम्य-
माः अलिपिशितपुरीन्द्राभोगपूजापरोहं वहविय

भु॰ कुलमार्गारम्भसम्भाविनोहं पशुजनविमुखोहं भै-
मं॰२ रवीमाश्रितोहं गुरुचरणरतोहं भैरवोहं शिवोहम्
५१ करे पात्रं समाविस्तीत्रं मानदोहृदर्पान्तरे भक्तिर्गुरुप
57 दाम्बोजे शरणं किं मनः परम् ॐ पैं केन स्रा`` वणा-
केन वं पिबामी पिबामि सहसा लवणाद्केन स्रा
स्वाद्य मां समलिरोहितमुराववरांगङ्गा पिबामि यमु-
ना सहसागरेण पीत्वा पीत्वा पुनः पीत्वा यावत्पतति
भूतले पुनरुत्थाय वै पीत्वा पुनर्जन्म न विद्यते या-
वन्न चलते दृष्टिर्यावन्न चलते मनः तावत्पानं प्रक
र्तव्यं पशुपानमतः परम् इति पात्रप्रशंसां कृत्वा व
लिपात्रस्य निर्माल्यादिकं वा पात्रान्तरे गृहीत्वा बहि
र्गत्वा शुद्धदेशे ईशानकोणे मण्डलं विलिख्य तत्र पैं
श्रीं उच्छिष्टभैरव आगच्छ आगच्छ इत्युच्छिष्टभैरव-
मावाह्य सम्पूज्य तन्निर्माल्यं तत्र संनिधाय यानिमुद्र-
याच्छिष्टभैरवं विसृज्य नदीतीरं गत्वा पापानि पादेप्र-
क्षाल्य पात्रमपि प्रक्षाल्य पात्रं जलपूर्णं गृहीत्वा सहृ
दि देवीं स्मरन्नागृहद्वारं गत्वा उदयोस्त्विति ब्रुवन्ने
नः तत्र स्वासने समुपविश्य जलपात्रे श्रीपात्रविन्दु
निक्षिप्य तेन जलेन स्वात्मानं संप्रीतयन् शान्तिस्तो-
त्रं पठेद्यथा श्रीभैरव उवाच देवि वक्ष्यामि एजां ते शा-

तिस्तोत्रमनुत्तमम् वीरावेन यत्तानेदं पदं प्राप्यंति
निस्पृहाः योगिनीचक्रमध्यस्थामानमगोलवेष्टित
म् नमामि शिरसा नाथं भैरवं भैरवीप्रियम् २ अना
दिघोरसंसारव्यापिध्वंसैकहेतवे नमः श्रीनाथवै
द्याय कुलोघपदृदापिने आपदोद्धरितं तेरोगाः समं
यायारलेचनात् येन वैत्रव्यपोहंतदिव्यचक्रस्य
मेलनात् ४ आयुरारोग्यमैश्वर्यं कीर्तिलाभः सदैव
जयः कांतिर्मनोरथप्राप्तस्तस्मात्सर्वास्तदेवताः ५
संरंजकानां परिपालकानां यतीन्द्रयोगीन्द्रनयोप
नानाम् देशस्तु राष्ट्रस्य कुलस्य राज्ञः करोतु शांति
भगवन्कुलेशः नंदंतु साधककुलान्यणिमादिका
येस्तुष्टा यत्र नाथचरणक्रमहानवाये नंदंतु सर्व
कुलकौलरताः परे ये प्यन्ये विशेषपदभेदकशा
स्त्रवाये ८ नंदंतु सिद्धगुरवः स्वगुरुक्रमौघाश्चेष्ट
नगासमयिनां वटुकाः कुमार्यः षड्योगिनि सवर
वीरकुलप्रसूता नंदंतु भूमिपतयो द्विजसाधुलोकाः
नंदंतु नीतिनिपुणा निरवद्यशिष्टा निर्मत्सरा निरु
पमा निरुपद्रवाश्च नित्या निरंतनरता गुरुवो नि
रीहाः शांताश्च शांतमनसो हतशोकशांताः ९ नंदं
तु योगनिरताः कुलयोगयुक्ता आचार्यसामयिकसा

मु·
स्व·२·
५८
58

पकमुत्रकाश्च गौवस्थिताभुवनयोयतयः कुमार्यः
पमेंभवंतविरतागुरुभक्तियुक्ताः १ नंदंतसाधक
कुलान्यणिमादिनिष्ठाशायान्यतंतद्विषतः कुलयो
गिनीनाम् साचाम्भवीस्फुरतकाणिमसायवस्था
यस्यांगुरोश्चरणपंकजमेवलभ्यम् ॥ यास्त्रक्रम
भूमिकावसतयोनाडीषुयाःसंस्थिताः कायेतुमेद
रोमकूपनिलयाः यासंस्थितायानत्र उच्छ्वासोर्मिम
तरङ्गनिलयानिःश्वासवातास्ययास्तादेव्योऽतिमुभं
गुयभवताणपराल्प्यंतकौलार्चिताः १२ यादिव्यक्र
मपालिकास्तितिगताया देवतास्तायगा याविष्णुप्र
स्थिताः प्रभाः शिवस्थितायामातरिश्वाश्रया याव्यो
मामृतमण्डलामृतमयायास्सर्वगाः सर्वदा ताः सा
र्वीकुलमार्गपालनपराः शान्तिंप्रयच्छंतमे १३ ऊर्ध्व
ब्रह्माण्डतोवादिविगगनतले भूतले निष्कलेवापा
ताले वावनेवापवनसलिलयोर्यत्रकुत्रस्थितावा
क्षेत्रपीठोपपीठादिषुचकृतपदाधूपदीपालिमांसैः
प्रीतादेव्याः सदानः शुभवलिविधिनापानवीरेन्द्रवंद्या ः१४
ब्रह्माश्रीशेशाउमागणपतिवटुकगणाभैरवाःक्षेत्रपाला
वेतालादिप्रमथाग्रहवसुमातृदासयोगिन्यकायाः
भूतागन्धर्वविद्याधरऋषिपितरयक्षनागाः हिभूतायो

गीशास्त्रारणांकिंभुरुषमुनिसुरासुरकगाः पान्तु सर्वे
सत्यं चेन्द्रकृतवाक्यमेव पितृदेवाः शेषव योगिनी प्री
तिस्त्रेस्मारदेवनाग्रयदिचेह्देदाः प्रमानवचेन शाके
येयदि दर्शने भवति चेदालेयमेघालि चेत्संस्मरापि च
कौलिकाग्रपदिचेत्सान्नांजयः सर्वदा १९ तृप्यंतमा
नवः सर्वाः समुद्रामगगणाधिपाः योगिन्यः तेत्रपा
लास्त्रममदेहे सुवसितानाः २० शिवाद्यवनिपर्यंतत्र
स्मादिस्तम्बसंयुतम् कालाग्न्यादि शिवांते च जगद्य
ज्ञेन तृप्यतु २१ इति शांतिस्तोत्रं समाप्तम् श्रयवीरवंद
ने ॥ पठेन्नेदं नमेह्रीणां वीरवंदनमाचरेत् सवेह्रीणा
नमेह्रीनां मंत्रसिद्धिः प्रजायते १ ओंजगत्त्रयाभ्यर्चि
तेभ्यः शास्त्रेभ्यः परार्थसंपादनकोविदेभ्यः समस्तवक्के
शमहोरगेभ्यो नमो नमः साधकनायकेभ्यः २ प्रही
नसर्वाश्रयवासनेभ्यः सर्वार्थेनमोदितसाधनेभ्यः
सर्वप्रजाम्युदयगोदितेभ्यो नमो नमः साधकनाय
केभ्यः ३ निस्तीर्णसंसारमहार्णवेभ्यस्तस्मालनोल
लनतत्परेभ्यः जरारुजामृत्युनिवारकेभ्यो नमो न
मः साधकनायकेभ्यः ४ सद्धर्मरत्नाकरभाजनेभ्यो
निर्वाणमार्गोन्नमदैशिकेभ्यः सर्वत्रसम्यग्गमनो
रथेभ्यो नमो नमः साधकनायकेभ्यः ५ लोकानुका

भ॰ स्व॰र॰ ५६ स्मार्त्तश्रुतिनादरेभ्यः करुणामैत्रीपरिभाविनेभ्यः स
र्वार्थचर्यापरिग्रहकेभ्यो नमो नमः साधकनायकेभ्यः ९
विधूतनिःशेषकर्मवासनेभ्यो ज्ञानाग्निनादग्धमलेंधने
भ्यः प्रज्ञाप्रतिज्ञापरिग्रहकेभ्यो नमो नमः साधकना
यकेभ्यः ७ सर्वार्थिजनाशापरिग्रहकेभ्यो वैनेयपद्मा
करबोधकेभ्यः विस्तीर्णसर्वार्थगुणाकरेभ्यो न
मो नमः साधकनायकेभ्यः ८ अनंतकर्माजितशा
सनेभ्यो ब्रह्मेंद्ररुद्रादिनमस्कृतेभ्यः परमपरानुग्रह
कारकेभ्यो नमो नमः साधकनायकेभ्यः विभवप्रभृता
दिमहाभयेभ्यो मर्मचक्राचारपरायणेभ्यः समस्
तसौभाग्यकलाकरेभ्यो नमो नमः शाम्भविशा
म्भवेभ्यः १० विभवग्रडकर्मजवासनेभ्यः समंतनोपु
भ्रमहायशोभ्यः लब्धामलज्ञानकृतास्पदेभ्यो नमो
नमः शाम्भविशाम्भवेभ्यः ११ सर्वागमाम्नायम
हार्णवेभ्यः श्रीचक्रपूजापरायणेभ्यः श्रीवीरचर्या
चरणतत्परेभ्यो नमो नमः शाम्भविशाम्भवेभ्यः १२
श्रीमंत्रकोटिस्तुतिभूषणेभ्यो ह्रांविंशडलासदशां
निकेभ्यः अद्वैतनन्नाम्हनभाजनेभ्यो नमो नमः शाम्भ
वशाम्भवेभ्यः १३ षट्त्रिंशतालनताभूषितेभ्यः प्रोत
फुल्लपद्माकरलोचनेभ्यः प्रनमच्चामीकरविग्रहे

भ्यो नमो नमः शाम्भवशाम्भवेभ्यः १४ समस्तोपसंहार
स्वसंस्थितेभ्यः संसारनिर्वाणाविदर्शकेभ्यः महाकु
पावेष्टितमानसेभ्यो नमो नमः शाम्भविशाम्भवेभ्यः १५
परैकविज्ञानरसाकुलेभ्यो वामाश्रिताचारभयानके
भ्यः स्वात्मेच्छविधृतजगन्मयेभ्यो नमो नमः शाम्भवशा
म्भवेभ्यः १६ श्मशानचर्यासमहाफलेभ्यो मोहान्ध
कारापहन्तिनमेभ्यः परस्पराम्नायपरिपालकेभ्यो
नमो नमः शाम्भविशाम्भवेभ्यः १७ विसृतकेशालि
कपालकेभ्यः स्फुरत्सवारक्तविलोचनेभ्यः नवीनकं
तारनन्तरूपेभ्यो नमो नमः भैरवभैरवेभ्यः १८ विभू
तिलिप्तांगदिगम्बरेभ्यः विनाग्निधूममालिभयानके
भ्यः कपालपात्रामृतपानकेभ्यो नमो नमो भैरवभै
रवेभ्यः १९ सिद्धाष्टकाध्यानमहाप्तनिष्ठ श्रीभैरवा
चारकृतार्थेभ्यः स्वाध्यानतामसकृतनिर्जरेभ्यो नमो
नमो भैरवभैरवेभ्यः २० प्रशान्तशास्त्रार्थविचारके
भ्यो निहतनानारसकारकेभ्यः निरस्तनिःशेषवि
कल्पनेभ्यो नमो नमः भैरवभैरवेभ्यः २१ स्वात्मैकभा
भावानरिताशयेभ्यः सम्भुज्यमानाम्नायसारवाकेभ्यः
श्रीमत्त्रिहानेदितविग्रहेभ्यो नमो नमो भैरवभैरवे
भ्यः २२ परापरासारसम्पदमासेभ्यो ज्ञानाम्बुपरमाना

भु॰ क॰ र॰ ६॰ 60

मातृकेभ्यः शिवोहमस्मि तान्नित्यं चैतन्येभ्यो नमो नमो भैर-
वभैरवेभ्यः २३ सर्वज्ञः सर्वदः सर्वः सर्वेश्चराचरादिमन्
जगज्जनितविस्तारे ब्रह्मादिमि निवेश्यहं २४ अहमेव प-
रो हंसः शिवः परमकारणम् मत्प्राणो मत्तनपश्चात्मा-
लीनः समरसीगतः २५ सच्चिदानंदनिलयं परापर-
मकारणम् शिवाद्वयप्रकाशाढ्यं शामलं धीमधी-
महि २६ अनेन वीरस्तवकीर्तनेन समस्तक्लेश-
सवासनेन संसारकान्तारमहार्णवस्मिन्निमज्जमा-
६ पटलः नेजगदुद्धरेयम् ॥ इति वीरवंदनं समाप्तम् ॥ श्रीपा-
र्वत्युवाच भगवन्परमीशान सर्वागमविशारद क-
वचं भुवनेश्वर्याः कथयस्व महेश्वर श्रीभैरव उवाच
शृणु देवि महेशानि कवचं सर्वकामदम् त्रैलोक्यमो-
हनं नाम सर्वेप्सितफलप्रदम् यस्य स्मरणमात्रेण
ब्रह्मा संसारकृत्प्रभुः जनानामपि देवेशि त्रैलोक्य-
विजयी भवेत् धनाधिपः कुबेरोपि देवेशोपि शचीपतिः
यत्पठनाद्धारणात्सम्यग्यतः सर्वे दिगीश्वराः सर्वैश्वर्ययु-
ताः संतः सर्वसिद्धिमवाप्नुयात् यस्य प्रसादादेशोपि
भैरवाणां सुरेश्वरि त्रैलोक्यप्रथितोप्यहं विद्धि तत्क-
वचं शिवे कोधापिपो महावीर्यो देवेशो भीमरूपधृन्न
दद्यात्परशिष्येभ्यो दद्यात्किं बहुभाषणेन अभक्तेभ्यो १

त्रैभ्यो दत्वा नरकमाप्नुयात् त्रैलोक्यमोहनस्यास्य क
वचस्य ऋषिः शिवः छन्दो विराट् देवता चकीर्तिता भुव
नेश्वरी चतुर्वर्गेषु विद्यायां विजये परिकीर्तिता ॐ
अस्य श्रीत्रैलोक्यमोहनकवचस्य सदाशिव ऋषिः
विराट् छन्दः श्रीभुवनेश्वरी देवता चतुर्वर्गयां लक्ष्मी
भोगमोक्षफलप्राप्त्यर्थं मंत्रोद्धारणे कवचपाठे वि
नियोगः ॐ ह्रीं क्लीं मे शिरः पातु श्रीमहत्पातु ललाट
कम् सिद्धपंचाक्षरी पायान्नेत्रे मे भुवनेश्वरी श्रीं क्लीं
ह्रीं मे श्रुती पातु नमः पायान्नासिकाम् देवी षडक्ष
री पातु वदनं माणिभूषणम् ॐ ह्रीं श्रीं ऐं गलं पातु
त्रिक्षरा पायान्महेश्वरी ऐं स्कंधौ पातु मे देवी महात्रि
भुवनेश्वरी ॐ वं हां मे सदा पातु देवैकाक्षररूपिणी
ऐं ह्रीं श्रीं हूं स्वफट् पायाद्भुवनेशी स्तनद्वयम् ह्रीं ह्रीं
ऐं ह्रीं फट् महामाया पायाद्देवी हृदयं मम ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं
ॐ फट् पायात्साष्टाक्षरी कामस्वरूपिणी ॐ ह्रीं ऐं ह्रीं नमः
पायात्कुक्षिं महाषडक्षरी ॐ ऐं सौः ऐं ऐं क्लीं फट् स्वाहा
कटिदेशं सदावतु अष्टाक्षरी महाविद्या देवेशी भुव
नेश्वरी ॐ ह्रीं ह्रौं ऐं श्रीं फट् पायान्मे गुह्यस्थाने सदा म
म षडक्षरी महाविद्या महानामृतस्वरूपिणी ॐ ऐं
ह्रौं ह्रौं ह्रं नमो देव्यो देवी सर्वपदं ततः ॐ ऊरू मे पदं ता

भु॰ रयेदत्तावरप्रणावहृदयं स्वाहा इतिमहाविद्याज्ञानरूपी
स्त॰ र॰ मेसदावतु ऐं सौंः ॐ ऐं क्लीं फट् स्वाहा जंघेयाद्भुवने
६१ श्वरी ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ऐं फट् पायात्पादौ मे भुवनेश्वरी ॐ
61 ॐ ह्रीं क्रीं श्रीं श्रीं क्लीं क्लीं ऐं ऐं सौं सौंः वद वद वाग्वादि
नीति च बीजहृदयं हृदयं देवि विद्याया विश्वरूपिणी सौंः
सौंः सौंः ऐं ऐं ऐं क्लीं क्लीं क्लीं श्रीं श्रीं श्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ॐ ॐ ॐ व
र्ण्यदशात्मिका विद्या पायात्स्तकवचं शरीरं भुवनेश्वरी
ॐ ह्रीं श्रीं इन्द्रदिग्भागे पायान्मेऽपराजिता स्त्रीं ऐं क्रीं
विजया पान्मेत्तु पूर्वाग्निदिवस्थले ॐ श्रीं सौंः क्लीं जया
पातु याम्यां मां कवचीविनमः क्रीं क्रीं ऐं सौं ह्सौंः पाया
नैर्ऋत्यां मां पराम्बिका ॐ श्रीं श्रीं क्रीं सदा पायान्मश्चि
मे ब्रह्मरूपिणी ॐ ह्रीं सौंः मां भयाद्रक्षेद्वायव्यां मे व्र
पिणी ऐं क्लीं श्रीं सौंः दद्याद्यान्मां कौबेर्यां नगनन्दिनी
ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं महादेवी ऐशान्यां पातु नित्यशः ॐ ह्रीं म
न्त्रमयी विद्या पायादूर्ध्वं सुरेश्वरी ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ऐं मां पा
यादधस्ताद्भुवनेश्वरी एवं दशदिशो रक्षेत्सर्वं मंत्रम
यी शिवा प्रभाते पातु चामुण्डा श्रीं क्लीं ऐं सौंः स्वरूपि
णी मध्याह्ने पातु मां मां वा श्रीं क्रीं क्लीं ऐं सौंः स्वरूपिणी
सायं पायादुमादेवी ऐं क्रीं क्लीं सौंः स्वरूपिणी निशादौ
पातु रुद्राणी ॐ क्लीं क्रीं क्रीं स्वरूपिणी निशीथे पातु ब्र

ह्लादिनि क्लीं हूं फ्रीं फ्रीं स्वरूपिणि निशांते वै स्मरेद्यो पापादे-
मे फ्रीं क्लीं स्वरूपिणि सर्वकाले च मां पापाद् ऐं फ्रीं श्रीं भुव-
नेश्वरी पश्यां विद्यामयाग्र मानेत्र भस्म आपि मां मनम् देवे-
शि कथितानन्यं कवचे ब्रह्मानिधिप्रिये इति ते कथितो
देवि गुह्याद्गुह्यतरं परम् त्रैलोक्यमोहनं नाम कव-
चं मंत्रविग्रहम् ब्रह्मविद्यामयं भद्रे केवलं ब्रह्मरूपि-
णम् मंत्रविद्यामयं चैव कवचं मन्मुखोदितम् गुरु-
मभ्यर्च्य विधिवत्कवचं धारयेद्यदि साधको वै यथा-
ध्यानं तत्क्षणाद्भैरवो भवेत् सर्वपापविनिर्मुक्तः कुल-
कोटिसमुद्धरेत् गुरुः स्यात्सर्वविद्यासु ह्यधिकारी जपा-
दिषु शतमष्टोत्तरं चास्य पुरश्चर्याविधिः स्मृतः शत-
मष्टोत्तरं जप्त्वा तावद्धोमादिकं तथा त्रैलोक्यं विचरे-
द्वीरो गणनाथो यथा स्वयम् गद्यपद्यमयी वाणी भ-
वेद्गंगाप्रवाहवत् पुष्पांजल्यष्टकं दत्त्वा मूलेनैव पठेत्स-
कृत् श्रीदेव्युवाच भगवन्करुणाम्भोधे कीदृशो मंत्र-
मुत्तमम् मूलकं भुवनेश्वर्याः कृपया वद मे प्रभो ई-
श्वर उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि हृद्यं मंत्रविग्रहम्
देवेशि भुवनेश्वर्या ज्ञानं गोप्यतमं कुरु प्रणवः सक-
लाल्लक्ष्मीः कामं वाग्भवमेव च शक्तिभुवनेश्वर्या मं-
त्रस्याद्यो दशाक्षरः इति द्वादशप्रकाशः ॥ ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं

भु॰ ऐं स्हौं भुवनेश्वर्यै नमः इति मूलं अनेन मंत्रेणानेश्वरो
स्व॰र॰ यो ध्यायेद्धृदये भुवनेश्वरीनाम् सर्यान्ति भूपेश्वरतां च
८२ भूमौ मृतो भवेत्स त्रिदिवेश्वरेश्वरः भूर्जे विलिख्य गुटिकां
62 कृत्वा धारयेद्यदि स कण्ठे दक्षिणे वा बाहौ योषिद्वामक
रे तथा सर्वसिद्धियुतो भूत्वा विचरेद्देवो यथा नन्दनं
प्राप्यमानानि त्रिशूलास्त्रादीनि पार्वति अस्त्राणि करस्था
मान्येव भवन्ति सत्वराणि च तस्य गेहे चिरं लक्ष्मीर्वा
णी च निवसेद्ध्रुवम् इदं कवचमज्ञात्वा मंत्रमेत
द्विग्रहम् यो भजेद्दष्टमो मर्त्यो देवीं श्रीभुवनेश्वरीम् अ
स्याशु निर्बलो मनुः क्षीणो भवत्येव न संशयः श्रीदेव्युवाच
कीदृशं भुवनेश्वर्या यंत्रं मंत्रमयं महत् यं दृष्ट्वा लभते
सिद्धिं पूजितां मानवेश्वरः भैरव उवाच ब्रवीमि देव्या
यन्त्रं गोपनीयं प्रयत्नतः यस्यैकस्य न दानत्वं दर्श
नमात्रं भवेच्छिवे त्रिकोणं पूर्वमग्रहस्य हृदन्ताद्धोरं विरचि
ऊर्ध्ववक्त्रमारूढं कूपं त्रिकोणं च पुनः क्षिपेत् अपरं त्रिको
णं कुरु तां ह्यर्ध्वं कोणं समाक्षिपेत् उभयोर्मध्ये त्रिकोणं च
यंत्रमध्ये विनिक्षिपेत् पुनस्त्रिकोणमध्ये तु बिन्दुस्था
नं समाचरेत् यंत्रान्ते चतुरस्त्रीभिरेखाभिः सहितं चरे
त् लताभिः सहितां रेखां स्थानस्थाभिः समाचरेत् बीजा
न्तराणि विभजेदेवं यंत्रे प्राक्तं मया नव लिखित्वा धे च प्राणान् वा

नत्कुर्ध्वं पठां न्यसेत् ततऊर्ध्वचक्रमलां मध्ये वसदं नेत्रमे
त् वामे पिचारणां प्रोक्तं पुनः सर्वेशारन्यता वामे पाव
रमांवर्णानां न्तः पर्वनतनेदिति पुनर्नाम्नापरं वर्णांशुन
वामे पिनाहणम् पुनर्नाम्नान्तरं मध्येनथा वामे पिवि
न्यसेत् विंदौ रयन्नादयरं तदयन्नाम्नन्तंपरम् अप्रि
वीजान्तरान्येवं विभज्य परमेश्वरि मूजयेत्साधकोधी
मान्धारयेत्साधकोत्तमः कवचं मंत्रसंयुक्तं सर्वमंत्र
मयं महत् सम्यक्स्यकवचं यंत्रं धृत्वापि साधकेश्वरः
त्रैलोक्ये विचरेद्धीरो यथैवाहं तथैव सः इदं रहस्यं पर
मं भक्त्या तव मयोदितम् यस्य कस्य न दातव्यं सत्यं सत्यं ज्ञा
नीहि सुव्रते कर्मणा मनसा वाचा सत्यं सत्यं सुरेश्वरि
रि रहस्यं भुवनेश्वर्या न देयं यस्य कस्यचित् देयाशि
ष्याय शान्ताय गुरुभक्तिपराय च लोभमोहादिहीना-
य देवीभक्तिरताय च सत्यं सत्यं पुनः सत्यं सत्यं जानी
हि पार्वति इत्येषां पटलो देवि गोपनीयो महेश्वरि
कवचोद्धारको नाम साधकेष्टफलप्रदः ॥ इति श्री
भुवनेश्वरीरहस्ये यंत्रकवचनाम सप्तमः पटलः ॥
श्रीभैरव उवाच देवि तुष्टोस्मि सेवाभिस्त्वद्रूपेण च भाष
णैः मनोभिलषितं किंचिद् वरं याचस्व सुव्रते श्रीदेव्युवाच
तुष्टोसि यदि मे देव वरयोग्यास्म्यहं यदि वद मे भुवनेश

भु॰
स्त॰र॰
६३
63

यामेत्रनामसहस्रकम् मंत्रगर्भं चतुर्वर्गफलप्रदं मंत्रि
णां कलौ गोपनीयं सदा भक्त्या सात्त्विके स्वस्वसिद्धये स
र्वरोगप्रशमनं सर्वदारिद्र्यनाशनम् यशस्करं श्रीक
रं च पुत्रपौत्रविवर्धनम् देवेशि वश्मि तद्भक्त्या गोप-
नीयं प्रयत्नतः अस्य नाम्नां सहस्रस्य ऋषिर्भैरव उच्यते
पांक्तिः छंदो समाख्यातं देवता भुवनेश्वरी ह्रीं बीजं श्रीं
च शक्तिः स्यात् क्लीं कीलकमुदाहृतम् मनोभिला
षसिद्ध्यर्थे विनियोगः प्रकीर्तितः ऐं ह्रीं श्रीं जगदीश्व
री ऐं ह्रीं श्रीं जं जगदात्मिये ऐं श्रीं जपप्रदा ऐं ह्रीं जयायै ह्रीं
जयवर्धिनी ऐं श्रीं ह्रीं वं जगन्माता श्रीं क्लीं जगदाश्रय
दा ऐं श्रीं जं जनार्दिनी ह्रीं क्लीं जयपरा श्रीं जलवंदना ऐं क्लीं
ज्योतिष्मती ऐं जं जननी श्रीं जराजरा ऐं स्त्रीं जं जगन्नी ह्रीं
श्रीं जप्या ऐं जगदाश्रया ऐं श्रीं जं सः जगन्माता ऐं जं ज
गत्क्षयंकरी ऐं श्रीं क्लीं जानकीसाहरा श्रीं क्लीं ह्रीं ज्ञान
रूपिणी ऐं श्रीं क्लीं नाम्यफलदा ऐं जं सः जनवल्लभा ऐं
श्रीं क्लीं मननीतिज्ञा ऐं श्रीं जनवंद्यपदा ऐं क्लीं कमला
यज्ञाली ऐं श्रीं क्लीं ह्रीं चकामिनी ऐं क्रौं चौलार्चना ऐं श्रीं ब्र
ह्मरूपा च सौः गति ऐं गं गणेश्वरी ऐं श्रीं शिववामांगवा
सिनी ऐं श्रीं शिवेष्टदा स्वाहा ऐं श्रीं शीतानादहीशप्रिया ऐं श्रीं
गं गणमानार्चा ऐं श्रीं क्लीं गुणिगणगामिनी ऐं श्रीं गणेशाम्बा

व ॐ श्रीं शंकरवल्लभा ॐ श्रीं क्लीं शीतलांगी श्रीं शीत
ला ॐ सर्वेश्वरी ॐ श्रीं ग्लौं गजगजस्थ ॐ श्रीं गीं गोमतीत
या ॐ वां चर्चरनादा च ॐ गीं गीं गतिप्रिया ग्लौं वारणा
गी च ट्टं नस्था ॐ गीं गं गंधर्वसेविता ॐ गीं श्रीं गोपतिः
स्वाहा ॐ गीं गोः ॐ गणप्रिया ॐ गं गो ह्रीं ग्लौः गोप्या ॐ
गीं चर्मांसलोचना ॐ श्रीं गगौ ह्सौः चंद्रा ॐ श्रीं चंद्रा
रवाकुला ॐ ह्रीं श्रीं चोररूपा च ॐ गीं श्रीं गारुडी ह्सौः ग
णपा क्लीं ह्सौः खर्वा ॐ श्रीं गीं गरुडाविता ॐ श्रीं गगः
ननाथेष्टा ॐ गीं गगनवासिनी ॐ श्रीं ग्लौं क्लीं व गंधर्वी
ॐ श्रीं चोरघ्नितिलका ॐ श्रीं गीं गणगंधर्वसेविता गीं
गर्वीयसी ॐ श्रीं गगाया ह्सौः गौ ह्रीं ॐ गीं गणकसेवि
ता ॐ श्रीं गणमती स्वाहा श्रीं क्लीं गोगोदा ह्सौः गदा ॐ
श्रीं गीं गोरुरूपा च ॐ गीं गोदावरातया ॐ श्रीं गीं क्लीं ग
दाहस्ता ॐ गीं गोदा ह्सौः पयः ॐ श्रीं क्लीं गम्भरूपा च ॐ
श्रगम्या ह्सौः वनम् ॐ श्रीं गीं चोरवदना चोराकारा ह
सौः पयः ॐ श्रीं क्लीं कोमलांगी च ॐ क्लीं कालनयंक
री ॐ क्लीं कर्पटहस्ता च क्लीं फं कादम्बरी ग्लौः क्लीं श्रीं क
नकवर्णा च ॐ क्लीं कनकभूषिता ॐ क्लीं काली ह्सौः
कांता क्लीं ह्रूं कारुणापूरिणी क्लीं श्रीं कूटप्रिया क्लीं फं कि
ल्टा क्लीं कुलेश्वरी ॐ क्लीं कवलहस्ता च क्लीं पीताम्बरसे

भु॰
स्व॰ र॰
९४
64

विना क्रीं श्रीं कल्या ह्सौः कीर्त्तिः ऐं श्रीं क्रीं क्रों शहारिणी
ऐं क्रीं कुटलया क्रीं क्रीं कटक श्रीं ह्सौः कटी ऐं श्रीं क्रीं क
मला क्रीं श्रीं कमला क्रीं चकोरवी ऐं श्रीं क्रकरवागी श्रीं
हाटकेश्वरशिना ऐं क्रीं रारम्भरूपा च ऐं श्रीं क्रीं कांचनं
गदा ऐं क्रीं श्रीं क्रकलौ क्रीं हूंकारा रावं पनमोनदा ऐं क्रीं
क्राह्सौः क्रज्ञ ऐं क्रीं कोरवमर्दिनी ऐं श्रीं केहूं ह्सौः वा
वी ऐं श्रीं क्रपद्मपंकरी ऐं श्रीं कोरकिना क्रीं श्रीं कपालीं
क्लीं कलेकिना क्रीं श्रीं क्लीं कठोरागी क्रीं कपट रूपिणी
ऐं क्रीं कामवती क्रीं श्रीं कन्या क्रीं कालिका ह्सौः श्मशान
कालिका श्रीं क्रीं ऐं क्रीं श्रीं कुटिलालका ऐं क्रीं श्रीं कुटिल
भ्रूयुग क्रीं कं कुटिलरूपिणी ऐं क्रीं कमलहस्ताय क्रीं कुहू
ऐं क्रीं कालिनी ऐं श्रीं क्लीं कंठामध्यस्था क्रीं क्रीं कालस्वरू
पिणी ऐं कालेश्वररूपा च ऐं क्रीं कामायनी ह्सौः कला
वती ह्सौः कामा क्रीं कलानिधिशेखरा ऐं क्रीं श्रीं सर्वम
ध्यस्था ऐं क्रीं सर्वेश्वरी परः ऐं क्रीं फं वक्रमध्यस्था ऐं क्रीं श्रीं
वक्ररूपिणी ऐं क्रीं फं वंवं कोटराक्षी ऐं वंवं दनशीनला
ऐं वं वर्मा वरा फं क्रीं वाक्रहासा ह्सौः श्यामा ऐं श्रीं वीरवि
पाक्ष वं वावं ऐं श्रीं चला चला ऐं श्रीं फं कामराजेश्वराक
लिनी क्रीं ह्सौः क्रह ऐं क्रियाक्रीं कला वाग क्रीं क्रीं कमल
वासिनी ऐं क्रीं हेला ह्सौः लीला ऐं क्रीं कालविलासिनी ऐं

क्रीं कालप्रिया क्रूं क्रीं कालरात्रिः ह्सौः कला ॐ क्रीं श्रीं
शशिरश्मयस्या क्रीं श्रीं शशपर्कलोचना ॐ क्रीं श्रीं नाम्ह
मङ्कटा क्रीं श्रीं शर्वरप्रदा ॐ श्रीं श्यामा वरा स्वाहा ॐ श्रीं
श्यामलरूपिणी ॐ श्रीं क्रूं श्रीं सनी स्वाहा ॐ क्रीं श्रीं परमेवि
ना ॐ श्रीं रूना ह्सौः रम्भा ॐ क्रीं रसवतीनया ॐ ऐं गो
लप्रियकरी क्रीं श्रीं ॐ क्रीं ऊलरूपिणी ॐ श्रीं खर्वा ह्सौः
न्नप्रि ॐ श्रीं ह्रारा ह्सौः उपाः ॐ श्रीं नाकगणरूपा च ॐ
क्लीं विनयनापयः ॐ श्रीं नाम्बलवक्रासा ॐ क्रीं उग्रप्र
भानना ॐ श्रीं उग्रेश्वरी स्वाहा ॐ श्रीं उग्रखड्गला ॐ
क्रीं वमत्कभूषाढ्या ॐ श्रीं वमत्कमालिनी ॐ श्रीं वम
कवलीच ॐ क्रीं श्रीं वंचुनालका ॐ श्रीं मुनिमनोस्वा
हा ॐ श्रीं देवमस्त्रःपयः ॐ श्रीं दैत्यारिपूजा च ॐ क्रीं दै
त्यविमर्दिनी ॐ श्रीं ध्रुमणिनेत्रा च ॐ श्रीं दम्भविवर्जिता
ॐ श्रीं दारिद्र्यराशिः श्रीं ॐ श्रीं दामोदरप्रिया ॐ क्लीं दर्प
प्रहा स्वाहा ॐ क्लीं कंदर्पलालसा ॐ क्रीं करीरह्रस्तला
ॐ क्रीं क्रूं कारिगामिनी ॐ क्रीं प्रसूकात्मिका स्वाहा ॐ क्रीं
प्रकृतकरानना ॐ श्रीं प्रकल्पनिः श्रीं क्लीं श्रीं क्रीं प्रकृक
विवरा ॐ क्रीं प्रकृकप्रस्तः स्वाहा ॐ श्रीं क्रीं शवशागामिनी
॥ ॐ श्रीं रक्तास्वरा स्वाहा ॐ क्रीं पीनाम्बरा विना ॐ श्रीं क्रीं
स्मितसंप्रूना ॐ श्रीं क्रीं ह्सौः स्मरानना ॐ श्रीं क्रीं ह्रूं वमोरा

भु·
स·२·
६५
65

सा ॐ श्रीं सर्पविषघ्नी ॐ श्रीं सर्पाङ्कला स्वाहा ॐ श्रीं
सर्पोपवीतिनी ॐ क्लीं सौः सर्पकन्या च ॐ क्लीं सर्पाशन
प्रिया ॐ सौः क्लीं सर्पकुटिला ॐ श्रीं सर्पस्वराविता ॐ
श्रीं स्वरारिमर्दना ॐ श्रीं हरिजनप्रिया ॐ ऐं सौः सर्वेड्
मर्दना ऐं क्लीं सर्वाङ्गुलप्रभा ॐ श्रीं सकलरूपा च ॐ श्रीं
क्लीं सरसनया ॐ श्रीं क्लीं क्लीं च निस्पन्दा ॐ क्लीं संदरूपि
णी ॐ श्रीं क्लीं सरमेश्वा च ॐ श्रीं सर्वेश्वरीनया ॐ श्रीं ते
मेकरी स्वाहा ॐ क्लीं फें भद्रकालिका ॐ श्रीं श्यामा सौः
स्वाहा ॐ श्रीं क्लीं शर्वरीनया ॐ श्रीं क्लीं सर्वधी स्वाहा
ॐ श्रीं क्लीं शान्तस्वरूपिणी ॐ क्लीं श्रीं श्रीं परेशानी ॐ श्रीं
क्लीं शाकिनीनया ॐ क्लीं शान्तिर्हसौः शारी ॐ श्रीं क्लीं
शारदानया ॐ श्रीं फ्रां शाम्भिका स्वाहा ॐ श्रीं शाकम्भरी-
नया ॐ श्रीं क्लीं शिवरूपा च ॐ श्रीं क्लीं कामचारिणी
ॐ यन्त्रेश्वरी स्वाहा ॐ श्रीं यन्त्रप्रियासदा ऐं क्लीं यन्त्ररू-
पा च ॐ श्रीं यं यन्त्रदलिता ॐ श्रीं यन्त्रार्चिता स्वाहा ॐ यं
यान्तिकपूजिता श्रीं क्लीं यं यजमानस्त्रीं ॐ श्रीं यज्ञहसौः
वभः ॐ श्रीं वीं वटुकेशानी क्लीं वीं वटुकपूजिता ॐ श्रीं
वरूथिनी स्वाहा ॐ क्लीं वाणी हसौः स्तया ॐ श्रीं क्लीं ऐं च-
वाराही ॐ श्रीं क्लीं वरवर्णिनी ॐ ऐं सौः वामदा स्वाहा ॐ-
श्रीं वराङ्गनानया ॐ श्रीं वे कारा हस्त्रा च क्लीं श्रीं ऐं क्लीं व

वैसवी ॐ श्रीं श्रीं ग्रीं ग्रां ललाणी स्वाहा ॐ क्लीं बाललणा स्वः
जिता ॐ श्रीं ऐं क्लीं चरेड्राणी ॐ ॐ क्लीं इंद्रजिता ॐ
श्रीं क्लीं इंदिरा स्वाहा ॐ श्रीं इंदुशेखरा ॐ ऐं इंदुसमानना
भा ॐ ऐं क्लीं इंदुवल्लभा ॐ श्रीं इंगाडा हसौः नाडी ॐ श्रीं इ
ष्वरप्रजिता ड्रीं ब्लां लीं क्लीं चक्रद्राणी ॐ ॐ ड्रीं श्रीं रमा॰
नना ऐं क्लीं स्माराणप्रिया स्वाहा ॐ गों गदन्तयंकरी ॐ
गों गीं श्रीं गुदस्थाव ऐं क्लीं गदविवर्धिनी ॐ श्रीं क्रीं क्रूं
क्रलीवरस्था ॐ श्रीं क्रौं कूर्मसम्प्रगा ॐ श्रीं नैं नोनला
स्वाहा ॐ ग्रीं त्रिभुवनार्चिता ॐ प्रीं प्रीतिः हसौः प्राणाप्री
प्रभा श्रीं पुरेश्वरी ॐ प्रीं पर्वतपुत्री च ॐ प्रीं पर्वतवासि
नी ॐ श्रीं प्रीं प्रीतिप्रदा स्वाहा ॐ ऐं सनत्पुराणाश्रिता ॐ क्लीं
सत्यप्रिया स्वाहा ऐं सौः क्लीं सत्यसरूपा ॐ श्रीं सनातना
ना स्वाहा ॐ श्रीं सागरशायिनी ॐ क्लीं चंचं चंद्रिका ऐं सौं
चंद्रमंडलमध्यगा ॐ श्रीं चारुप्रभा स्वाहा श्रीं धीं वेश्र
नशायिनी ॐ श्रीं प्रीं मधुरा ऐं क्लीं काशीं श्रीं प्रीं मनोह
रा ॐ श्रीं मंत्रमयी स्वाहा ॐ वं वं द्वकशीतला ॐ श्रीं
क्लीं शां करी स्वाहा ॐ श्रीं शिवाङ्गवासिनी ॐ श्रीं सर्वेषि
या स्वाहा ॐ श्रीं क्लीं सत्यभामिनी ॐ क्लीं सत्यात्मिका
स्वाहा ॐ क्लीं ऐं सौः चसानिका ॐ श्रीं रां राजसी स्वाहा
ॐ क्लीं रंभोयमानया ॐ श्रीं राघवमेधाव ॐ श्रीं राघवा

भु॰
स्त॰र॰
९९
66

ह्वातिनी तिग्ममहं श्रीं फ्रीं श्रीं क्लीं ॐ क्लीं हस्ममहापद्मा
ॐ श्रीं रक्तप्रिया फ्रीं रां रक्तवीजत्तयंकरी ॐ म्रीं माहि
षध्वध्वस्ता ॐ श्रीं महिषघातिनी ॐ श्रीं श्रीं महिषीवा
हा ॐ म्रीं श्रीं मानवेष्टदा ॐ म्रीं मनिप्रदा स्वाहा ॐ म्रीं
मन्मथपीनध्या ॐ म्रीं मनोहरांगी च ॐ म्रीं मापवसे
ना ॐ म्रीं मातगपल्लम्या च ॐ म्रं वंदिक्तना सदा ॐ म्रीं
मानप्रदा स्वाहा ॐ म्रीं मा मा महसौः मतिः ॐ म्रीं श्रीं मा॰
लिनी स्वाहा ॐ म्रीं मानत्तयंकरी ॐ म्रीं माजेरगम्या च
ॐ म्रीं मृगविलोचना ॐ मरालागतिः श्रीं श्रीं मकराक्षि
चपजना ॐ श्रीं परापरा ॐ म्रीं परिवारसमवृता ॐ श्रीं
पद्मपरा ऐं सौः पद्मोद्भवलयंकरी ॐ श्रीं पद्महसौः पु
रपा ॐ श्रीं पुराणागमानध्या ॐ श्रीं पयोदसदृशी ॐ श्रीं
परावनेश्वरी ॐ पद्मोपवनस्था ह्रीं ॐ श्रीं पारापरप्रभा
ॐ भूतिः पैं दया स्वाहा ॐ श्रीं क्लीं श्रीं रूपावती ॐ श्रीं मा॰
हं वगतिः स्वाहा ॐ ह्रीं दानवघातिनी ॐ श्रीं वं चर्मासवे
शानी ॐ वं वराङ्गलरूपिणी ॐ चामुण्डा हसौः वाडे
ॐ वं फ्रीं वंडिकापदः ॐ फ्रीं वंद्रप्रभा स्वाहा ॐ वं फ्रीं वाम
हासिनी ॐ फ्रीं श्रीं अच्युतेशा फ्रीं वंद्रमेरुलयंकरी ॐ॰
ॐ श्रीं त्रिनयी स्वाहा ॐ श्रीं त्रिपुरभैरवीम ॐ पैं सौः त्रिपुरा
नंदा ॐ पैं त्रिपुरसुंदरिनी ॐ पैं क्लीं सौः त्रिपुराध्यक्षा पैं श्री

श्रीं त्रिपुराश्रया ॐ श्रीं त्रिनयना स्वाहा ॐ श्रीं नारवाकुला
ॐ श्रीं लम्बकुहलावृ ॐ श्रीं ह्रीं मंदभाषिणी ॐ ह्रीं माहे
श्वरी स्वाहा ॐ ह्रीं मोदकभक्षणी ॐ ह्रीं मंदोदरी स्वाहा
ॐ ह्रीं श्रीं मधुपायिनी ॐ ह्रीं श्रीं मधुरालापा ॐ श्रीं म-
धुरभाषिणी ॐ श्रीं मातामही स्वाहा ॐ मान्याश्रीं मदाल
या ॐ श्रीं मदोद्धता स्वाहा ॐ ह्रीं मंदिरवासिनी ॐ श्रीं
क्लीं षोडशारस्था ॐ श्रीं अष्टकोणगा श्रीं मानसी ह्र
सौः श्रीं क्लीं मन्मथांगगामिनी ॐ ह्रीं मलापहा स्वाहा
ॐ ह्रीं मानाहसौः ह्रया ॐ श्रीं स्वधाकला स्वाहा ॐ श्रीं
क्लीं ब्लीं मनोन्मना ॐ श्रीं श्रीं गामिनी स्वाहा ॐ ह्रीं माला
करीनव्या ॐ ह्रीं माधीरसासरणी ॐ श्रीं हवीं हसौः सनी
ॐ ऐं सौः क्लीं समस्तरूपा ॐ श्रीं दीनाल्सौः हरी ॐ श्रीं मातृ
प्रिया क्लीं श्रीं रक्तयज्ञविनाशिनी ॐ श्रीं दक्षप्रसः स्वाहा
ॐ श्रीं दानाल्सौः पयः ॐ श्रीं ऐं सौः चक्रस्था ॐ ऐं सौः म
त्यवारुणी ॐ श्रीं माडम्बरा स्वाहा ॐ श्रीं ऐं सौः सदाशांतिः
ॐ श्रीं मीनाहसौः स्था ॐ ऐं स्नानशायिनी ॐ ऐं सौः
सर्वहृद्धिस्था ॐ क्लीं कल्याणकारिणी ॐ श्रीं वंदका-
लापरा ॐ ऐं श्रीं पद्मपालिनी ॐ श्रीं शिवप्रिया ऐं सौः
शिवांगनिवेशिना श्रीं ऐं सौः नारिणी स्वाहा ॐ ऐं क्लीं
नामसीनव्या ॐ ह्रीं मोहांधकारघ्नी ॐ ह्रीं मनमनाभया

भु॰ ॐ श्रीं श्रीं माननीयाच ॐ श्रीं रजाफलप्रदा ॐ श्रीं श्रीं फला
सु॰ र॰ स्वाहा ॐ श्रीं क्लीं चैतन्यरूपिणी ॐ श्रीं नारायणी स्वाहा ॐ
९७ श्रीं क्लीं नृपराकला ॐ श्रीं श्रीं श्रीं श्रीं नारसिंही च ॐ श्रीं ना
67 रायणप्रिया ॐ श्रीं हंसगतिः स्वाहा ॐ श्रीं हंसी हंसः पयः
श्रीं ॐ क्लीं कश्चलेखा ॐ क्लीं कोटरवासिनी ॐ क्लीं कोचनभू
षाख्या ॐ क्लीं श्रीं हरिपयः ॐ क्लीं श्रीं शशिरूपा च ॐ श्रीं सः
सूर्यरूपिणी ॐ श्रीं चापप्रिया स्वाहा ॐ वीं वरुणाय जिता
ॐ वीं वटेश्वरी स्वाहा ॐ श्रीं वानररूपिणी ॐ श्रीं श्रीं खेच
री स्वाहा श्रीं श्रीं खगरूपिणी ॐ श्रीं खगेश्वरी स्वाहा ॐ ॐ
खीं खगविलोचना ॐ श्रीं खर्परपात्रा च ॐ श्रीं प्रेतालया
नया ॐ श्रीं क्लीं श्रीं चमत्कारा ॐ श्रीं पुराणविवर्धिनी ॐ
श्रीं श्रीं शान्तिदा स्वाहा ॐ श्रीं पातालवासिनी ॐ श्रीं मलय
री स्वाहा ॐ श्रीं श्रीं मेरुसागरा ॐ श्रीं क्लीं क्रयदा स्वाहा ॐ
क्लीं विक्रयकारिणी ॐ क्लीं क्रियात्मिका स्वाहा ॐ क्लीं श्रीं क्लीं
कृपयावनी ॐ क्लीं श्रीं वीं विविवेशरी ॐ श्रीं क्लीं वीं विभा
वरी ॐ विविविवस्वनेत्रा च वीं श्रीं वीं वामकेश्वरी ॐ श्रीं व
सुप्रदा स्वाहा ॐ भें भें भगमालिनी ॐ श्रीं भोगपरा स्वाहा
ॐ भें क्लीं वेन्दवेश्वरी ॐ श्रीं श्रीं भगमनस्था भें क्लीं त्रिपु
रसुन्दरी ॐ श्रीं क्लीं भीतिहन्ता च ॐ भें भूततयंकरी ॐ भभ
रूपदा भें श्रीं भगिनी भें भयापहा ॐ क्लीं श्रीं भोगदा स्वाहा

श्रीं ह्रीं क्लीं भुवनेश्वरी ॥१००० इतीदं देवदेवेशि नाम्नां
सहस्रकोत्तमम् मंत्रगर्भं परं रम्यं भोग्यं श्रीदं शिवा-
त्मकम् मङ्गल्यं भद्रदं सेव्यं सर्वरोगक्षयंकरी सर्वद्
रिद्रशमनं सर्वामरप्रपूजितम् रहस्यं सर्वदेवानां
रहस्यं सर्वदेहिनाम् स्तव्यं स्तोत्रमिदं नाम्नां सहस्र
मनुभिर्युतम् परापरमनन्तं परापररहस्यकम्
इदं नाम्नां सहस्राख्यं स्तवं मंत्रमयं परम् पठनीयं
महादेवि शून्यागारे वनस्थले निशीथे चैव मध्याह्ने
लिखेद्यत्नेन देशिकः गंधेन कुंकुमेनैव कर्पूरेणाच
वासितैः कस्तूरीचन्दनैर्देवि ह्वीयाच महेश्वरि रत्न
स्वलायारक्तेन लिखेन्नाम्नां सहस्रकम् लिखित्वा धा
रयेन्मूर्ध्नि साधकाशुभवांछकः यं यं कामयते का
मं तं तं प्राप्नोति लीलया पुत्रार्थी लभते पुत्रान् धनार्थी
लभते धनम् कन्यार्थी लभते कन्यां विद्यार्थी शास्त्र
पारगः वंध्या पुत्रं प्रसूता देवि सन्तानं चैव च पुरुषो
दत्तिणो वाहो योषिद्वा मकरैनधा पठनान्नाम्नां सहस्रे
न सर्वसिद्धिर्भवेद्ध्रुवम् नात्र सिद्ध्याद्यपेक्षास्ति नवा मि
त्रारिदूषणम् सर्वसिद्धिप्रदं चैतन्सर्वाभीष्टफलप्रदं
मोहायकारसिद्धिरं महामंत्रमयं परम् इदं नाम्नां स-
हस्रेन पठितास्त्रिविधं दिने रात्रौ वारत्रयं चैव न गामाम

भु.
सु.र.
६८
68

त्रयेशिवे बलिंदद्याद्यथाशक्त्यासाधकः सिद्धिवांछ
कः सर्वसिद्धियुतोभूत्वाविचरेद्भैरवोयथा पंचम्यांवा
नवम्यांवाचतुर्दश्यांविशेषतः पठित्वासाधकोदद्या
द्बलिंमंत्रध्यानवित् कर्मणामनसावाचासाधको
भैरवोभवेत् अस्यनाम्नांसहस्रस्यमहिमानंमहेश्व
रि वक्तुंनशक्यतेदेविकल्पकोटिशतैरपि मारीभये
चौरभयेरोगेराजभयेतथा अग्निजेवायुजेचैवतथा
कालभयेशिवे वनेरण्येश्मशानेचमहोत्पातेचवह्नि
भये दुर्भिक्षेग्रहपीडायांपठेन्नाम्नांसहस्रकम् त
स्यः प्रशमंयातिहिमवद्भास्करोदये एकवारंप
ठेन्मासंतस्यशत्रुर्विनश्यते त्रिवारंपठनेयस्तुसर्व
पूजाफलंलभेत् दशावर्त्तंपठेद्यस्तुदेवीदर्शनमाप्नु
यात् शतावर्त्तंपठेद्यस्तुसस्वयंभैरवोपमः इदंरहस्यं
परमंनवमीनामयामलम् गोपनीयंप्रयत्नेनचा
स्याज्ञापरमेश्वरी इत्येषपटलोदेविमंत्रनामसहस्रकं
नाभक्तेभ्यःप्रदातव्योगोपनीयोमहेश्वरी इतिश्रीभु
वनेश्वरीरहस्येमंत्रनामसहस्रपटलः श्रीभैरवउवा
च अथाधुनामहादेवेशिस्तोत्रंतन्निरूपणम् सर्व
स्वंभुवनेश्वर्याः परापररहस्यकम् यस्यकस्यनवक्त
व्यंविनाशिष्यायपार्वति अस्यस्तोत्रस्यदेवेशिऋषिर्भै

रवउच्यते ह्रं देवनुष्टुप्समाख्यातं देवता भुवनेश्वरी
श्रीतत्त्वरूपिणी बीजं मया ह्रैं शक्तिरुच्यते ह्रः कील
कं समाख्यातं मोक्षार्थे विनियोगकः उद्यत्सूर्यसहस्रा
भां शशांककृतशेखरां पद्मासनां स्मेरमुखीं स्तनैर्द
त्रिविलोचनां रत्नवस्त्रपरीधानपाशांकुशवरांकैः
दधतीं भुवनेशानीं ध्यायेद्रत्नांकजे शिवाम् इतिध्या
नम् वाग्भवं नवशिवे प्रियबीजं ध्यायते यदि नरो व
लब्धेनः नस्यतत्स्मरणाद्भुजमात्राजायते हिकमला
वनस्थमी १ शक्तिबीजमनन्तसुधाकरं साधको यदि
जपेद्धृदि भक्त्या नस्य सर्वगललनास्मरणाद्गौरजयंति
मस्तकैर्मे गणाधुसैः २ मायाबीजे यो जपेन्महेशान
त्वंमे श्रीभक्तिमान्सक्रिकोटी तत्र हस्यापानि तद्धाम
रम्यं नाकस्त्रीभिर्वीज्यमग्नः स्वनालैः ३ तत्त्वं भ्रमध्ये भु
वनेश्वरीति येनामरम्भापरिरम्भकोटी ध्यायेद्यदद्रे
गाशिरं वेउतद्रे समयातिरम्भापरिरम्भसर्गं ४ मायांगां
यासाधको ध्यायते तं तस्य त्रयस्य विश्वशिवदयाले
देवापादौ रजयंति स्म नित्यं मौलिस्फुलैर्गिरीन्द्रनीलाभ
रत्नैः ५ नतत्त्वरूपिणी भवत्सत्वमध्ये योजपेन्नवसुधा
करसाद्रवां देवि नस्य खिलसाधकराशौ विश्वमेनद
ग्विलं वशमेति ६ सर्वबीजं देवि मंत्रार्थसंस्पराजेव

भु·
रह·
६६
69

वक्त्रिर्वायनेयोहृदंतः भूमौरूपास्तस्यपादाब्जयुग्मं
जेति स्वैमौलिरत्नांशुभिस्तः १ इतीदंपरमंतत्वंतत्वं
विद्यास्तुपोनमम् रहस्यं भुवनेश्वर्याः सर्वस्वंसमया
वेति संस्तुत्य भवनेशानीयः पठेत्साधको नमः तस्या
द्यैसिद्धयेदेवि करस्थामहेश्वरी अस्यस्तवस्यदेवेशि
प्रभावंकथितंमया नास्यहं भुवनेश्वर्याः पंचवक्त्रैन
संशयः इत्येशपटलोदेवि रहस्यातिरहस्यकः अभक्ते
भ्योनदातव्यो गोपनीयो महेश्वरी इतिश्रीभुवनेश्व
रीरहस्येतन्त्रविद्यलीलाख्येः पटलोनवमः ९ ॥ ॥
श्रीभैरवः मंत्रसाधनकंवक्ष्ये रहस्यंसर्वमंत्रिणां येन
साधनमात्रेण मंत्रः सिद्धिमुपैष्यति विनोत्कीलनमं
त्राणाविना संजीवनेनतथा विनाशापहरीं नैवमंत्रसिद्धि
प्रदायकः संपुटेनविनादेवि प्राणैस्तान्प्राणवल्लभे वि
धानेसकलेदद्याजपेत्यावेतिजापकः मनोः श्रीभुव
नेश्वर्याः स्यादुत्कीलनमन्नमम् वारत्रयंपठेदादौमू
लमंत्रस्यैवपरां मंत्रस्यभुवनेश्वर्याभवेत्संजीवनंप
रम् मायांभैरवशापंचसौवपहृदयंसंचले मायाम्
द्भुवनेश्वर्याविधियेशापहारिणी ततः सिद्धमनुंदेवि
जपेन्मांत्रिकमन्नमः पश्चाच्छापान्मानतोदद्यात्संपुटं
साधकेश्वरः यंविधायभवेद्देवि सर्वसौख्यमयः सर्वा

विद्यांतेचपरावीजंदशवारंपठेत्सुखे मंत्रोयंभुवने
श्वर्याः संप्रदायः ससिद्धिदः एवंसंस्कृतमीशानिम
न्त्रंदेव्याजपेत्सदा सर्वसिद्धिमवाप्नोतिसाधकोमंत्र
साधकः इत्येषपटलोदेविसाधनाख्यो महेश्वरि तव
स्नेहान्मयाप्युक्तोगोप्यः साधकोत्तमैः इतिश्रीभुव
नेश्वरीरहस्येउत्कीलनादिपटलोदशमः १० ॥ ॥
श्रीभैरवउवाच अधुनाशिवविद्यांतेवक्ष्यामिपरमा
द्भुतां सर्वसिद्धिमयींसाध्यांसर्वतंत्रेषुगोपिताम्
केवलंयोजपेच्छाक्तंमंत्रंशैवंनतोजपेत् जन्मको
टिप्रजप्तोपिनमंत्रसिद्धिभाग्भवेत् यस्माद्देव्यास्तयो
देवः शिवस्तंसाधकोभजेत् ईश्वरोभुवनेश्वर्याः
शिवइत्येवईश्वरी ईश्वरस्यमंत्रंवक्ष्येसर्वसिद्धिकरंप
रम् तारंमाभूनिदालक्ष्मीरीश्वरायस्मरीततः मंत्रो
यमीश्वरस्योक्तः साधकेष्टफलप्रदः अस्यमंत्रस्यदे
वेशि ऋषिःप्रोक्तःसदाशिवः छंदोनुष्टुप्समाख्यातमी
श्वरोदेवतास्मृतः बीजंचप्रणवः शक्तिर्मायारमाकील
कंस्मृतम् धर्मार्थकाममोक्षार्थेविनियोगःप्रकी
र्तितः तारमायारमाबीजैर्मायासंघहृदीर्घसंप्रतैः ऊ
र्यात्करांगयोर्देविसाधकोभीष्टसिद्धये अथध्यानं
प्रवक्ष्यामिसर्वकामार्थसिद्धिदम् शुद्धस्फटिकसं

भु॰
स्व॰र॰
१॰
70

काशंत्रिनेत्रमीश्वरं प्रभुम् सिंहचर्मपरीधानं गजच
र्मोत्तरीयकम् सुधापूर्णकलशं शूलं वरं चाभयमे
व च धारयन्तं करांभोजैः शशांककृतशेखरं पद्मा
सनं स्थितं मुखैर्वामांगोत्संगत्रिनेत्रम् भुवनेश्वरीं म
हादेव्या हृन्मध्ये भावयाम्यहम् अनेन ध्यानराजेन म
नसा चिंतयेन्नच विद्या हि भुवनेश्वर्याः कलौ सिद्ध
तिसत्वरम् इत्येष पटलो देवि शिवमंत्रप्रकाशकं
गोपनीयो महेशानि साधकेस्यात्मसिद्धये इति श्री
भुवनेश्वरीशिवमंत्रप्रकाशः पटलः एकादशः ॥
श्रीभैरव उवाच दीक्षाविधिं प्रवक्ष्यामि साधकानां हिते
च्छया विधायविधिवद्दीक्षां पशुनाम्नाविपश्यते दी
यते परमां सिद्धिं लीयते कर्मवासना अध्यते परमं
धाम तेन दीक्षा स्मृता शिवे ब्रह्मादिकीटपर्यंतं ज
गत्सर्वं महेश्वरि पशुनमोहितं देवि तस्माद्दीक्षां च व
कलौ श्रीदेवीसेवया देवि चक्रार्चनपुरःसरः साध
कः पशुभावेन मंत्रोक्तानं भजेत्ततः दीक्षितो या
ति वरां दीक्षाहीनो भवेत्पशुः दीक्षितस्तु भवेज्ज्ञा
नी पशुभावविवर्जितो विभुः सर्वपातकमुक्तो हि लभे
त्परमां गतिम् यस्य दीक्षा शिवेनास्ति जीवन्तं
ते च जन्मनः सज्ञानेनादूरे देवि निरयात्मुनियंकं

ञ्चित् दीक्षाहीनस्य देवेशि पशोः कल्पितजन्मनः पापौ
घानि कर्माणि निष्फलं हि पलायते तस्मात्यत्नेन
दीक्षितो भाग्यात्संस्कृतिभिः कृतमा वाल्ये वा यौवने वा
पि वार्धक्ये पि ह्यवश्यं हि अन्यथा नरयौ पापी पितॄन्
स्वान्निरयं नयेत् अन्ते पशुर्दनहे सोसर्पयोनिं व्रजे
च्छिवे एवं प्राणापार्जितं प्राप्य वासनापरमार्थदाम्
गुरुं कुलीनं तत्त्वज्ञं सर्वाङ्गः सुमनोरमम् लब्ध्वा भ
क्त्या प्रणम्यादौ तोषयित्वा विशेषतः प्रणामैर्वन्दने
दैर्विविधैर्नित्यमेव एवं कर्म सिद्धस्याज्ञा विनिर्णीतां दी
क्षां देवीं यथा विधि गृह्णीयान्नरयाभक्त्या साधको
येन जायते गुरुश्च शिष्यश्च रत्नांशः सर्वाङ्गैः सुमनोर
मम् गुरुभक्तिरतं वालं कुलीनं गर्भदीक्षितम् देवी
भक्तिरतं भक्त्या पापभीतं कृतात्मकम् इत्यादीनां
पदं दयान्वितभागी भवेत्ततः श्रीदेवीः भगवन्करु
णाम्भोधे साधकानां हितेच्छया कदा दीक्षा प्रदातव्या
साधकेषु तद्वदस्व मे श्रीभैरवः सुदिने शुभनक्षत्रे
कान्तावयने द्वये नवरात्रिदिने पित्रोश्राद्धे हेमन्तनिवा
सरे नववर्षदिने देवि चन्द्रसूर्योपरागके शिवरात्र्यां
स्वजन्मनैव दीनां दयार्द्रचित्ताः नक्षत्रे शुभनक्षत्रेत्वा
तास्मरन्भैरवम् गगनानन्दीतं देवितया देवालये

भु॰
स्व॰ र॰
७१
71

क्वचित् देवताग्रे गुरुं नत्वा नत्वा संतोषहेतवे श्रीपं
चापरमं स्वर्णं देवानामपि दुर्लभम् देवतायतनं
वापि ग्रामाश्वग्रामे ततः तत्र देवान्मनेदेवि सर्वा
श्चगुरुं समर्पयेत् भूतानि सार्य देवेशि मेगणाश्च
देवताः मातृकादिगुरुतासीनचोत्तराभि स्वं शिष्य
म् संस्थाप्य विधिवद्देवि देवीमन्त्रा परामयः देवता
येयराश्रीमे दीक्षां दद्याद्यथाविधिः कालमूले महा
विद्यां श्रीविद्यां साधकेश्वरः आनंदाश्रुकहृदयः शा
नैक्तिः क्तिः समर्पयेत् ध्वजशास्य च गायत्र्यास्ततो
मृत्युंजयस्य च इष्टदेवाः शिवस्थापिततो विद्यां समर्प
येत् शिष्यो दीक्षां संप्राप्य गुरुमभ्यर्च्य शक्तितः तोषयि
त्वाग्रणामाभिः दक्षिणाभिर्विभिर्भावैः तदाप्नोति महसादा
यजयाव परमेश्वरि यंत्रंमंत्रं च माला च पंचांग परमेश्वरि
पुनर्नीत शिवे शिष्यो गुरुर्वापि न दर्शयेत् इति दीक्षावि
धिः सारभूतो गुह्यो महेश्वरि पटलः साधकेंद्रेण प्रका
श्योमम वक्त्रभिः इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये दीक्षाविधिप
टलो द्वादशः ॥ – ॥ श्रीभैरव उवाच अथ देवि प्रवक्ष्या
मि पुरश्चरणमनुत्तमम् यत्समासाद्य नरा देवि मंत्रः कल
द्रमो भवेत् एकादश्यां दिने देवि समन्ताच्छ्रेष्ठपर्यंतिका पुर
श्चरणां कर्मोदाचारे श्योन्नाथकोत्तमः वर्णालक्षं जपेन्मं

त्रेनदर्पवसरेश्वरी यकलत्ताविधिंकुर्यादतोन्यथंकरा
वन ईश्वरुवाच लक्षजप्तोमन्त्रे देवियदिकल्पद्रुमोभवेत्
तदाकिंसाधकोलोकेलभेतत्वंवदस्वमे कस्यहस्तेन
मंत्रस्यपुरश्चरणाकक्रियाम् कारयेत्साधकेश्चेनसंश
यंछिंदिपूजेदे भैरवः साधुपृष्टंत्वयादेविश्रुणुत्ववरव
र्णिनि नकदाचित्स्वयंकुर्यात्तदामंत्रपुरश्चक्रियाम्
गुरुहस्तेनदेवेशिसाधकस्यकरेणवा कुर्यान्मंत्रवर
स्यास्यपुरश्चरणाकक्रियाम् जीवहीनोयथादेहःस
र्वकर्मसुनक्षमः पुरश्चरणहीनोहितमंत्रःसिद्धिदायि
कः जपाद्दशांशतोहोमस्तद्दशांशेनतर्पणम् मार्जनं
तद्दशांशेनतद्दशांशेनभोजनम् मंत्रस्यादौप्रसाद
श्चेत्स्वयंकुर्यात्पुरश्चक्रियाम् तदाज्ञांप्राप्यवेद्यथंतेत्रे
धिवद्धतंयथा तस्यास्यगुरुहस्तेनसाधकस्यकरेणवा
वा पुरश्चर्यांत्वमंत्रस्यकारयेत्साधकोनमः पुरश्चरणा
संकल्पंदत्वादौगुरवेशिवे जपंयथाविधिंकुर्यात्तुकृ
त्यमनोप्रिये गुरोःपादप्रसादेनपुरश्चर्याफलंशिवे
गृह्णीयात्साधकोदेवियुरुंसंतोषयेत्ततः दक्षिणाभिः
शुभैर्वस्त्रैर्यथाविभवमात्मनः ततःस्वयंपुरश्चर्यावक्रीः
कुर्यात्साधकः येनमंत्रःकलौशीघ्रमष्टसिद्धिप्रदोभवे
त् पर्वताग्रेनदीतीरेदेवतायतनेतथा एकांतेचश्वै

मं०
स्मृ०२०
३२

देशेजयेत्रियतमानसः ब्रह्मचर्यपरोवीरो मितोहारो-
जितेंद्रियः स्मरन्नेमन्त्रसरेदंमंत्रजेन्मनिग्रहंन्तथा चाह
मूलफलानीरदधिभिक्ताव्रतसाधकः शाकस्याहविर्ये-
वात्रसाधकस्योच्यतेबुधैः तदपिप्रशस्तनान्यः संनचा
श्लिष्टंनचाधिकम् मद्वकौः संस्थेषकंचऊर्यो दैलकभो-
जने नेंद्रियाणांविकारः स्यान्तथाभुंजीतसाधकः य-
द्वातस्त्रायरीमाज्यंदुग्धानंकल्पितंफलम् प्रशस्तंत्रसम
श्रीयान्मंत्रसिद्धिंसमीहया यथोक्तस्याप्रसिद्धिस्यात्तत्
णावनसंशयः शाकमेवस्हविष्याशीकलौलत्तत्रयत्न
येत् यतिश्चब्रह्मचारीचभिक्षान्नजीविनोमतौ सर्वेप
मेवलिभूतागृहीभिक्षान्नजीवनात् लवणंपलकंचैव
ताराँतोहरमांतरम् माषमुद्गमसूरात्सांतोरवांश्चण
कानपि अमद्वाषणामनाध्यंवर्जयेदत्रएजनम् वि
नाभ्रमोविनंनिमंमयनैमित्तिकंचयेत् स्त्रीशूद्रपति
तव्रात्यनास्तिकोच्छिष्टभाषणाम् असत्यभाषणंचैव
कौटिल्यंचपरिवर्जयेत् सद्भिरपिनभाषेतनापहोमा
वेनादिषु वाग्यतः कर्मनिवर्त्यनिःस्पृहश्चवेनादिषु
वर्जयेद्गीतकाव्यादिश्रवणंनृत्यदर्शनम् ताम्बूलंगं
धलेपंचपुष्पंनारीणामेवच मधुतैलकलापंतद्गोष्ठी-
चपरिवर्जयेत् कौटिल्यंनोटमपांगामनिवेदितभोज

नम् असंकल्पितहुतं च वर्जयेत्तर्दनादिकम् स्नायाभि
पंचगव्येन केवलामलकेन च स्कृनिस्नानागमोक्तेव मं
त्रैः स्नानायादनंतरम् स्नाने त्रिषवणंप्रोक्तमष्टकोटि
सकोनथा अस्नानस्य फलेनाप्तेन वानर्पयतः पित्त
पुरश्चरणकालेन तद्धोमावसरे तथा मूलेनमैकल
लेन कृत्वा होमं दशांशतः साधकेन विधेनापि दर्श
हौहोममाचरेत् तर्पयेत्तहितो देवीं भोजयेत्साधकं
स्ततः पुरश्चर्याविधिश्चैव वर्णितः फलसंदरि अथ
वान्यप्रकारेण पुरश्चरणमिष्यते अष्टम्यां वा चतुर्दश्यां
पक्षयोरुभयोरपि सूर्योदयात्समारभ्य यावत्सूर्योदः
यो भवेत् तावज्जमा निरातंको मंत्रः कल्पद्रुमो भवेत्
चेंद्रसूर्यग्रहे वापि यावद्विधिविमुक्तिदः तावत्संख्यम
न्नजेत्सम्यक्त्वा होमादिकं चरेत् सर्वसिद्धीश्वरो मंत्रो भवे
त्साधकवाग्ने शरत्काले रवौ देवि जपेन्मंत्रं यथाविधि
निशीथे रचयेद्धोमं तन्नन्मलाहुतिं शिवे तत्क्षणात्सा
धको देवि सत्यं योपि सुभं लभेत् अथवान्यप्रकारेण
पुरश्चरणमिष्यते गुरुमानीय संस्थाप्य देवतापूजनं
चरेत् वस्त्रालंकारहोमाद्यैः संतोष्य गुरुमेव च तत्सं
नत्सुतांश्चैव तत्स्य पत्नीं तथैव च पूजयित्वा मनुं जसा
सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् गुरुवेदनिर्णात्यथायथाविभि

भु॰
श्व॰र॰
७२
73

वमात्मनः गुरोरनुज्ञामात्रेणात्तु इह मंत्रोपि सिध्यति जा-
पश्चात्तत्त्वतां ध्यायेद्ध्यानं श्रीनैस्तत्त्वतां जपेत् । जपध्याना-
समायुक्तो मंत्री सिध्यति नान्यथा ॥ इत्येष पटलो गुह्यो मे
न्त्रसारमयोद्भवम् । अप्रकाश्योप्रदातव्यो नाख्येयो बहुल
वादिभिः ॥ इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये गुरुस्मरणविद्यानाम
पटलाष्टादशः १८ ॥ ० ॥ श्रीभैरव उवाच ॥ ०
अथ होमविधिं वक्ष्ये सर्वतंत्रेषु गोपितं । सांस्त्रीभुवने
श्वर्या मंत्रराजस्य पार्वति । ध्यानादेवी परादेवि गुरुरूपा
त्वा सम्यक्किकम् । जपेच्छ्रीचक्रपुरतो निषीद्य मंत्रमीश्वरि
अयुतं लक्षमेकं वा दशांशं होममाचरेत् । कोटिलक्ष
प्रजप्तस्य मंत्रस्याक्षरसंहतेः विनादशांशहोमेन न ता-
त्फलमवाप्नुयात् । विना श्मशानगमनं नित्यहोमं न पा-
दयाः नास्ति सिद्धं निर्वाणो हे कलौ भैरवशापतः हुतपा
यसमध्वीकागुडपुष्पसिताक्तैः होमो दशांशतः का
र्यो जपस्य सर्वदा क्षिते पंचामृतेन देवेशि तद्दशांशेन
मार्जयेत् तर्पं विनादशांशेन पंचामृतमयं विसर्पीः
भोजनं विनादशांशेन दीनितां च द्विजोत्तमः ततो देवि ब्र
ह्मण्यां फलमाप्नोति साधकः अन्यथा सिद्धिहानिः स्यात् ज-
मस्यापि मनोः सदा । देव्युवाच यस्यै नेतावद् यस्यै नेताव
तीमाकृतिहोमं कर्तुं दशांशतः सकथं क्रियते होममत्र

रस्वमहेश्वरि श्रीभैरवः यस्य होमं शिवे कुर्वन्ते शाकिनी-
लिदशांशतः न सम्पूर्णं भवेत्तस्य कौलिकानां हितायव
शुभे हिमाद्यं देवेशि गतोपवनमंडलम् श्मशाने सम्पु-
रोच्यक्तो हेवापरमेश्वरि श्मशानं प्रणमेद्भक्त्या साध-
कः साधकैः समम् ज्वालाकरालवदने कल्पान्तदहने-
प्रिये प्राणिप्राणालये दूते चित्तमेतत्प्रहं कुरु इति न-
त्वा महादेवि स्मशानादिस्थितभैरवान् निवसेत्तत्र रात्रौ तु
कुर्याद्धोमं कुलेश्वरि श्मशानादि शिवे देवेशि श्रीचक्रं तु
विभावयेत् संपूज्य विधिवन्मंत्रं दिक्पालांस्तत्र पार्वति
गणेशं पूजयेत्तत्र पूजयेत्कुलयोगिनी तन्मूर्वतः ख
नेत्कुण्डं रुद्रनेत्रास्यं च विधया त्रिकोणं कुर्मीशानि ह
स्तायोगायमहिजे हस्तैकविस्तृतं विश्वकुसिद्धकं
विभावयेत् बिन्दुं त्रिकोणं षट्कोणं वसुपत्रं त्रिवृत्तं
भूगृहांकं मयाख्यातं वह्निचक्रं कुलाचिते गणेशं यमे
वरुणः कुबेरसहितः ततः पूजनीया विशेषेण गंधाक्ष-
तधूपनैवेद्यैः ब्राह्म्याद्यमातरः पूज्याश्चासिताङ्गाद्यश्च भैरवाः
वसुपत्रेषु संपूज्य वह्निचक्रे महेश्वरि मायाच मोहिनी
चैव लज्जा या च मनोन्मना मुक्तकेशी च मातंगी महेश्वा
नी षट्पत्रके त्रिकोणे यमुना गंगा संपूज्याश्च सरस्वती
बिन्दौ श्रीभुवनेशानीं गंधाक्षतप्रसूनकैः बिंदावणितम

भु॰ मर्च्यमूलमंत्रेणामात्रिकः वह्निमावाह्यमूलेनतदावार
रह॰र॰ नमुद्रया ॐ ह्रैं रां वह्नये स्वाहा मंत्रेणोत्तिसरेश्वरि वह्निं
७५ मूलेनसंस्कृत्योत्कृतानाम्न्यूनमीश्वरि दशांशहोमसंक
ल्पाकुर्यान्मूलसाधकः मालयार्तितिणोदयादाकुली
नांशनत्रयम स्त्राज्ञानीलविग्रहमस्त्रानल्तवक्रौजुनेष्मि
ये पुष्पैर्मूलेनाज्यमिश्रैस्ततोरद्याद्वलिप्रिये मकारैः
पंचभिर्देवि पुनजन्मावश्यवेदवेत् स्वाज्ञानीलांशनदद्या
द्धोमरमयोमरवः ततः साधकचक्रस्यतत्त्वियस्यचपा
देति एतांविद्यापचक्रोत्सिंलोषयेदविभिर्गुह्यम् स्त्री
शीघ्रिर्वर्षयेत्तत्र्योनाश्रुतोगिरियोभवेत् तत्रियोपि
वरेनत्रपुरश्चर्याफलंमतोः लभत्सतसाधकश्रेष्ठततः
सर्वांकृतिंडनेत् ततोवमंपठेद्देवियेनदेवीमयोभवेत्
ततोदेवींचशिवांमंत्रीसंहारमुद्रया साधकोत्स्वयेद्धि
नादैर्भक्त्यापानादिभिः शिवे विसृज्यसाधकान्देवीस
शिवांमपरिक्कदम पुरश्चर्याफलंप्राप्यसाधकोमुक्ति
भाग्भवेत् इत्येषषट्पटलोदितोहोमस्तनामपोक्रवम
मर्वतनैकतिलयोगोपनीयोमस्तनाभिः इतिश्रीभुवने
श्वरीरहस्येहोमविद्यापटलः चतुर्दशः १४ ॥ श्रीभैर
वः ॥ प्रथनाचक्रमानेवन्यासिनयानेरितिवरदा
भवितायांअग्यश्रीभुवनेश्वरीपकाहशापिकारैव

साधकाः परमार्थज्ञः प्रकारदशापि चक्रे न वर्णिताः सा
धकास्तु भाः उत्तमा न च देवेशि मध्यमा पंच साधकाः अध
मास्त्रयो देवि न मन्त्रः चक्रमध्यगाः विना चक्रार्चनं नै
व निन्दा पूजाजपादयः फलदा योगिनीशापान्नस्यात्सु
कं प्रपूजयेत् अहङ्कारौ तु संक्रान्तिं निवन्देश्याष्टमी शुच
नवम्यां मंगले चक्रे पूजा जपाश्च शुभप्रदा साधकाश्च स
नीकाश्च मिलिता शयमंदिरे देवतापतने वापि श्मशान
स्थं गारके यद्वा दिगम्बरे भैरवान्देवि विचार्य परसाधक
उपविश्यासने देवि संशोध्य वीरमंडले साधकान्नप
विश्याग्र कर्णान्मेकस्य साधवान् नानाविधापसर्वांगभ
न स्त्रक्षादिके चरेत् नवप्राणान्स्तनिशाम्य श्रीचक्रे पूज
यच्छिवे आत्मनाश्रीचक्रयोर्मध्ये कुम्भस्थापनमाचरेत्
गौडीमाध्वीनयायेष्टी वामस्व पूजयेच्छिवे पतेषां रसमा
स्वादनत्वाभैरवार्चने आनंदरसपूजायां नष्टेपोप
रमेश्वरी विप्राश्चनत्रिधावेश्याः स्मृतः पूज्यस्तपावनाः
गौडी विप्रैश्च सुभद्रा माध्वीत्तत्रैश्च वा नमा वैश्यैश्च सुभ
द्रा पैष्टी स्मृद्रेश्च ब्राह्मणसत्तम ब्रह्मतत्त्रियवैश्यानां मानं
दत्तस्वभावतः आसवं हरतत्स्याज्जं साधके तत्तु शुद्धता
भिः स्वभावेन सदानन्दरसानां परमेश्वरि मधुनापूजा
येद्देवि देवमानन्दभैरवम् इत्थं संशोध्य देवेशि मकार

भु॰ ज्यं च शोधयेत् श्रीचक्राग्रेर्चयेत्तत्र साधकान्भैरवागमे
स्र॰र॰ तत्र संपूजयेत्तेशं देवमानंदभैरवम् योगिनीः पूजये
७५ त्तत्र वटुकं पूजयेत्ततः गणेशं क्षेत्रपालांश्च पूजयेत्स्व
75 कनायकाः संतर्पयेद्देवान्पितॄंश्च मुनीन्देवान्महेश्वरि
श्रीचक्राग्रे जपेन्मूलं पठेत्कवचमेश्वरि मंत्रनामसह
स्रं च स्तोत्रं ततस्त्रिरूपिणाम् ततो देव्यै वलिं दत्वा साध-
केभ्यः पंचयेच्छिवे भैरवां स्तर्पयेद्दृष्ट्वा दीक्षितांस्तर्पयेत्ततः
उत्तमं नवपात्राणि पंचपात्राणि मध्यमम् त्रयमेवा-
णि पत्राणि चैकपात्रेण पूजनम् यत्नैर्भैरवोत्तमैः सर्वे-
वर्णोद्दिजातया निष्टैर्भैरवैस्तत्रैः सर्ववर्णोपरस्थस्य
कः तत्र कन्याः समभ्यर्च्य वीरेशो भैरवार्चनम् रेतसा-
तर्पयेद्देवीं कुलकोटिसमुद्धरेत् शक्त्याच्छिष्टं पिबेद्-
वं वीरोच्छिष्टं च वर्णानाम् मकारपंचसंयुक्तं कुर्याच्छीव
क्रममुत्तमम् मृगरूढं पूजयेत्तत्र तर्पयेच्छक्तितः परम्
तोषयित्वा गुरुं देवि दक्षिणाभिश्च वंदनैः ततश्चांशि
रसा दापयेत्कर्पोदाने रमात्मनः इत्येष पटलो देवि विवक्त
सर्वस्वं मेश्वरि तव भक्त्या मयाख्यातो गोपनीयः प्रयत्न-
तोभिः इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये चक्रपूजाविधिपटलः
पंचदशः १५ ॥ श्रीभैरवः शृणु देवि प्रवक्ष्यामि सा-
रात्सारतरं परम् स्त्राचाराणां विधिं येन कलौ देवीप्र-

सोऽदत्ति हैमागोवागमे स्यात्तं वामाचारस्तु दक्षिणः न
योऽसत्त्वं कुलाचारः शृणु तेषां विधिं शिवे साधकोत्त्री
त्तिनो भूत्वा येन सिद्धिमवाप्नुयात् तद्दशामि तवेश्वर
त्रिचारो विधेयं तु हत्सने प्रथमो दक्षिणाचारो विधिस्तेषां
शृणु प्रिये प्रभाते स्नानसंध्यादि मध्याह्ने जपमेश्वरि
गैरेणमासनं मामार्थं भस्त्रं पायसशर्करैः मालारुद्राक्ष
संभूता पात्रं पाषाणसंभवम् भोगः स्वकीयं कान्तामि
दक्षिणाचारस्तु पयम् द्वयोगमथुना देवि सिद्धिहानि
करो मतः वामे चारं प्रवक्ष्यामि भुवनेश्वरः समापनम्
ये विधाय कलौ शीघ्रं मांत्रिकः सिद्धिभाग्भवेत् मालान्
देन संभूता पात्रं पाषाणमण्डकम् ग्रासनं सिंहचर्माद्
केकरणं स्त्रीकचोद्भवम् द्रव्यमासवतन्नाद्यं भक्ष्यमां
सादिकं शिवे चर्वणं वालमत्स्यादि श्रद्धावीणारवाः क
ग्याः मैथुनेपरकान्ताभिः सर्ववर्णसमानता वामाचा
द्द्रतिसोक्तः सर्वसिद्धिप्रदः शिवे अन्यथा सिद्धिहानिस्या
मेत्रस्मात्प्रियमहेश्वरि तस्माद्वामं भजेन्नित्यं वाममेवच
रागतिः दक्षिणं च कुलं चैव वीरैः साधकसत्तमैः स्या
त्संहत्य कलौ देवि वाममेव भजेत् कलौः कुलाचारश्च व
न्द्यामि सद्योभोगाभिरुत्तमैः कुलमिपं कुलगुरुं कुलदे
वीं महेश्वरि नित्यं यत्नजयद्धिसंस कुलाचार उच्यते कु

भु॰
स्तु॰र॰
१९
76

लक्षितं शिवेनाज्ञानानानाम महेश्वरि हृद्गतानीयममम्
ज्ञानयाभोगं विधायच रेतस्मान्तर्यमे देवीं चक्रेशीं भुव
नेश्वरीम् ईश्वरं चैव विधिनाजपं कुर्याद्विशेषतः नम
वं कं च रेडं मं कुलकां ता विभूषयेत् पानैः येयैस्तया
भक्ष्यैः मंत्रमप्यं कुलयोषितम् श्रमहं चैव वरे देवं कुलाचा
रे इति स्मृतः रमाचारपरो देवि कुलस्त्रीगुरुपूजनकः
वामाचारपरो मंत्री मुक्तिभाग्भविता ध्रुवम् इत्येषपट
लो गुप्तो देव्याश्चारनवल्लभः प्रदातव्योपि भक्तेभ्योन
प्रकाश्यो मम भक्तिभिः ॥ इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये पंचां
गविनाम पटलः षोडशः १६ ॥ श्रीभैरव उवाच ॥
शृणु शक्रक्रयां मध्य पूजां मामयि कीं पराम् येनश्च व
णामा त्रेणा कोटि पूजाफलं भवेत् विना मम यपूजाया
देवी दीक्षापि निष्फला तस्मान्मम यपूजां तेवत्सामिप
रलौकिकीम् न सिद्ध्यन्ति महादेवि विना मम पूजाजपाद
यः यत्नेन मादृयो देवि विना मम पूजया श्रेष्ठा
शान्ते प्राप्याः सम पापा संतिपार्वति तेषु पाः पूजये दे वि
देवीं श्रीभुवनेश्वरीम् मयाति परमेशानि श्रीदेवीग
णानां परम् तेषाम पि महादेवि मम याः सन्निवेना मा:
सर्वग्रहणकालो वा चंद्रग्रहणवासरः भूकम्पसमयो
देवि नवरात्रिदिनानि च कन्यासंक्रान्तिसमये देवाना

मपि दुर्लभः पत्रेषु समयेष्वेवं यः शिवां पूजयेच्छिवे स
साक्षाद्भैरवो ज्ञेयो वरदानक्षमः शिवः ब्रह्माद्यैः पूजनेव
देवस्तस्य ग्रहणात्पूर्वकम् यस्मिन्काले भवेद्दक्षस्तस्य यो
ष्व समागमः नैवेद्यं साधकस्त्वात्मपूजां सामयिकीं च
रेत् स्नात्वा विलिख्य परशोभिभूमौ यंत्रं लिखेच्छिवे सिंदू
रेण महादेवि सर्वशापनिवारकम् त्रिकोणं विंदुसंयु
क्तः षट्कोणं महेश्वरि वृत्तमष्टदलं देवि भूगृहेण
सुशोभितम् विभाव्यं यंत्र देवेशि पूजां मंत्रे समारभेत्
आसनं देवि संशोध्य भूतशुद्धिं विधाय च प्राणायाममथ
मातृकैश्च देहे व्याप्य महेश्वरि श्रीं ह्रीं क्लीं पं सौः मंत्रे पूजा
क्रमो हि मानसिकः सर्वाशापूरकायादेव्याश्च कायमं
हेहि कुर्यात् दत्वा पुष्पांजलिं देवि चतुरस्रे समर्चयेत्
गणेशं धर्मराजं च वरुणं च कुबेरकं कपालं विकरा
लं च संहारं रुरुभैरवं महाकालं च कालाग्निं समु
न्मत्तभैरवम् अष्टपत्रेषु देवेशि पूजयेद्गन्धपुष्पकैः व
शिनी परमेशानि कामेश्वरी ततः परम् मोदिनी वि
मला चैवारुणा जयिनी तथा सर्वेश्वरी कौलिनी च
पूजनीया षट्कोणके वामावर्तेन देवेशि गंधाक्षतप्र
सूनकैः पीतपुष्पैर्महादेवि पयसाम भुनार्चयेत् गंगा
च यमुना चैव सरस्वत्यपि पार्वति त्रिकोणाशानकम

भु॰
सु॰ र॰
११
77

नः पूजनीया च साधकैः नीलपुष्पैर्वदध्याच्च हुतमस्तां
तु पुष्पकैः विन्दौ श्रीपरमेशानि पूजयेद्भुवनेश्वरीम् ईश्व
रेनेदितं हृदं च भैरवं भैरवेश्वरम् ॐ क्रीं श्रीं रां राहवे फट्
स्वाहा मंत्रेण साधकः विन्दौ संपूजयेद्राहुं त्रिवारं च स
शक्तिकम् नैत्रे वपूजयेद्देवि श्रीसूर्यं ग्रहनायकम् स
यमंत्रेण देवेशि गंधातन प्रसूनकैः नैवेद्याचमनीयाद्यै
स्ताम्बूलैश्च सुवासितैः नत्रोपरि महादेवि दद्यान्मूले
न साधकः रौप्यस्य च सुवर्णस्य रत्निका दश पार्वती
पीनवस्त्रं महादेवि दद्यान्मूलेन साधकः दत्वा येत्रस
पुरतो जपेऊर्ध्वोन्मुहेश्वरि अष्टुतार्धं न दर्पं वा सहस्रै
कं च वा जपेत् जपाद्दशांशतो होमः कार्यो सर्पिर्षताति
लैः नद्रे कवचं नाम्ना सहस्रं स्तोत्रमेव च पठेद्देविन
तो देवैः समशिवायै समर्पयेत् राहवे कुलसर्पाय गुरवे
साधको नमः जपं समर्प विधिपवननासाद्यंगमेश्वरि
सावलनाम्भोजयेद्देवि दक्षिणाभिः समर्चयेत् यपं च सू
नहे देवि श्रीदेवी भुवनेश्वरि ग्रहाणां ग्रहनायस्य सूर्यं
स्वामिनं तेजसः कोटिवर्षासहस्राणां पूजनाया फलमा
मुयात् इत्येष पटलो देवि गोपनीयो मुमुक्षुभिः सूर्य
ग्रहणां पूजनाय्यः साधकेष्टफलप्रदः इति श्रीभुवनेश्वरी
रहस्ये सूर्यग्रहणपूजाविधिपटलः समादशः १० ॥

श्रीभैरव उवाच शृणुष्वावहिता भूत्वा कथयामि महेश्व
रि रहस्यं भुवनेश्वर्याः पूजासारमनुत्तमम् चेशापराग
समये स्वात्मासाधकसत्तमः विलिख्य परागांयोमांलि
खेद्यंत्रं महेश्वरि त्रिकोणं बिंदुसंयुक्तं दशारं पंचकोण
कम् वृत्तमष्टदलं देवि भूगृहेणोपशोभितम् सिंदूरे
णा महादेवि लिखित्वा इष्टदेवता कुर्यात्तत्समस्तुहिं च
भूतशुद्धिं ततः परम् प्राणान्स्थापयेद्देवेशि न्यासं कुर्या
द्यथाविधिः भैरव्याद्यादिन्यासेन देहव्याप्य महेश्वरि
मातृकान्यासभेदेन श्रीकंठन्यासकेन च ध्यात्वा सोम
ष्टिनां देवीं सोमकोटिसमप्रभाम् पात्रस्थापनकर्मा
दौ कृत्वावाह्य महेश्वरीम् संशिवां मनसावाह्य राज्ञंचै
व सशक्तिकम् आवाह्य सोमं देवेशि स्वागतं चैतदीर
येन स्थापने संस्कृताविध्याने कुर्यात्षडंगं षडक
पाद्यार्घ्यादीनि विद्याद्वीपस्थान्स्वांसमारभेत् गणेशं
दिहदं बटुकं देवं किरीटिनम् दत्वा वलैनगंधाद्यैः पू
ज्यस्तेव चतुरस्रके मंगलां पिंगलां धन्यां भ्रामरीं भ्रमका
न्तया उल्काम् सिद्धां संकटां चैव सजनी पादपत्रके वामाव
र्तेन देवेशि पीनष्ठिं महेश्वरि श्रीमहात्रिपुरां चैव तथा
त्रिपुरमालिनी त्रिपुरां विजयां देविं तथा त्रिपुरवासिनी
पंचकोणोसदा पूज्यः पंचदेव्यो महेश्वरि वामावर्तेन गंधा

भु॰ धूपदीपप्रसूनकैः इदं देवि परं राज्यं वरुणां चक्रवे
स्तु॰ र॰ रकम् ईशानमग्निपलाशं च वायुविसंक्रमारकम् दशा
३८ देवसितैः पुष्पैः दत्वा वर्णेन पूजयेत् कामेश्वरीं विशेष
78 तं पूजयेद्रूगमालिनीम् त्रिकोणे साधको देवि पीतपुष्पै
विशेषतः सर्वानंदमयीं चक्रे वै देव पूजयेत्ततः सेश्वरीं॰
भुवनेशानीं श्रीदेवीं भुवनेश्वरीम् ईश्वरं च महाकृष्टका॰
लाग्निभैरवेश्वरम् वरंचैवांकुशं चैव कलाः षोडशका
लप्या मालां च पूजयेत्तत्र त्रिंचैव समर्चयेत् देवैनि
वेदितानां धातृत्तप्रसूनानि विनानत् धूपदीपादिनैवे
द्यताम्बूलादीन् समर्पयेत् न्यासं कृत्वा जपेन्मूलमप
मार्थं सुरेश्वरि तदर्धं वा सहस्रैकं जप्त्वा होमं दशांशतः
वर्मैनाम सहस्रादि स्तोत्रपाठं चरेत्ततः इत्याद्यंत्रापदे
वे शिरोण्यसर्गान्नलांशिवे गुह्यवेदेवदेवेभ्यो जपं मे श्री
समर्पयेत् संहारमुद्रया देवि देवदेव्याविसर्जयेत् प्र
नयापूज्यया देवि श्रीदेवीभुवनेश्वरीम् साधकः पूज
यन्नसमान्द्रवो भवेत् नित्यपूजाविधायावत्कोटिलि
ङ्गमहेश्वरि यत्फलं तत्फलं सम्यः सलभेत्पूजयानया
पुरश्चर्यासहस्रं च वाश्वमेधायुतस्य च फलं भवन्ति देवेशि
वेदपुरश्चरणापूजयाः वेदपुरश्चरणपूजयाः परलोके विद्युल्लेभः
गोपनीया विशेषेण नान्यथा सिद्धिहानिदः ॥ इति श्रीभु

श्रीभैरव उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि श्रीदेवीसारमुत्तमं
नवरात्रार्चनं देवि गोपनीयं विशेषतः चैत्राश्वयुजमास
योः शुक्ले पक्षे नवदिनानि च पूजयेद्भुवनेशानीं सिद्धि
हानिस्त्वनान्यथा प्रतिपन्निवसे शुक्ले प्राप्ते सौहृल्लिके
शुभे उत्थापयेन्नाम्ना श्रीस्नात्वा आगमार्चनस्थलीम् समा
यत्निमकर्मोदेन वेदीं वरेच्छिवे चतुष्कोणामेकह
स्तां सर्वतो नीवसुन्दरम् विलिप्य नवदेव्यादौ लिखेद्यन्त्रं
महेश्वरि त्रिकोणं बिन्दुसंयुक्तं षडस्रं ह्यष्टमण्डलम् अष्ट
पत्रं पद्मगेहं श्रीचक्रं नवराणिकम् एवंसंकाम देवेशि
भूतस्थारिकं चरेत् विधाय मातृकान्यासं मन्त्रन्यासं
ततः परम् षोढान्यासं महेशानि यन्त्रपूजां वरेच्छिवे ग
णेशं नन्दिनं दुं चक्रमारं वीरभद्रकम् चत्वरस्रे सितैः पु
ष्पैर्गन्धादीपैः समर्चयेत् ब्राह्मी चैव सर्वाणी चैव कौमारी
चापराजिता वाराही नारसिंही च तथैवेन्द्री भैरवी नवाश्र
पूपत्रीषु संपूज्या वामावर्तेन पार्वति सर्वैश्वर्यप्रदा देवी
तथैव भगमालिनी वामावर्तेन संपूज्यः षट्कोणेषु ना
यकांन्नमेः त्रिपुरां त्रिपुरेशानीं तथा त्रिपुरमालिनी त्रि
कोणे पूजयेद्देवि ईशानादिक्रमेण तु सर्वानन्दमयं च
क्रे वै देवं भुवनेश्वरी श्रीदेवी परमेशानी पूजयेत्तापको
नमः ईश्वरं परमेशानी पूजयेत्तु पार्वति गंधान्नसम्

भु.
स्व.२.
८.
60

नाद्यैर्धूपदीपादिनर्पणैः तद्वैवद्धरमानीयतत्तत्तं परम
म्नमम् सौवर्णं रजतं ताम्रं मृण्मयं वा महेश्वरि मूलेना
पायसान्नयंतीर्थो मा वाहयेत्ततः गंगे च यमुने चैव गो
दावरि सरस्वति नर्मदे सिंधु कावेरि जलेऽस्मिन् संनिधिं कु
रु तीर्थानी निसमावाह्य यंत्र कुंभे महेश्वरि वेदं वेतत्र
संस्थाप्य घटे प्राणान्समर्पयेत् आवाह्य सशिवां देवीं त
त्र प्राणान्समर्पयेत् इन्द्रादीं लोकपालांश्च पूर्वं पश्चिमयोः
शिवे दक्षिणोत्तरयोश्चैव मीशानादिक्रमेण च ऊर्ध्वमो
यश्चैषिनादौ सर्वे गंधवर्चार्चयेत् पैलुगाशिवेहस्मा
वटां तं तूलवाणिणी चामुंडां च कूष्मांडी स्कंदमाता
महेश्वरी कात्यायनी कालरात्रिर्महागौरी च सायकैः देव
हूती न वा स्यां च नवदुर्गाः समर्चयेत् मूलमंत्रेणांस
म्यमूलविद्यां समभ्यर्च्य सेश्वरं परमेशानि देवीं श्रीभुव
नेश्वरीम् घटे समभ्यर्च्य गंधाद्यैर्दीपधूपप्रसूनकैः नैवे
द्यावमनीयाद्यैस्ताम्बूलैश्छत्रचामरैः मूलविद्यां समभ्य
र्च्य वेदिकायां च वाचयेत् यवाम्बूलेन देवेशि मूलमं
त्रेण मंत्रितः तदग्रे पंचवातिश्च कुमारीश्च जपेत्ततः पा
द्यार्घ्यमधुपर्काद्यैः गंधाक्षतप्रसूनकैः माल्यैराभरणै
र्दिव्यैर्भक्ष्यैर्भोज्यैश्च पायसैः संतर्प्य विधिवद्देवि वदायेज्ज
पमारभेत् जपांते शांश्च होमं कुर्यान्नामपकसतमः त्रि

कोणांकुशाउमापूर्वं हस्तेकेन हविस्तनम् त्रिकोणानव॰
सप्येवंदनेन विभावयेत् मध्येविंदुलिखेद्देविश्रीरे
वीपूजयेच्छिवां रांरांत्रं स्वग्ग्येस्वाहा समावाह्य विभा
वयेत् गेंफ्रंफ्रंहः जटाभारभास्वराग्रेहि प्रज्वलप्रज्व
लतिफट् गेंस्वाहा वह्निर्निर्मंत्र्यपार्वति होमंकुर्या॰
हूनतोरतिलपुष्पैर्मनोहरैः संतर्प्यदेवतां देवि मधु
तीरतिलाज्जुभिः ब्रह्मणान्भोजयित्वा वदक्षिणाभि
स्तोषयेत् वटर्यैकवचस्तोत्रपाठं कुर्याद्विशेषतः ज
पंगुह्यभ्यः श्रीदेव्यैसशिवायैसमर्पयेत् यथावंपूजयेदे
वींश्रीदेवींभुवनेश्वरीम् नवम्यांतं महेशानि सनस्ना॰
तां महेश्वरः नवम्यां स्वर्णपुष्पाणि नवरौप्यप्रसूनक
न् दद्याद्देव्यैवटस्थानं नवमुद्राभिरीश्वरि प्रणाम्यदे॰
वदेविसाष्टांगां योनिमुद्रया समर्पयेत्तापकायवंदे
संहारमुद्रया यथावत्पूजयेद्देवि समयेपरमेश्वरीम् स
प्रवभगवान्लोके विचरेद्भैरवोयथा निलयपूजाजपो
दानेगंगास्नानमहेश्वरि गजाश्वरथदानेन भूदानेभ
स्मरग्रहे नवरात्र्यर्चनस्यापि कलांनार्हंति षोडशीम्
इदंपूजारहस्यंते भाषितंभक्तिभावतः स्वप्रकाशम
दानव्यंगोपनीयं स्वयोनिवत् इत्येषपटलोगुह्यः सर्व
तेषुगोपितः नवरात्रिदिनार्चायैलस्यकोटिफलप्रदः

भु॰
सं.र.
८
८०

इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये नवरात्रिपूजाविधिपटलो
विंशः २० ॥ श्रीभैरव उवाच अथ वक्ष्यामि देवेशि प्र
णां संक्रान्तिकीं शिवे भुवनेश्या महापूजां पूजाकोटि
फलप्रदाम् यस्मिन्नह्नि रविर्देवि संक्रमेत्तु गणपवर्धने
कन्यां तस्मिन्दिने स्नात्वा साधकोत्तमसाधकः नित्यपूजां
समासाद्य चरेत्संक्रान्तिपूजनम् पूर्वसंकल्पदेवेशि प्र
णवाद्यादिकं चरेत् ऋष्यादिकं ततः कृत्वा मातृकामा
समेव च षोढान्यासं ततः कृत्वा ध्यायेच्छ्रीभुवनेश्वरीम्
देवीं ध्यात्वा महादेवी श्रीचक्रे परमं लिखेत् त्रिकोणं
बिन्दुसंयुक्तं रसकोणाष्टपत्रकम् षोडशं चाष्टपत्रं च धरा
गेहयुतं लिखेत् सिन्दूरेणातिभाव्याद्यौ पात्राणि स्थाप
येत्ततः योगपीठार्चनं कुर्याद्यं वै देवी शिवांकिनाम
समावाह्य महादेवि मुद्राश्चैव प्रदर्शयेत् पूजयेत्क्रमा
न्तस्यां फडित्यशानि वक्त्रेव गणेशयमवरुणाः ऊवे
रसहिताः शिवे चतुरस्रे तु सम्पूज्याः पीठपृष्ठैः महेश्व
री ब्राह्मी च वैष्णवी चैव कौमारी चापराजिता वाराही ना
रसिंही च तथैन्द्री शांभवे ततः पूजनीया दलेष्वष्ट
स्वर्घ्यधूपकैः नंदा भद्रा किनी धात्री अघोरा च महार
री सिद्धिका पूजनीया च वह्निः षट्कोणके शिवे गंधार्घ्य
पुष्पधूपाद्यैर्वामाद्यैस्तैर्नपार्वति यातनी डाकिनी चैव

शाकिनीगुप्तयोगिनी हाकिनीलाकिनीपूज्यामध्य
षट्कोणकोणतः गंगांचयमुनांचैवतनीयांचसरस्व
ती त्रिकोणेपूजयेदेविसाधकोमंत्रसाधकः सर्वो
त्तंदमयेचक्रेचैवदेवेपरमेश्वरि श्रीदेवींपूजयेदेविसा
धकोभुवनेश्वरीम् ईश्वरंचैवकालाग्निंदेविश्रीभुव
नेश्वरम् गंधाक्षतप्रसूनाद्यैर्नैवेद्याचमनीयकैः व
ह्निश्वापरमात्मानौ लाभ्लक्षत्रचामरैः समभ्यर्च्य
तांचस्वविंदेदद्यान्महेश्वरि स्वर्णरौप्यादिपुष्पाणि
कामाप्याव्रतश्चैवच निवेद्यमूलमंत्रेणसंक्रांतिकल
शेनथा विंदेदेवीसम्वेन्मंत्रीमाशिवाहस्तितानतनाम्
एवंवदेविसंकल्पजपेऽत्रपाद्यथाविधिः जपाद्दशां
शतोहोमः कार्योसर्पिर्यवांकुरैः वर्मनामसहस्राणि
स्तवपाठंप्रकल्पयेत् समर्प्यदेव्यैतत्सर्वंविप्रान्संभो
जयेत्ततः विशेषतः साधकांश्चसाधकोमंत्रसाधकः म
धेवदत्तिगांदत्वाप्रणमेद्योनिमुद्रया इत्येवंपूजयेद्दे
वींकन्यासंक्रांतिवासरे गोदानेकोटिसंदर्शफलंभव
तिपार्वति सप्तजन्मानि योदेवींपूजयेन्नित्यकर्मणा
यत्फलंतत्स्नानस्यायोभवेत्संक्रांतिपूजया इत्येषपरर
लोदेविगस्याद्भुतलेनरः परम् श्रमक्तैर्ध्यानदाननयोगो
पनीयश्चसाधकैः इतिश्रीभुवनेश्वरीरहस्येकन्यासं

भु॰ क्तो निशपूजाविधिपटलः एकविंशः २१ ॥ श्रीभैरव उवाच
स॰र॰ अथ वक्ष्यामि देवेशि शक्तिपूजां यथाविधिः नत्वा श्रीभु
८२ वनेश्वर्याः सारात्सारतरं परम् दिनेषु मे महादेवि सा
धनार्चनसंकुलीम् समाप्य नित्यकर्मादौ निशादौ
शक्तिमर्चयेत् श्रीशक्तिपूजामात्रस्य ऋषिः प्रोक्तः सदा
शिवः पंक्तिश्छन्दः समाख्यातं देवता भुवनेश्वरी ऐं बी
जं सौः तथा शक्तिः क्लीं कीलकमुदाहृतम् धर्मार्थका
ममोक्षार्थे विनियोग इतीरितः आसनं चैव संशोध्य
भूमिं संशोध्य साधकः भूतशुद्धिं विधायाथ प्राणाय
ामविधिं ततः सदाशिवविन्यासेन मातृकन्यासकेन
च षोढान्यासं क्रमेणैव देहव्यापि महेश्वरि भूमौ यंत्रं लि
खित्वा तु सिंदूरेणाथ चंदनेः विंदुत्रिकोणं षट्कोणं वृत्तेना
गदलांकितम् देवेशि भूगृहं शक्तिपूजायंत्रमुदाहृत
म् यंत्रं विलिख्याथ निदीर्घे विस्तृता परमेश्वरि सशक्ति
परशक्तिवानग्रांस्तु कंकणांशिवे मालाभरणशोभा
ढ्यां स्वर्णकंकणराजिनाम् स्नानामानीय देवे
शि स्वयं नग्नोत्र साधकः गणेशं धर्मराजं च वरुणं च कु
बेरकम् समभ्यर्च्य साधको गंधाक्षतपुष्पः सशक्तिकः
करालं विकरालं च संहारं रुरुभैरवम् कालाग्निं च महा
कालं सम्मन्मनभैरवम् अष्टपत्रेषु संपूज्य गंधाक्षत

स्तनकैः त्रिपुरां भैरवीं नाराचालां च समन्वितां प्रिये भगमा
लां च षड्कोणे पूजयेदंगषट्ककैः षड्कोणां चैव संपूज्य त्रि
कोणं पूजयेत्ततः गंगां च यमुनां देवि तन्मीयां च सरस्व
तीं गंधादिभिः प्रपूजनाद्योः संपदीपादितर्पणैः विंदौ सम
र्चयेद्देवि देवीं श्रीभुवनेश्वरीम् ईश्वरं चैव कालाग्निका
मराजं महेश्वरि गंधाद्यैश्च समभ्यर्च्य नवनं ठारवं चरेत् +
भूत्वा न्यासार्थं मंत्रेण निबध्वाशाः समूलतः शक्तिदेवी
मयीं ध्यात्वात्मानं चैव शिवमयं स्मरेत् यंत्रे शक्तिं निवेशयात्
नदद्विणाकरां नरे उपविश्य स्वयं चैव पूजां कुर्याद्यथा
विधिः मूलमंत्रेण देवेशि गंधाद्यैः प्रपूजनकैः हृल्लेखा
मस्तके पूज्य करालीं ऊं नलेनया ललाटे विकरालीं च
भ्रुवोर्श्चोमा सरस्वती नेत्रयोः कर्णयोश्चैव श्रीः पूज्या
परमेश्वरि देवी दुर्गा नासिकायां समाचाराणयोस्तथा
मुखे लक्ष्मीः वरदे देशाग्रे निश्चस्कंधयोः स्मृतिः धृतिश्च
हस्तयोर्देवि श्रद्धा च नाभिः पार्वति ऊरुयोः सम्मतामे
यामतिः ऊंतामहेश्वरिः कांतिश्च पार्श्वयोर्देवि पूज्यया
पृष्ठदेशके नाभावनंगरूपा च योनौ भुवनपालिका
अनंगमदनादेवि समभ्यर्च्यानुगुह्यदेशके कुचयोर्भुवनवे
गा च ज्वालास्थानंगवेदना नेत्रयोः सर्वशिशिरा समभ्यर्च्य
पादयोस्तथा अनंगमेखलादेवि साधके मंत्रसिद्धये

भु॰ पातादिमर्घपर्यन्तेनाग्रे श्रीभुवनेश्वरी पूजनीया महा
स्व॰र॰ देविं गंधान्नप्रसूनकैः विविधैः कुसुमैर्देवि भक्ष्यभोज्यै
८२ र्विशेषतः इक्षुणा विविधाहारैः शक्तिसंतर्पणार्वति
83 भगां सम्मुखमूलेन लिंगं संपूजयेत्तथा आत्मानं शिव
रूपं तं शक्तिं देवीस्वरूपिणीम् विभावयेन्महेशानि सा
धकः सर्वसिद्धये ततः स्तौ वीजयेन्मूलं यथाशक्त्या महे
श्वरि तेन सान्तर्पयेद्धीमान् देवीं श्रीभुवनेश्वरीम् सम्पूज्य
विविधैः पुष्पैः प्रणमेद्योनिमुद्रया विसर्जयेत्ततो शक्तिं
नत्वा संहारमुद्रया इत्येष पटलो देवि शक्तिपूजाप्रका
शकः प्रदातव्योऽप्यभक्ताय गोपनीयः स्वयोनिवत् ॥
इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये शक्तिपूजापटलो द्वाविंशः २२
श्रीभैरव उवाच अथातो देवि वक्ष्यामि कुमारीणां च पूज
नम् यं विधाय कलौ मंत्री सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् मंत्री
स्नात्वा शुद्धात्मा कृत्वा देवि कर्मार्चनम् कृपां नवकु
मारीणां पूजामाश्विनमासके प्रतिपादिवसे मंत्री कुमा
रीस्समनोहराम् अभ्यंगस्नानसुस्नानो पूजासदनमान
येत् देवतासन्निधौ बालामुपवेश्य समर्चयेत् गंधाक्ष
तान्नैर्धूपदीपैश्च कदलीफलैः भक्ष्यभोज्यान्नपाना
द्यैः क्षीराज्यमधुमांसकैः कदलीनारिकेलादिफलैस्तां
परितोषयेत् सशक्तिकः स्वयं देवि यौवनोल्लाससंयुतः

यथाशक्ति जपेदेकोनरहृद्यान्यथवामनम् बालामलंकृ
तांपश्चपश्चिनयेत्तेष्ट देवताम् ततस्तांदेवतां तु ध्यानम
स्तूत्यविसर्जयेत् द्वितीयांयाद्विवर्षांनामेकवर्षावध
जयेत् एवंतिथिकुमारीवत्पजेत्सर्वं दिने विनाः नवा
न्यामेकवर्षादिनवर्षान्तकन्यकाः बालाशुद्धावलति
नामालिनीववसुंधरा सरस्वतीरमागौरीदुर्गाचनव
कीर्त्तिनाः त्रिनारायेन्नमोन्तैस्तुदेवतापदयुग्मैः ना
मभिः सवनत्रयैः पूजयेत्ताः पृथक् पृथक् वटुकंप
चवर्षंचनववर्षंगणेश्वरम् गंधपुष्पाक्षताक्षतैर्यथा
यथाविभवविस्तरम् अभ्यर्च्यदेवतांतुध्यापादार्घैः परि
तोषयेत् स्वकार्यफलसिद्ध्यर्थं विनशाप्यविवर्जितः
नवरात्रंजपेदेकोनरहृद्धिक्रमेण च नवरात्रिकतोऽ
जादेवीदेव्यैसमर्पयेत् तांबूलरत्नानिदत्वाकुमारीणां
विसर्जयेत् एवंनवकुमारीणामर्चनंप्रतिवत्सरम् यः
करोतिसगुणात्मा देवताप्रीतिमाप्नुयात् मनोभिल
षितंप्राप्य निवसेत्तवसन्निधौ इत्येषपटलो देवि कुमा
रीपूजनात्मकः गुह्याद्गुह्यतरो गोपनीयः स्वयो
निवत् ॥ इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये नवकुमारीपूजा
विधिस्त्रयोविंशः पटलः २२ श्रीदेव्युवाच भगवन्परमे
शानसर्वागमविशारद वदविस्तारतोदेवप्रयोगात्म

भृ. पिचेद्भूया श्रीभैरवउवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि प्रयो
स्व.र. गान्सर्वकामिकान् यानि धायकनो शास्त्रं साधकः सि
२४ द्धिभाग्भवेत् स्तम्भनं मोहनं चैव मारणाकर्षणे तथा
84 वशीकरं तथोच्चाटं शान्तिकं पौष्टिकं तथा एतेषां सा
धनं वक्ष्ये जगतां हितकाम्यया शुभकायनयानमेन
हाष्टयं करावन रवौ ग्रहणायशयनाङ्गनाप्रेनालयेम
धीः मूलं साधकप्रवाम्भजपेद्युतसंख्यया होमं जाती
फलैः पीतैः पुष्पैश्च घृतमिश्रितैः शत्रुसैन्यादिस्थाना
वादिनां स्तम्भनं भवेत् इति स्तम्भनम् सोमे मध्याह्न
समये स्नात्वा कूपजलेन तु कूपान्तिके मन्त्रं जप्त्वा साध
को युतसंख्यया होमयेत् तनभिश्चं च माहिषं दधिशर्कर
म् भस्मना तिलकं कुर्यान्मोहयेद्भुवनत्रयम् इति मोहन
म् भौमे भद्रा रात्रौ समये चतुष्पथगतः सुधीः जपेन्मूलम
युतं च होमयेद्घृतपायसम् रक्तचन्दनमिश्रं च स्त्रीकेश
सम्मिश्रितम् शत्रुकालसमानोऽपि म्रियते मेष्यनिमास्य
या इति मारणम् बुधे निशावसाने तु गत्वा श्मशानालये
जपेत् सहस्रं मूलमन्त्रेण होमयेद्घृतशर्करम् कलि
काः सहस्राणि बिल्वपुष्पाणि पार्वति रम्भाद्य अप्सरसो वा
पि भवेदाकर्षणं ध्रुवं इत्याकर्षणम् गुरौ सूर्योदये गत्वा
नरा नारी च साधकः मूलमन्त्रं महादेवि जपेद्युतसंख्यया

होमः सर्पिर्दधिक्षीरमध्वाक्तामालतीपुष्पैः श्रीफलैः सह
मारे विवशयेद्भुवनत्रयम् इति वशीकरणम् ५ मुक्ते नि-
शामध्ये नग्नावट्टमूले जपेन्मन्त्रम् अयुतं साधको भ-
क्त्या होमः कार्यस्तु सविषा टघाइनाविमिश्रितेन गोमू-
त्रेण चणकैः शत्रोर्मन्त्रदशांशेनापि भवेदुच्चाटनं ध्रुवं
इत्युच्चाटनम् ६ प्रातः प्रभातसमये कृत्वा कर्माह्निकं सु-
धीः स्वगात्रावनशय्यां तु जपेन्मन्त्रायुतं शिवे होमयेत्स-
र्पिर्भोजनं सहस्राणि वनदेश ग्रहाणां देवकोपानां च
नानारोगाणां तथा उपद्रवाणां सर्वेषां भयानां नृपतेस्त-
था क्रूराणां मतिदुष्टीनां महाशान्तिः प्रजायते इति शा-
न्तिकम् ७ सर्ववारेषु सर्वं च जपेन्मन्त्रं सदायुतम् होमं
येत्सर्पिषा तैलमिश्रं वै दधिमिश्रितम् पायसं तक्रमिश्रं
च मीनमांससमन्वितम् देवतानां मनुष्याणां रोगाणां
नां महेश्वरि ब्रह्मादीनां नृपादीनां महापुष्टिः प्रजायते
इति पौष्टिकम् ८ अतः परं प्रवक्ष्यामि हि विधं कामनाव-
हं होमस्य तर्पणं कार्यं सर्वकामार्थसिद्धये स्थण्डिले
मण्डलं कृत्वा सिंहस्थेन च कुंकुमैः मूलमन्त्रेण ततो देवि जपे-
त्स्वस्वाश्रसाधकैः ततो देवीं समावाह्य वह्निरूपेण संस्थि-
ताम् साधयित्वा चरेद्धोमं दधि सिद्धार्थतण्डुलैः सह
ते केन विधिना वशीभवति भूमिपः मन्त्री त्रिमधुरोपेतै-

मु·
स्व·र·
८५
८६

ऽनाख्यं समिद्धैः ब्राह्मणान्वशयेत्क्षौद्रेण पार्थिवानां च
होमतः पलाशवृक्षेण मन्त्री मेधाविनः कुष्ठदेवादि मार्जा
रमांसयुक्तेन मधुना च घृतेन च सहस्रं जुहुयात्क्षौद्रं
साधनात्सर्वसिद्धये विद्याकामी च वरे होमं शर्करा घृतपा
यसैः पंचविंशतिसंजप्तजलं प्रातः पिबेन्नरः सर्वाणमे
हनी यज्ञांकवीनामग्रणीर्भवेत् रजस्वलायावस्त्रेण
मधुना मिश्रितेन च होमं कृत्वा महादेवि त्रैलोक्यं वश
मानयेत् नागवल्लीवरे होमं मधुना सहसापिष्टा घृ
तैक विधानेन सिद्धिस्यादृष्ट्याश्रिये मद्यमार्जारमांसे
न मधुना सघृतेन च चाण्डालकेशयुक्तेन भवेदाकर्ष
णं ध्रुवम् कुर्याच्छागलमांसेन घृतमधुसमन्वितम् हो
मं सहस्रकं कृत्वा स्तम्भनं सम्भवेद्रिपोः शशकस्य मां
सेन होमं कृत्वा यथाविधिः नराश्चेद्भवेत्सद्यो मरणा
न गतेरिति कनककाष्ठयोगेन विनाशने च मोत्रि
कः कोकिलाकाकपत्राभ्यां शत्रोरुच्चाटनं भवेत् मो
हनार्थं त्रिजगतां जुहुयान्मीनकेटका सप्तमोत्तं श्री
तिनाशाय चिताभस्मन होमयेत् उलूककाकपत्रा
भ्यां गर्भपातो परिस्त्रियः विल्वपत्रसमालाज्यमातमे
कं नित्यं नरम् अतिवेतालमेन्द्रान्तर्पशपरिवर्धक
वं धवककमस्यमाज्येनाहुतन्द्रालामसमन्वितम् सौभाग्यस्य·

वनेश्वरीरहस्ये चंद्रग्रहणप्रयोगविधिपटलोष्टादशः
श्रीभैरव उवाच कथयामि नव श्रीनाथ रहस्यं देवदुर्लभ
म् ततः श्रीभुवनेश्वर्या भूकम्पाचीनमुत्तमम् पत्तां
कम्पने भूमिदैवस्य रभयंकरी सप्तदुर्लभः कालः पूजा
यामपि प्राप्नोति उत्थाय साधकः स्नात्वा कृत्वा विष्टरशो
धनम् विलिख्य तत्र श्रीचक्रं यथावद्दर्शितं मया विदु
त्रिकोणं संयुक्तं रसकोणसहितं कम् अष्टपत्रं ततो बहि
र्लिखेद्भूमंदिरं प्रिये एतद्भूकम्पपूजायामग्रे देवि
सर्वदुर्लभम् इत्थं विलिख्य श्रीचक्रं भूतशुद्ध्यादिकं चरेत्
मातृकान्याससभागेन देहदेवमयं चरेत् ध्यात्वा देवीं
भूमिरूपां शोषरूपं महेश्वरम् मनसावाह्य मूलेन सं
शिवां भुवनेश्वरीम् भूमिं संशोध्य मावाह्य तत्र पूजां
समारभेत् संकल्प्य साधकः कुर्यान्न्यासान्यामत्रयं शिवे
पात्राणि स्थापयेत्तत्र देवीं संतर्प्य निस्सवत् योगपीठार्च
नं क्रूराक्षं पूजयेच्च नरश्रेष्ठकम् गणेशं धर्मराजं च कुबेरं वरु
णः ततः दत्त्वा बलिं तेन संपूज्य वटुकं तोरेषु साधकः करा
लाय फडित्येवं तत आदिग्बंधनं चरेत् अणिमाद्यष्टसि
द्धीश्च पूजयेदष्टपत्रके वामवर्तेन गंधाद्यैः सितपुष्पैर्य
थाविधि गंगायै नमः इत्येवं तत्र बीजैस्त्रिरावर्तेन सर्व
रत्नाकरे वक्रे यत्न संतर्प्य साधकः श्रीदेवीं सशिवां ध्याना

भु॰ भूमिदेवान्समर्चयेत् शेषकूर्ममनन्तश्चाज्यं समुद्रं च हि-
र॰ र॰ माचलं दिग्गजान्निरमाशान्ति पूजयेद्देवडस्रके गं-
८२ गां च यमुनां चैव वतनीयां च सरस्वती त्रिकोणे पूजये-
86 द्देवि तोभवस्तैस्तथाभृभिः सर्वानन्दमये चक्रे देवदेवे
79 कुलकौलिके साधकः पूजयेद्देवि देवीं श्रीभुवनेश्वरीं
ईश्वरं पूजयेन्नत्र महाप्रेतासनं ततः वरांकुशौ च पाशा-
वाभीतिं चैव प्रपूजयेत् भूमिसंपूजयेन्नत्र पूजयेत्कु-
लपर्वतान् गंधाक्षतप्रसूनाद्यैर्धूपदीपादितर्पणैः
नैवेद्याचमनीयाद्यैस्तांबूलैश्च सुवासितैः नह्निदैष
गैर्धनिकादशदयान्नसमिस्ये गोदानं साधकः कुर्या-
द्भूमिदानं तथैव च पंचाग्रे च जपं मूलं लमेकसाहस्रिक
वधि जपाद्दशांशतो होमः कार्यः सर्पिस्तिलेर्गुडैः वर्म
नामसहस्रादिस्तवपाठं चरेत्ततः देवदेव्योर्गुरोर्देवि स-
मर्च्यजयमादरात् प्रणम्य योनिमुद्राभिर्मन्त्राद्गुरुव-
दीश्वरि विसर्जयेद्देवदेव्यौ मंत्री संहारमुद्रया अश्वमेध
सहस्रस्य गोमेधायुतकस्य च सर्वाणि चलदानस्य फ-
लं यत्साधकेश्वरि तत्फलं चरितं मंत्री भूकम्पार्चनतो-
लभेत् इत्येष पटलो देवि भूकम्पार्चाप्रकाशकः गोप-
नीयो महादेवि कोटियज्ञफलप्रदः इति श्रीभुवनेश्व-
री रहस्ये भूकम्पपूजाविधिपटलः एकोनविंशः १९

स्वाप्नोति त्रैलोक्यं वशमानयेत् पंचविंशतिसंजप्तै
र्जलैः स्नाने दिने दिने आत्मानमभिषिंचेद्यः सर्वसौ
भाग्यवान्भवेत् जातीपुष्पाणि देवेशि जपहोमतं
शतम् षण्मासात्सिद्धिमाप्नोति शत्रूणां वंधनं भवेत्
देवकन्याश्च गंधर्वी नागकन्यास्तथैव च हूहा हाहा गन्ध
कामाय विकुलालिंगयेद्ध्रुवम् येनयरपत्रगायत्रीह*
वौं क्रौं हूं जपेद्धृदि दद्यात्पश्चबलिं मंत्री सिद्धिर्भवति
वांछिता कर्पूरागुरुसंयुक्तं कुंकुमं मांसपूसायितम्
गृहीत्वा तिलकं कुर्याद्राजवश्यमनुत्तमम् शालि
पिष्टमयीं कृत्वा तुलसीमधुनाचितम् जप्त्वा शतनिष्ठ
नष्टाणां भक्षयेद्धोमवासरे वशं नयति राजानं नात्र सं
वानरमेव च कंठमात्रोदके स्थित्वा वीक्षते रवाने
रविम् त्रिसहस्रं जपेन्मंत्री सिद्धां कन्यां लभेन्नरः श्र
वेतनं मंत्रितं मंत्री भुंजीत श्रीवशिद्धये लिंगविना भस्म
नां मायां समाप्य फलकादिषु नक्ता लेखयेद्यंत्रं स
त्वेरुस्येन गर्भिणी सप्तमासेन तद्रूपा लभते वस
वाञ्छितम् गंधर्वैः कृतमेरुत्वा त्रियमाप्नोति वांछि
तम् मंत्रेणानेन संजपन् श्रीयादवमनहम् भवेद
रोगो निपतं दीर्घमायुष्यवान्भवान् इत्येष पटलो देव
प्रयोगाणां प्रकाशकः न वस्तैदानमपात्मानो गोपनी

भु· स्व·र· ८९

86

यः स्वयोनिवत् इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये प्रयोगवि-
धिश्चतुर्विंशः पटलः २४ श्रीभैरव उवाच शृणु दे-
वि प्रवक्ष्यामि यंत्रं त्रैलोक्याभिधम् यं ज्ञात्वा साधको
देवि सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् पूर्वं संपुटितं कुर्याच्च
रस्रयुगं प्रिये चतुरस्रयुगमध्यस्थषट्कोणपरिवर्धये
त् अष्टदलं महादेवि कुर्यान्नाभिपुनः क्रमात् अग्र
लाकारयुक्तानि वृत्तं कुर्यात्ततः पुनः देवगंलाग्रसं
दष्टं लिखेदष्टदले ततः वृत्तं विधाय तद्बाह्ये कुर्या
द्वृत्तत्रयं पुनः तद्बाह्ये चतुरस्रं लिखेद्भूपुरमथो
गुरम् षट्के चतास्रोर्ध्वमध्वकमले विलिखेत्ततः वे
दास्रयुग्मस्वानां वानरेपि षपार्वति वृत्तं कुर्या-
महेशानि तथाभ्यंतरसंपिष्ट चतुरष्टाश्रष्टकोण
त्रिभुवनेश्वरी इत्थं यंत्रं विरच्य नालिखेन्मंत्रवि
वत्तणः पाशश्रीशक्तिकंदर्पकामशक्रौंदिशांकुशः
प्रणोमहान्तरो मंत्रस्ततः कामिनि रंजनि स्वाहान्तो
ष्टान्तरः सप्तविपरः कीर्तितो मनुः इमं मंत्रं हृद्यं दे
वि कोणेषु षोडशस्वपि लिखेन्नामं लिखेद्विपुनः
षोडशकोष्ठके क्रौं गौरि मद्रदयिते योगेश्वरि सर्वं
कर्मं फट् द्विपांतः षोडशार्णो यं मंत्रः सप्तकोराहृतः
इमं मंत्रं लिखित्वा वै षडाक्षागानि च सिद्धये अग्नीशान

रवायव्यकोणेषु मन्त्रविन्नमः कवचांतानि संलिख्य म
ध्ये नेत्रं लिखेद्बुधः चतुर्दिगंतकोणेषु चतुर्थांतं लिखे
त्प्रिये चतुरस्रस्य मध्ये च प्रकुर्यादष्टदलं सुधीः तन्मध्ये म
न्त्रराजं च पाशशक्तिं कुशात्मकम् साध्यकर्माविनिर्दे
विहंसः सोहमयो लिखेत् ग्रहाष्टकेसरस्थाने हंसमंत्रे
णासंपुटम् ईकारं संलिखेद्देवि षोडशस्वरसंपुटम्
पत्राग्रेषु च लिप्याशशान्तं कुशोस्य संदरी पत्रायो वि·
लिखेदेवि लयवरसुतं शिवम् फस्वदीर्घं च प्रतेनिलिखे
दुशपार्श्वकं पूर्व पश्चादहिमे हादेवि हृत् पुरमे लिखे
द्बुधः पाशांकुशोन्नेष्टवेरास्तदाह्यवेष्टयेत्पुनः पुन
लोमविलोमाद्यो मातृकाक्षरोऽस्य पार्वति वटार्गलमि
दं यंत्रं मे गिरिराजप्रभूते मतम् लिखित्वा भूर्जपत्रादौ यं
त्रमेतद्यथाविधि धारयेद्वामबाहौ वा कंठे वा नितम्
बिनि वशयेत्सकलान्मर्त्यान्विशेषेण महीपतीन् नी
लपत्रे विलिख्येतद्वटिकीकृतितत्पुनः साध्यप्रति·
कृतीक्षिप्य निर्मितां नापाहृदि मसेत् पात्रे त्रिमधुरापू·
र्णे निनिक्षिप्येनां निधानवित् सम्पूज्य गंधपुष्पाद्यैर्बं·
लिं निनिष्यपरविश्व मूलमंत्रं जपेत्संश्री नित्यमष्टसह
स्रकम् सप्तहाद्वांछितां नारीमाकर्षत्यमरं विठलम्
भूर्जपत्रे विलिखेत्तद्वटिकीकृत्य तत्पुनः लाक्षयाला

भु॰
श्व॰ र॰
८०
87

स्वरजनकां चैनैर्वहयेत्क्रमात् तत्क्रमोन्मस्तके प्रज
प्याद्भुवनेश्वरीम् संस्पृश्यं तं जपेन्मंत्रं दिवाकरस
हस्रकम् अभिषिंच्य त्रियं सांख्येव धीयाद्यंत्रमाशिषा
कांतिपुष्टिधनारोग्यश्रेयांसि लभते नरः भिन्नो विलि
ख्येत यंत्रं प्रजपेन्नित्यमादरात् भूतप्रेतपिशाचाद्याः
द्रवीत्ति तमपि तन्माः तद्विलिख्य शिरसा तोसा धयेद्वु
तेवटः पुत्रे हि स्तनद्भवात्तं जपमामोनि पार्थिवः इत्ये
षपटलो गुप्तो चर्यालप्रकाशकः प्रशाशितो मया
स्नेहात्तव गौप्यो मम मुक्तिभिः इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये
वदार्गयंत्रविधिनाम पंचविंशः पटलः २५ श्रीभैरवः
अथ नाकथयिष्यामि रहस्यातिरहस्यकम् तत्वं श्रीभु
वनेश्वर्यां दशामी प्रजनं परम् दीक्षा गुरुः शिवे यस्त
दशमीमप्रकीर्तितं मजनं तस्य वस्यामि सर्वतंत्रेषु
गोपितम् दीक्षां गृहीत्वा विधिवत्तत्क्रोः लविवर्ता
णात् नरान्नां शिरमाराधयस्या पयेन्मनं ततः प्रक
दाप्तुणं परिवसेन्महतैं श्रुभदे तप्या गुरुमानीय देवेशि
शून्यागेहे वनेष्वथे श्मशाने वा वने वापि मठगृहे वापि
पार्वति तत्र भूमौ लिखेद्यंत्रं यथावद्दत्तने मया बिंदु
त्रिकोणं सप्तकंकं वसुकोणं सहस्रकम् अष्टपत्रेति दू
नं च भूगृहेणोपशोभितम् गुरोर्यंत्रे महादेवि सर्वसि

ह्रिकारं स्मरेत् सिंहरेणाविलिख्यो स्तु पूजयेत् ग्रुकमीश्वरी ·
गणेशं धर्मवरुणाः कुबेरमहिनाशिवे पूज्य ह्याय्याः स
पुष्पैः स्रगंधात्तनवरत्नैः अस्मिनांगो कृतस्रंडः कोपे
शोमंत्रभैरवौ कपालभीषणोदेवि संहारो वेदपत्रके
परमानंदनाथं च प्रकाशानंदनाथकम् श्रीभोगा
नंदनाथं च समयानंदनाथकम् गगनानंदनाथं च·
श्रीविश्वानंदनाथकम् भुवनानंदनाथं च श्रीलाला
नंदनाथकम् स्रष्टोकलगुरून्देवि पूजयेद्दलपत्रके
मदनानंदनाथं च श्रीलीलानंदनाथकम् महेश्वरा·
नंदनाथं पूजयेद् त्रिकोणके विंदौ गुरुं च संपूज्य गंधा·
क्षतधूपकैः नवाविंदौ स्तुभं देवि स्थापयेद्भक्तिपूर्वके
संपूजयेत्सम्मूलेन दक्षिणां कालिकाजेन महाकाले
यजेन्नवकामं कामीश्वरीं तथा गुरुं च परमो देवि पराप
र गुरुं ततः परमेष्ठिगुरुं चैव स्वगुरोर्मूर्ध्नि पूजयेत् सं·
पूज्य विविधैः पुष्पैर्माल्यैराभरणोत्तमैः दक्षिणाभिर्महे
शानि भक्ष्यैर्भोज्यैस्सलेह्यकैः चोष्यैः पेयैः स्तवैर्योस्तवलि
दानाच्च तर्पयेत् आनंदरससंपूर्णां गुरुं द्दष्ट्वा महेश्वरि
नत्वा देवेशि नंदनाथाः प्रार्थयेत्स्वमनोरथान् यथा पूजये
देवि स्वगुरुं पुष्पवासरे सम्व ··· सानाह्निवरेद्भुवनत्र
ये गुरुरेव परो मंत्रो गुरुरेव परो जपः गुरुरेव परा विद्या

भु.
भु.र.
८९
88

नास्तिकिंचिद्गुरुं विना यस्य न तुष्टो गुरुर्देवि तस्य नष्टा म
हेश्वरि येन संतोषितो देवि गुरुः स हि सदाशिवः यद्यद
द्यापि वेद्याद्गुरुस्तत्तत्समाचरेत् गुणं वाप्युपमीशा
निमाज्ञया शंकरार्चिते गुरुर्वेदनियन्तृत्वघत्वकार्या
त्साधको नमः विना गुरूपदेशेन न सिध्यति कलौ मनुः
तस्माद्गुरुं भजेद्ज्ञात्वा तोषयेत्समनेगुरुं गुरोर्यत्र परो
देवि निंदा यत्र प्रवर्त्तते कर्णौ तत्र पिधातव्यौ तो वा हरेत्पा
त्वायनेम गुरुर्देवि परो धर्मो गुरुर्देव परा गतिः गुरुम
भावयेन्नित्यं येन देवी प्रसीदति इतीदं दर्शितं तेम
वागमरहस्यकम् सारात्सारतमं देवि गोपनीयं प्रय
त्नतः इतीदं भुवनेश्वर्या रहस्यं गुरुमन्तमम् सारा
त्सारतरं देवि तत्तानां परात्परम् सर्वस्वं रहस्यं मेम
वागमनिधिं परम् श्रीकारसिद्धिदं देवि यस्य वीर्यक
रं तथा इदं सरहितं शास्त्रं षड्विंशः पटलं भवेत् रह
स्यानि रहस्यं च देवीरूपं विचिंतयेत् यद्गृहे वर्त्तते देवि
रहस्यं परमेश्वरि न तत्र देवि दुर्भिक्षं न दरिद्रं कदाचन
मारीभयं न तत्रास्ति वह्निचौराद्युपद्रवाः नैव च वस
ते लक्ष्मीः परिहृत्यापि निश्चला नैव च वसते देवि श्री
भुवनेश्वरी तथा रहस्यं पूजये देवि रक्तपुष्पैर्विशेषतः
गंधाक्षतधूपदीपादि नैवेद्यैः बलिं दत्वा नमः

शान्तिसाधकः सर्वसिद्धये तद्गृहं च भवेन्मूर्त्तां यत्नयान्म
विभूतिभिः गोमहिष्यादिभिर्देवि गजाश्वपरिपूरितम्
तद्गेहं देवतानां त्वं यत्र देव वर्त्तते सदा श्रीदेव्युवाच यत
या भुवनेश्वर्या रहस्यं वर्णितं मम कीर्त्तनात्सिनवदास
स्मि भक्त्यास्मि विश्रुतं तक सर्वपापहरणी यास्मि किम
मन्कथयामि ते श्रीभैरवः इतीदं भुवनेश्वर्या रहस्यं
परमेश्वरि सर्वसिद्धिप्रदं गोप्यं गोपनीयं महेश्वरि म
दातव्यमभक्ताय कुचैलाय दुरात्मने मूर्खाय दुष्टबुद्धि
नाय दीनाहीनाय पापवर्त्ति निंदकाय कुलीनाय हीन
नाय गुरुस्पृहया स्वप्रज्ञायान्यशिष्याय दत्ताकुशीभ
वेत्कलौ भक्ताय शुद्धचित्ताय कुलीनाय महेश्वरि
स्वशिष्याय च दातव्यं सीताय कुकाय पापवर्त्ति इदं रहस्यं
परमं भक्त्या तव मयोदितम् सर्वस्वं भुवनेश्वर्या गो
पनीयं स्वयोनिवत् इत्येष पटलो देवि दशाम्पर्शन
पर्शकः गुह्याद्गुह्यतरो गोप्यो गोपनीयो मम मन्त्रिभिः
इति श्रीभुवनेश्वरीरहस्ये दशाम्पर्शनविधिः षट्विंशः
पटलः २९ ॥ ॥ इति श्रीरुद्रयामले तंत्रे दशविद्या
रहस्ये श्रीभुवनेश्वरीरहस्यं समाप्तम् शुभम् ॥

89

भुवनेश्वरीरहस्य

नं० १५६८

2